

**Rukoilin suklaakakkujen jumalia:
ruokablogikirjoitus narratiivisena tekstilajina**

**Maisterintutkielma
Heli Hämäläinen
Suomen kieli
Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Jyväskylän yliopisto
2017**

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Humanistinen tiedekunta	Laitos – Department Kielten laitos
Tekijä – Author Hämäläinen, Heli Mirjami	
Työn nimi – Title Rukoilin suklaakakujen jumalia: ruokablogikirjoitus narratiivisena tekstilajina	
Oppiaine – Subject Suomen kieli	Työn laji – Level Maisterintutkielma
Aika – Month and year Marraskuu 2017	Sivumäärä – Number of pages 100
Tiivistelmä – Abstract <p>Ruokablogikirjoitus on suosittu tekstilaji, jota luetaan ja kirjoitetaan paljon. Ruoasta on kirjoitettu kautta aikain, mutta uusmedia on muuttanut kirjoittajien asemaa siten, että kuka vain voi olla julkaisija. Ruokablogikirjoitus erotuu muusta ruokamediasta henkilökohtaisuudellaan ja narratiivisella eli kertovalla otteellaan. Toistaiseksi ei kuitenkaan ole tutkittu, millainen ruokablogikirjoitus tarkalleen on tekstilajina, miten se rakentuu tai millaiseksi kertova ote on muovannut sen.</p> <p>Tässä tutkimuksessa selvitetään, millainen tekstilaji on suomalainen harrastajabloggaajan ruokablogikirjoitus. Tarkempia tutkimuskysymyksiä on neljä: 1. Mikä on ruokablogikirjoituksen tehtävä eli viestinnällinen tavoite? 2. Millaisista funktionaalista jaksoista ruokablogikirjoitus koostuu? 3. Kuinka narratiivisia jaksoja käytetään ruokablogikirjoituksissa? 4. Millainen on ruokablogikirjoituksen todennäköinen rakenne?</p> <p>Tutkimuksen teoreettinen viitekehys rakentuu John M. Swalesin ja Vijay K. Bhatian tekstilajiteorioitten pohjalta. Tekstilajin rakennetta lähestytään Ruqaiya Hasanin kehittämän rakennepotentiaalain näkökulmasta eli selvitetään, millaiset tekstin kokonaisrakenteen ratkaisut ovat mahdollisia ruokablogikirjoituksessa. Narratiivisia jaksoja käsitellään Labovin ja Waletzky tunnetun kertomusskeeman kautta.</p> <p>Aineistona on 50 ruokablogikirjoitusta, jotka on koottu kymmenestä suomalaisesta harrastajabloggaajan ruokablogista. Tutkimusmenetelminä käytetään Bhatian moninäkökulmaista tekstilajianalyysiä. Ruokablogikirjoitusten sisältämiä kuvia ja linkkejä tarkastellaan osana multimodaalista tekstilajia.</p> <p>Tutkimuksessa selvisi, että ruokablogikirjoituksen viestinnällinen tavoite on jakaa ruokaan liittyviä tarinoita, tietoa ja tunnetta. Viestinnällisen tavoitteen toteuttamiseksi käytetään neljäätoista funktionaalista jaksoa. Niitä ovat kaikkiin ruokablogikirjoituksiin sisältyvä otsikko, reseptiin liittyvät houkuttelu, ainesosaluettelo, valmistusohje, riittävyysarvio ja tarjoiluehdotus, narratiiviset jaksot abstrakti, orientaatio, komplikaatio, evaluaatio, resoluutio ja kooda sekä muut jaksot viittaus ja huomio. Näistä viittaus- ja huomiojaksot on luotu tätä tutkimusta varten. Kuvat toimivat tekstin tapaan funktionaalina jaksoina. Narratiivisia jaksoja käytetään niin osittaisten kuin kokonaisten kertomusten rakentamiseen, ja yksittäinen ruokablogikirjoitus voi sisältää useita erillisiä tai sisäkkäisiä kertomuksia. Tekstilajina ruokablogikirjoitus on kompleksinen, eikä sille hahmotu vain yhdenlaista kokonaisrakennetta. Ruokabloggaajat hyödyntävät tekstilajin resursseja tehokkaasti ja muuntelevat niitä tarpeittensa mukaan.</p> <p>Tulokset täydentävät tietoa suomenkielisen vapaa-ajan tekstilajin rakentumisesta. Vapaa-ajan tekstilajien kirjoittamiseen liittyvät vapaudet saattavat toisinaan heijastua tiukemmin normitettujen tekstien puolelle.</p>	
Asiasanat – Keywords blogit, narratiivisuus, ruoka, tekstilajit, tekstintutkimus, verkkokirjoittaminen	
Säilytyspaikka – Depository Jyväskylän yliopiston kielten laitos, suomen kieli	
Muita tietoja – Additional information	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
1.1 Tutkimusaiheena ruokablogikirjoitus tekstilajina.....	2
1.2 Tavoitteet ja tutkimuskysymykset	4
1.3 Aiempia tutkimuksia	5
2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS	9
2.1 Tekstilaji käsitteenä.....	9
2.2 Tekstilajin funktionaalinen rakenne.....	15
2.3 Blogi toimintaympäristönä.....	18
2.4 Kuvat osana multimodaalista tekstilajia	21
2.5 Narratiivisuus	24
3 AINEISTO JA TOTEUTUSTAPA.....	27
3.1 Aineistona suomenkielisiä harrastajabloggaajien ruokablogikirjoituksia	27
3.2 Tutkimusmenetelmänä tekstilajianalyysi	30
4 RUOKABLOGIKIRJOITUKSEN KONTEKSTIN MÄÄRITTÄMINEN.....	33
4.1 Ruokablogi ruokablogikirjoitusten ilmestymiskanavana	33
4.2 Ruokablogikirjoituksen ilmiasu.....	39
4.3 Ruokabloggaajat.....	42
4.4 Ruokablogien lukijat	47
4.5 Vuorovaikutus ruokablogeissa.....	49
4.6 Ruokablogikirjoituksen tehtävä edellisten tietojen valossa	52
5 RUOKABLOGIKIRJOITUKSEN FUNKTIONAALINEN RAKENNE	56
5.1 Ruokablogikirjoituksen funktionaaliset jaksot	56
5.1.1 Otsikko.....	57
5.1.2 Houkuttelu.....	61
5.1.3 Ainesosaluettelo	62

5.1.4 Valmistusohje.....	62
5.1.5 Riittävyysarvio	64
5.1.6 Tarjoiluehdotus.....	65
5.1.7 Abstrakti.....	65
5.1.8 Orientaatio.....	67
5.1.9 Komplikaatio	68
5.1.10 Evaluaatio.....	69
5.1.11 Resoluutio	70
5.1.12 Kooda.....	71
5.1.13 Viittaus.....	72
5.1.14 Huomio.....	74
5.2 Esimerkki ruokablogikirjoituksen rakentumisesta.....	76
5.3 Ruokablogikirjoituksen rakennepotentiaali.....	83
5.3.1 Funktionaalisten jaksoiden esiintymistiheys.....	83
5.3.2 Funktionaalisten jaksoiden järjestys	86
6 PÄÄTÄNTÖ	89
6.1 Tutkimuksen tulokset ja niiden merkitys	89
6.2 Tutkimuksen arviointi ja pohdinta.....	92
6.3 Jatkotutkimushaasteet	94
LÄHTEET	95

1 JOHDANTO

He puhuvat paitsi siitä, mitä parhaillaan syövät, myös siitä, mitä ovat aikaisemmin syöneet ja tulevaisuudessa aikovat syödä, mitä ovat nähneet toisten syövän, muotiruoista, uusista keksinnöistä jne., ja kaikkiaan tietävät, miten hurmaavaa tällainen jutustelu (–) saattaa olla (Brillat-Savarin 2008 [1825]: 156).

Ruoka itsessään on nautinto, mutta niin on myös ruoasta kertominen, mikäli ranskalaista herkkusuuta Anthelme Brillat-Savarinia (1755–1826) on uskominen. 1800-luvun Ranskassa gastronomit harrastivat ruokapuheita pitopöytien ääressä samalla kun nauttivat loputtomista makuelämyksistä. Nykyään vastaavanlaiset herkkusuut taas jakavat ajatuksiaan ajasta ja paikasta riippumatta internetin ruokablogeissa. Ruokablogeista on tullut todella suosittu ruokaohjeista, ravintolakäynneistä ja muista ruokakokemuksista kirjoittamisen alusta (McGaughey 2010: 69) ja kaiken kansan saavutettavissa oleva ruokatiedon jakamisen foorumi (Lofgren 2013a: 85). Tämän maisterintutkielman aiheena ovat suomalaiset harrastajakirjoittajien ruokablogikirjoitukset.

Ruoasta on kirjoitettu kautta aikain. Ruokakirjoituksia tunnetaan ainakin viidentuhannen vuoden ajalta (Hämeen-Anttila & Rossi 2015: 11), jos saaliseläimiä esittäviä esihistoriallisia kalliomaalauksia ei oteta lukuun. Ruoka pysyy aina ajankohtaisena, koska se on tärkeä osa kulttuuria. Viime vuosina ruoasta on tullut yhä muodikkaampi puheenaihe, mitä voidaan selittää sillä, ettei ravinnosta ole pulaa – ainakaan nykypäivän Suomessa (Hämeen-Anttila & Rossi 2015: 9). Siksi ei ole ihme, että niin ammattilaiset kuin asiansharrastajat tuottavat loputtomasti ruoka-aiheisia tekstejä ahneille lukijoille. Kirjallisuudentutkija ja filosofi Tzvetan Todorovin (2000 [1976]: 200) mukaan kunkin aikakauden aatemaailmaa parhaiten vastaavat puhutavat muodostuvat yhteiskunnan tunnistamiksi tekstilajeiksi. Ruokablogikirjoitus tekstilajina näyttäisi perustuvan oletukseen, että ruoka ja yksittäisen ihmisen kokemus siitä on tärkeää ja kiinnostavaa.

Ruokablogit paitsi ilmentävät myös muovaavat ruokakulttuuria (Lofgren 2013b). Moneen suomalaiseen suuhun ovat päätyneet ruokablogien tunnetuksi tekemät muotiruoat avokadopasta, banaanipannukakut, lehtikaalisipsit ja pulled pork – ja samalla niitä merkitsevät uudissanat. Pulled porkin nopeasti yleistynyt suomennos *nyhtöpossu* lienee peräisin Campa-Simpukka-blogista (Pyhälähti 2017). Ruokablogit yleistyttävät siis niin konkreettisia materiaalisia seikkoja kuin abstrakteja kielen tason ilmiöitä. Voisi väittää, että ruokablogien kautta leviää yleiseen käyttöön sekä trendiruokia että trendikkäitä kielenkäytön tapoja.

Ruokablogin kirjoittamisesta on 2000-luvulla tullut länsimaissa niin tunnettu ilmiö, että siitä on riittänyt irvailtavaa satiirisessa *Simpsonit*-animaatiosarjassa kokonaisen jakson verran

jo vuonna 2011 (Lofgren 2013b). Ruokablogeista tiedetään esimerkiksi, että niitä luetaan paljon (Aller 2014), niistä haetaan tietoa, innoitusta ja viihdettä (Raitakari 2016), ne voivat vaikuttaa kuluttajakäyttäytymiseen (Ho & Chang Chien 2010) ja niihin on kehittynyt oma toimintakulttuurinsa (Lofgren 2013a). Ei kuitenkaan vielä tiedetä, millainen ruokablogikirjoitus tarkalleen on tekstilajina, miten se rakentuu tai millaiseksi kertova ote on muovannut sen.

1.1 Tutkimusaiheena ruokablogikirjoitus tekstilajina

Tässä maisterintutkielmassa tarkastelen ruokablogikirjoitusta tekstilajina ja erityisesti tekstilajin rakennetta. Ruokablogikirjoituksella tarkoitan ruokablogin yhtä julkaisua, johon kirjoittaja on voinut sisällyttää otsikon, tekstiä ja kuvia sekä mahdollisesti muuta sisältöä. Ruokablogi puolestaan on pääasiassa ruokaa ja ruoanlaittoa käsittelevä blogi (blogin määritelmästä tarkemmin luvussa 2.3). Tekstilaji merkitsee keskenään jossain määrin samankaltaisten tekstien joukkoa (ks. luku 2.1). Koska kyseessä on suomen kielen opinnäytetyö, rajaan aineistoni koskemaan ainoastaan suomenkielisiä ruokablogikirjoituksia. Toinen tässä työssä keskeinen raja on se, että keskityn harrastajabloggaajien ruokablogikirjoituksiin, en ammattimaisten ruokabloggaajien reseptisivustoihin. Tutkielmassa ei ole millään tavalla tarkoitus arvostella aineiston lähteenä käytettyjä ruokablogeja tai asettaa niitä minkäänlaiseen paremmuusjärjestykseen. Tavoitteena on kuvata suomalaisia ruokablogikirjoituksia sellaisina kuin ne ovat, koska tekstilaji muodostuu ja kehittyy sitä käyttävän yhteisön eli diskurssiyhteisön tekemien valintojen myötä. Diskurssiyhteisön käsite määritellään tarkemmin luvussa 2.1.

Uusmedia on muuttanut kirjoittajien asemaa siten, että kuka vain voi olla julkaisija. Sosiaalisen median välineillä kenen tahansa on mahdollista perustaa blogi tai julkaista ja jakaa ajatuksiaan ja siten saavuttaa yleisöä. (Seppänen & Väliverronen 2012: 25–27.) Suomalaisten blogien yleisin aihe on ruoka (Manifesto 2015), ja erityyppisistä blogeista ruokablogeja luetaan eniten (Aller 2014). Sekä lukijat että kirjoittajat ovat siis innostuneet ruokablogeista. Kärjistäen voidaan sanoa, että jokaisella, jolla on ”haarukka ja internetyhteys”, on oma ruokablogi (McGaughey 2010: 69). Koska ruokablogien kirjo on todella laaja, harrastajabloggaajillakin on paljon malleja tekstilajin tuottamiseen ja he näyttävät pyrkivän tuottamaan viimeistellyn oloista sisältöä vakiinnuttaakseen lukijakuntansa. Toisaalta ruokablogikirjoitukset ovat todellisia vapaa-ajan kirjoituksia, joissa kirjoittajat voivat halutessaan kokeilla erilaisia kerronnan keinoja ja tyyliä ilman kaupallisia tavoitteita tai maksavan yleisön miellyttämistä. On kiinnostavaa selvittää, millaiseksi on muodostunut tekstilaji, jonka kirjoittamista ei ohjata esimerkiksi kouluopetuksessa tai jota eivät määritä tiukat normit.

Blogit ovat yleinen tutkimusaihe, ja niitä on eri oppiaineissa tutkittu usein kaupallisista näkökulmista. Se ei ole yllättävää, koska suomalaiset blogit ovat viime vuosina muuttuneet entistä kaupallisempaan suuntaan (Aller 2014). Ruokablogien kaupallistuminen ilmenee esimerkiksi siten, että niissä näkyy yhä enemmän mainoksia ja sponsoroituja tuotteita. Lisäksi yhä useammat ruokabloggaajat päätyvät kehittämään reseptejä maksaville tahoille, kirjoittamaan palkallisesti johonkin portaaliin ja julkaisemaan keittokirjoja. Tässä tutkielmassa ruokablogien kaupallisuus ja kirjoittamisen ammattimaisuus ovat kuitenkin vain sivujuonteena, ja keskiössä on ruokaharrastajien huvia – ja ehkä myös hyödyn – vuoksi tuottama tekstilaji. Ruokablogikirjoitus-tekstilaji on kiinnostava tutkimuskohde siksi, ettei sen kirjoittamista ohjata tiukoin normein, vaan kirjoitusten sisältö ja rakenne ovat täysin bloggaajien itsensä päättävissä. Olen kiinnostunut harrastajabloggaajien ruokablogikirjoituksista myös siksi, että suosituimmatkin bloggaajat ovat aloittaneet harrastajina niin sanotusti pohjalta ja rakentaneet bloginsa tunnettuutta ja lukijakuntaa vähitellen. Mikäli harrastajabloggaajan ruokablogi onnistuu näyttämään suosiota, bloggaaja voi halutessaan hyötyä suosion suomista mahdollisuuksista.

Ruokablogikirjoitukset ylipäätään ovat mielenkiintoinen sekoitus kaikenlaista ruokaan liittyvää sisältöä. Niissä jaetaan usein reseptejä, mutta koska monet muutkin mediat ovat täynnä toinen toistaan laadukkaammin laadittuja ruokaohjeita, ruokablogikirjoitukset eivät voi perustua pelkästään bloggaajan omien kokkailujen raportointiin. Ruokablogikirjoitukset sisältävät paljon muutakin kuin yksinomaan reseptejä: henkilökohtaisia kertomuksia, muistoja, arvioita ja vinkkejä. Saksalaisia ruokablogeja tutkineen McGaughey (2010: 81) mukaan ruokablogikirjoituksissa julkaistaan reseptien ohella yleensä vähintään selitys sille, miksi tiettyä ruokaa on laitettu tai kuinka reseptiä on muunneltu. Tällöin ruokablogikirjoituksiin sisältyy muun muassa kertovia, kuvailevia ja kantaa ottavia aineksia.

Hämeen-Anttila ja Rossi (2015: 199) esittävät ruokablogien suosion syyksi henkilökohtaisuuden ja suoran viestinnän. Nämä ominaisuudet liitetään tavallisesti kaikkiin blogeihin, mutta ne eivät sellaisenaan riittäne selittämään juuri ruokablogien kiinnostavuutta. Henkilökohtaisuuden olen huomannut ilmenevän harrastajien ruokablogeissa siten, että bloggaajat esittävät ruokaan liittyvät kokemuksensa usein kertomuksina. Myös Jäkälä ja Pekkola (2011: 106) ovat sosiaalisen median tutkimuksia kartoittaessaan todenneet, että bloggaajat korostavat tarinoitten kertomista ja kokemusten jakamista blogin kirjoittamisen motivoijana. Ruokabloggaajat kirjoittavat tai pyrkivät kirjoittamaan arkisesta aiheesta houkuttavasti ja koukuttavasti siten, että lukija palaa yhä uudelleen lukemaan asianharrastajan uusista ruokaseikkailuista.

Lisäksi toiminnan kuvaaminen ja toimintaan ohjeistaminen ovat ruokablogikirjoituksissa merkittävässä osassa. Voisikin kärjistää, että ruokablogikirjoitukset ovat silkkoja toimintaker-
tomuksia, koska niissä kerrotaan omista puuhista ja ohjeistetaan lukijoitakin samojen tekemis-
ten pariin. Siksi olen poiminut narratiivisuuden, peräkkäisistä tapahtumista kertomisen, eri-
tyiseksi tarkasteltavaksi piirteeksi tähän tutkielmaan.

Ruokablogien suosion vuoksi voidaan pitää yllättävänä, että niitten tekstilaji on tähän saakka ollut kartoittamatta. Fennistiikassa tekstilaji on viime vuosikymmeninä ollut suosittu tutkimusalue (Karihalme 2012: 637). Tämä tutkimus voi siis täydentää suomalaista tekstilajitutkimusta yhden vapaa-ajan tekstilajin kuvauksella. Tutkimukseni lähtökohta on teksti-analyttinen ja funktionaalinen, eli otan huomioon blogikirjoitusten kontekstiin liittyvät viestinnälliset tavoitteet. Suurennuslasin alla ovat kirjoitusten rakenne ja kielelliset piirteet sekä narratiivisuuden muodostuminen. Kielellisiä piirteitä ei kuitenkaan ole tarkoitus tutkia sanastollis-kieliopillisella tarkkuudella, eli esimerkiksi tiettyjen sanojen tai sanaluokkien esiintymistiheyttä ei kartoiteta. Myöskään ruokablogeissa esiintyvää vuorovaikutusta ei ole tarkoitus tutkia. Tarkemmat tutkimuskysymykset esittelen luvussa 1.2.

Tutkimuksen aineistona on 50 harrastajabloggaajan ruokablogikirjoitusta. Ne on poimitu kymmenestä suositusta suomalaisesta harrastajabloggaajan ruokablogista, viisi kustakin. Julkaisut ovat kesä- ja heinäkuulta 2015. Tutkimalla kymmenessä eri ruokablogissa ilmestyneitä tekstilajin edustajia pyritään välttämään se, ettei yksittäisen bloggaajan kielenkäyttö vaikuttaisi tutkimustuloksiin liikaa. Aiempia verkkokirjoittamisen tutkimuksia on nimittäin kritisoitu liioista yleistyksistä (Helasvuo, Johansson & Tanskanen 2015: 14). Aineiston valinnasta kerrotaan tarkemmin luvussa 3.1. Tutkimusmenetelmänä käytetään Bhatian (2004) moninäkökulmaista tekstilajianalyysiä. Tutkimuksen toteutuksesta kerrotaan tarkemmin luvussa 3.2.

1.2 Tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Tämän tutkimuksen päätavoite on kuvata ruokablogikirjoitusta tekstilajina. Tavoite on jäsentynyt pääkysymykseksi ja neljäksi alakysymykseksi seuraavasti:

Millainen tekstilaji on suomalainen harrastajabloggaajan ruokablogikirjoitus?

1. Mikä on ruokablogikirjoituksen tehtävä eli viestinnällinen tavoite?
2. Millaisista funktionaalisista jaksoista ruokablogikirjoitus koostuu?
3. Kuinka narratiivisia jaksoja käytetään ruokablogikirjoituksissa?

4. Millainen on ruokablogikirjoituksen todennäköinen rakenne?

Ensimmäiseen alakysymykseen vastaamiseksi perehdyn ruokablogikirjoituksen kontekstiin ja pyrin määrittelemään luvussa 4 käsiteltävien osa-alueitten perusteella, mikä on ruokablogikirjoituksen tehtävä eli viestinnällinen tavoite. Viestinnällisen tavoitteen merkitys selitetään luvussa 2.1.

Toiseen ja kolmanteen alakysymykseen vastaan luvussa 5.1, jossa analysoin ruokablogikirjoituksen sisältämiä funktionaalisia jaksoja. Tässä tutkielmassa narratiivisuus ja narratiiviset jaksot (ks. luku 2.5 ja luvut 5.1.7–5.1.12) ovat erityisen tarkastelun kohteena.

Neljänteen alakysymykseen vastaan luvussa 5.3, jossa kuvaan funktionaalisten jaksosten esiintymistiheyttä ja järjestystä sekä pyrin niiden pohjalta määrittämään tekstilajin todennäköisen rakenteen. Koska tekstilajin rakenne on tämän tutkielman keskeinen näkökulma, annan luvussa 5.2 esimerkin yhden kokonaisen ruokablogikirjoituksen rakentumisesta. Esimerkin tarkoitus on myös havainnollistaa funktionaalisten jaksosten analyysiä.

Tässä tutkielmassa en analysoi ruokablogikirjoituksiin tulleita kommentteja tai bloggareiden vastauksia kommentteihin. Kommenttikeskustelut ovat toki oleellinen osa ruokablogeja, mutta tässä tutkielmassa ne eivät ole erityisenä tarkastelun kohteena, koska ne eivät ole ruokablogikirjoituksen kirjoittajan henkilökohtaista tuotosta. Tässä tutkielmassa tarkasteltavana on ruokablogikirjoitus-tekstilajin rakenne eikä se, millaista keskustelua tietyllä tavalla rakennettu teksti synnyttää lukijoissa. Blogeissa tapahtuvaa vuorovaikutusta on tutkittu paljon muissa yhteyksissä, ja ruokablogien kontekstiin liittyvänä teemana vuorovaikutusta käsitellään luvussa 4.5.

Seuraavassa luvussa esitellään sellaisia aiempia tutkimuksia, joitten tuloksia voidaan hyödyntää vastattaessa tämän työn tutkimuskysymyksiin.

1.3 Aiempia tutkimuksia

Tässä tutkielmassa hyödynnetään tekstilajiaiheisia ja ylipäättään blogeista sekä täsmällisemmin ruokablogeista tehtyjä tutkimuksia. Blogit ovat tutkimuskohteena kiinnostaneet etenkin opinnäytetöitten tekijöitä. Syynä voi olla se, että julkisissa blogeissa avoimesti saatavilla olevaa tutkimusaineistoa on todella runsaasti (Helasvuo, Johansson & Tanskanen 2014: 21). Blogitutkimuksia yhdistää ajatus blogista genrenä, kun taas tässä tutkielmassa blogi hahmotuu ennemminkin ilmestymiskanavaksi, jossa ruokablogikirjoituksen kaltaista tekstilajia jul-

kaistaan. Seuraavaksi esittelen kolme kielitieteellistä tekstilajiaiheista maisterintutkielmaa ja muut tämän tutkielman keskeisimmät lähteet.

Elina Tuominen (2013) tarkastelee suomen kielen maisterintutkielmassaan saarnaa tekstilajina ja kuvaa sen funktionaalisen rakenteen. Saarnan rakenne on ensin jaettu kolmeen osaan, jotka ovat johdanto, käsittelyosa ja päätäntö. Sitten saarnoista on eroteltu osissa esiintyvät funktionaaliset jaksot, joita Tuominen löytää 19 erilaista. Erityistä on, ettei mikään funktionaalista jaksoista esiinny kaikissa saarnoissa, mutta jaksojen samankaltaisuuksista on löydettävissä tekstilajille ominaisia välttämättömyyksiä. Tuominen toteaa saarnan olevan kompleksinen tekstilaji ja sen rakenteen heijastelevan sekä saarnaajien henkilökohtaisia tavoitteita että saarnalle asetettuja ideaaleja. Tuomisen ansiokkaasta työstä olen saanut hyvän mallin tekstilajin funktionaalisten jaksojen analysoimisesta ja rajaamisesta maisterintutkielmaksi.

Iida Soikkeli (2014) vertailee puhuttujen ja kirjoitettujen ruokareseptien rekistereitä suomen kielen maisterintutkielmassaan. Soikkeli vertasi tunnetun kokin televisio-ohjelmassaan suullisesti esittämiä reseptejä keittokirjassa julkaistuihin ja päätyi pitämään puhuttuja ja kirjoitettuja ruokareseptejä eri tekstilajeina, koska niissä käytetyt kielen keinot erosivat toisistaan merkittävästi. Soikkelin tutkimuksen antia voi pitää merkittävänä, koska hän haastaa perinteisen näkemyksen ruokareseptistä muodoltaan ja rakenteeltaan hyvin vakiintuneena tekstilajina.

Tekstilajintutkimusta edustaa myös Katriina Tiaisen (2012) englannin kielen maisterintutkielma, jossa käytetään tekstilajianalyysiä tieteellisten tutkimusblogien tekstilajin kuvaamiseen. Moninäkökulmainen tekstilajianalyysi on Bhatian (1993; 2004) kehittämä menetelmä, jota hyödynnän tässä tutkimuksessa. Tiaisen (2012) mukaan tieteelliset tutkimusblogit kuuluvat tieteellisten tekstilajien joukkoon, ja niitten ensisijainen viestinnällinen tavoite on jakaa ajatuksia ja mielipiteitä epäviralliseen sävyyn. Tutkimusblogit ovat tyyliään epämuodollisia ja osallistavia, mutta niissä on vaikutteita tieteellisestä kielenkäytöstä. Tutkimusblogeissa käytetään enemmän linkkejä ja paljastetaan kirjoittajan henkilöllisyys useammin kuin muissa blogeissa. Tiaisen maisterintutkielma toimii menetelmällisenä mallina blogitekstilajin kuvaamiseen.

Kielitieteellisistä blogitutkimuksista merkittävänä esimerkkinä mainittakoon Kaisa Koskisen (2014) artikkeli, jossa hän analysoi blogia osana Euroopan komission viestintää. Hän tarkastelee komissaari Margot Wallströmin blogia ja erityisesti sen ensimmäistä blogikirjoitusta suhtautumisen teorian avulla affektiivisuuden näkökulmasta. Affektiivisuudella tar-

koitetaan tunteitten ja mieltymysten jakamista ja herättämistä. Koskisen (2014) mukaan vuorovaikutteisuuden ja sosiaalisen median merkityksen korostuessa viestinnässä myös affektiivisuudesta tulee yhä tärkeämpää, ja blogissa niin yksityis- kuin julkisuuden henkilöitten on mahdollista tehdä affektiivista suhdetyötä. Koskinen sai selville, että poliitikon blogissa käytetään monenlaisia myönteistä vuorovaikutusta tavoittelevia kielen keinoja. Kiinnostava havainto on, että komissaari Wallström ei lainkaan vastaa blogiinsa tulleeisiin kommentteihin, vaikka dialogisuus näkyy erityisenä kielen piirteenä hänen blogissaan ja hän painottaa dialogisuuden merkitystä julki lausumissaan komission viestintätavoitteissa.

Bloggaajien identiteetti ja blogeissa esiintyvä vuorovaikutus ovat suosittuja tutkimusaiheita. Aiheista voisi esitellä useita tutkimuksia, mutta tässä tutkielmassa hyödynnän lähinnä Kerstin McGaughey'n (2010) artikkelia, jossa hän analysoi näitä aiheita kahdesta saksalaisesta ruokablogista. McGaughey'n (2010) mukaan ruokablogeissa pystyy rakentamaan identiteettiä ja osallistumaan yhteisön toimintaan sellaisin tavoin, jotka eivät ole mahdollisia internetin ulkopuolella. Hänen tarkastelemansa ruokablogit edustavat keskenään hyvin erilaisia tapoja näkyä ja viestiä internetissä. Toista hänen esimerkibloggaajistaan voisi verrata kolumnistiin, joka paljastaa elämästään tarkoin harkittuja yksityiskohtia ja näyttää siksi elävän ihannemaailmassa sekä vastaa saamiinsa kommentteihin hieman etäisesti. Toinen ruokabloggaaja taas esittelee päivittäin arkiset ateriansa ja näyttää mielellään jutustelevan tuttavallisesti kommenttikeskusteluissa. McGaughey'n artikkeli tarjoaa hyödyllisen mallin siitä, kuinka ruokablogeja voi tarkastella kulttuurisesta näkökulmasta.

Hui-Yi Ho ja Pi-Hsuan Chang Chien (2010) ovat selvittäneet ruokablogeissa olevien suositusten vaikutusta kuluttajakäyttäytymiseen. Heidän lähtökohtanaan on ajatus siitä, että entistä useammat ihmiset luottavat kulutus päätöksiä tehdessään itselleen tuntemattomien henkilöitten kokemuksiin, eivät enää pelkästään läheistensä suosituksiin. Tutkimuksessa selvisi, että ruokablogien lukijat päätyvät kokeilemaan blogissa esiteltyjä ruokia tai ravintoloita sitä varmemmin, mitä enemmän he luottavat kyseiseen ruokablogiin. Luottamus puolestaan rakentuu kolmesta osatekijästä, jotka ovat asiantuntemuksen, uskottavuuden ja viehättävyyden näkyminen ruokablogissa. Hon ja Chang Chienin tuloksista voidaan siis päätellä, että ruokakattrendit leviävät tehokkaimmin taitavan ja vakuuttavan ruokaharrastajan kauniista blogista.

Ruokablogien kulttuurista näkökulmaa edustaa niin ikään Jennifer Lofgrenin (2013a) maisterintutkielma, jossa kuvataan englanninkielisten ruokablogien toimintakulttuuria reseptien jakamisen näkökulmasta. Lofgren on selvittänyt bloggaajien toimintakulttuuria sekä kyselytutkimuksella että tutkimalla erään reseptin leviämistä ja muuntumista ruokablogeissa.

Hän on havainnut, että ruokabloggaajat jäljittelevät paitsi toistensa reseptejä myös toimintatapoja. Ruokablogiyhteisössä johtoasemaan nousee se bloggaaja, jonka reseptiä jaetaan eniten, ja samalla hänen toimintatapansa yleistyvät. Tästä syystä ruokablogit alkavat muistuttaa toisiinsa yhä enemmän, ja reseptin esittämistavaksi on laajalti vakiintunut kuvan, reseptin esipuheen, ainesosaluettelon ja valmistusohjeen käyttö. Aiheensa vuoksi Lofgren tarkastelee vain sellaisia ruokablogeja, joissa jaetaan reseptejä, ja rajaa pois esimerkiksi ravintola-arvosteluihin keskittyvät ruokablogit. Suomalaiset harrastajabloggaajien ruokablogit eivät näy yleensä erikoistuneen pelkkiin resepteihin tai arvosteluihin, vaan ne sisältävät sekalaisesti reseptejä, arvosteluja, kuulumisia ja muita ruokakirjoituksia.

Tässä tutkielmassa oleellinen näkökulma on ruokaan ja bloggaamiseen liittyvä harrastajuus. Internetin käytön tukemaa ruokaharrastajuutta käsittelee Anna Koro (2013) kotitaloustieteen maisterintutkielmassaan. Koro on haastattelututkimuksessaan saanut selville, että kolme merkittävintä ruokaharrastamisen syytä ovat nautinnonhaluisuus, kiinnostuneisuus ruokaa kohtaan ja sosiaalisuus. Sosiaalisuus ilmenee haluna esitellä ja arvioida ruokaa sekä keskustella siitä, ja näitä toimia ruokaharrastajat harjoittavat internetissä. Ruokablogeista on tullut ruokaharrastajien erityinen harrastelehtien kaltainen kanava, joka auttaa pysymään trendien aallonharjalla. Koron tuloksia pystyn hyödyntämään ruokablogikirjoituksen kontekstin määrittelemisessä.

Ruokablogikirjoitus on tekstilaji, jota kirjoitetaan sekä itseä että lukijoita varten. Sen vuoksi on tarpeen tietää, mitä lukijat odottavat tekstilajilta. Jasmin Raitakari (2016) on maisterintutkielmassaan selvittänyt ruokablogien seuraamismotiiveja. Haastattelututkimuksessaan hän kuvaa, miksi ja miten lukijat kommentoivat ruokablogeja. Haastattelujen perusteella ruokablogien lukijat voidaan jakaa kolmeen luokkaan, jotka ovat ”tiedon etsijät”, ”innoituksen metsästäjät” ja ”itsensä viihdyttäjät”, jotka käyttävät blogeja ideapankkina ja viihdealustana. Vaikka blogien seuraamisen syitä on tutkittu jonkin verran, Raitakarin jaottelu ruokablogien lukijatyypeistä ja seuraamisesta täydentää kokonaiskuvaa suomalaisesta blogikulttuurista.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

2.1 Tekstilaji käsitteenä

Tässä tutkimuksessa lähestytään ruokablogikirjoitusta genre- eli tekstilajiteorian näkökulmasta. Vaikka genren ja tekstilajin käsitteitä käytetään usein synonyymisinä, pyrin mahdollisuuksien mukaan käyttämään tässä tutkielmassa suomenkielistä nimitystä tekstilaji, joka on vaikiintunut käyttöön kielitieteellisissä tutkimuksissa. Arkikielessä genrellä ja tekstilajilla tarkoitetaan yleensä jotain teksteihin tai taiteeseen viittaavaa. Kielitoimiston sanakirjan (s.v. *tekstilaji*) mukaan tekstilajissa on kyse ”teksteistä, joilla on yhteisiä tavoitteita ja kielen piirteitä; vars. kirjallisuuden ja muun kirjoitetun kielen lajityyppi, genre”. Genren puolestaan selitetään olevan ”laatu, laji; taiteen t. kirjallisuuden laji(tyyppi)” (KS s.v. *genre*). Tekstilaji voidaan kuitenkin ymmärtää laajemminkin toimintana eikä pelkkänä tekstinä, ja sitä on eri tieteenaloilla määritelty monin tavoin (määritelmien kirjosta ks. Shore & Mäntynen 2006; Heikkinen & Voutilainen 2012). Tiivistetysti sanottuna tekstilaji on sellainen tietyissä tilanteissa suoritettavien toimintojen joukko, jonka ilmentymillä on keskenään yhteisiä piirteitä.

Selvennän äskeistä tekstilajin käsitteen tiivistelmäni esimerkillä monelle tutusta tilanteesta. Lounasravintolassa ruokailu¹ toistuu päivittäin jossain määrin samankaltaisena toiminnan muotona, vaikka yksittäiset ruokailutilanteet poikkeavat toisistaan muun muassa valitun lounasravintolan, toimintaan osallistuvien henkilöitten, nautittavan ruoan, käytettävissä olevan ajan ja tilanteessa suoritettavien toimintojen järjestyksen osalta. Yksittäisillä ruokailutilanteilla on kullakin oma rakenteensa, joka monin tavoin heijastelee tai toisinaan rikkoo yhteisön toimintakulttuurissa tunnettua lounasravintolassa ruokailemisen kaavaa ja jota jokainen ruokailija toteuttaa omalla tavallaan. Esimerkiksi oman yliopistoni lounasravintoloissa katsoisin ensiksi ruokalistaa, menisin johonon, keräisin vuorollani tarjottimelle kaiken haluamani – syötävää, juotavaa, tarvittavat ruokailuvälineet –, maksaisin, valitsisin istumapaikan, nauttisin lounaani, palauttaisin tarjottimeni sille varattuun paikkaan ja poistuisin. Sen sijaan kaupungin muissa lounasravintoloissa saattaisin toimia toisella tavalla ja toisessa järjestyksessä, ja muissa kaupungeissa ja maissa käytännöt voisivat olla hyvinkin erilaiset. Eroavaisuuksistaan huolimatta nämä erilaiset lounasravintolassa ruokailut tunnustetaan yleensä samaksi toiminnan tyyppiksi eli tekstilajiksi. Voi kuitenkin kysyä, missä menee raja. Mitkä tilanteet voi luokitella

¹ Haluan kiittää kollegaani Heidi Kuitusta esimerkin yhteisestä kehittelystä lounaan ääressä.

saman toiminnan ilmentymiksi ja millä perusteilla? Tällainen luokittelu on mietityttänyt tutkijoita koko tieteen historian ajan.

Tekstilajin käsitteen ja erilaisten luokitusten määrittelyssä lähdetään usein antiikin Kreikasta ja Aristoteleesta, jonka kirjoittamaa *Runousoppia* pidetään vanhimpana säilyneenä taiteenlajeja käsittelevänä teoksena (esim. Shore & Mäntynen 2006: 13). Aristoteleen (2007) mukaan tiettyjä kohteita esitetään tietynlaisilla taiteenlajeilla tietyin tavoin. Esimerkiksi vääjäämätöntä turmioon suistumista kuvataan tragedian muodossa. Aristoteles käytti tällaisista ”tietyistä lajeista” nimitystä *eidon* (*εἶδον*), mutta useimpiin eurooppalaisiin kieliin on lainautunut kreikan sanan sijasta latinan vastaava ilmaus *genus*, joka tarkoittaa ’yhteisiä ominaisuuksia sisältävää ryhmää, lajia tai laatua’ (esim. Shore & Mäntynen 2006: 13). Juuri tämä lajien ja laatujen luokittelu kirjoitettujen ja puhuttujen tekstien näkökulmasta on kiinnostanut kielentutkijoita ainakin 1950-luvusta alkaen. Genre-termi on kuitenkin yleistynyt kielitieteen kentällä vasta 1980-luvulla. (Shore & Mäntynen 2006: 16.)

Oma tutkimukseni versoo tekstilajintutkimuksen systeemis-funktionaalista haarasta. Koko systeemis-funktionaalinen kielitiede juontaa juurensa ajatuksesta, että ihminen toimii sosiaalisissa yhteisöissä kieltä käyttämällä (Luukka 2002: 89). Näkemys kielestä toimintana muodostaa tämän tutkielman rungon, ja siihen siis kiinnittyy käsitys tekstilajista tietynlaisena toiminnan muotona. Tässä tutkielmassa keskeisiä systeemis-funktionaalisen tekstilajintutkimuksen edustajia ovat Ruqaiya Hasan, John M. Swales ja Vijay K. Bhatia. Seuraavaksi esitellen heidän näkemyksiään tekstilajista.

Tekstilajin tärkein ominaisuus on Ruqaiya Hasanin (1989 [1985]) mukaan sen **rakenne**. Rakenne tarkoittaa Hasanin ajattelussa sitä, että tekstilaji muodostuu sille ominaisista välttämättömistä ja valinnaisista osista, joitten esiintymisjärjestys ja -taajuus ovat niin ikään tekstilajille ominaiset. Välttämättömät osat ovat nimensä mukaisesti niitä, jotka teksti ehdottomasti tarvitsee edustaakseen tiettyä lajia, kun taas valinnaisia osia voi tekstissä olla tai olla olematta. (Mäntynen 2006: 44.) Osien ja niiden esiintymisjärjestyksen ja -taajuuden tyypillinen muodostelma on **tekstilajin rakennepotentiaali** (Hasan 1989 [1985]). Rakennepotentiaali on tässä tutkielmassa keskeisessä osassa, joten käsittelen sitä tarkemmin luvussa 2.2.

John M. Swales puolestaan määrittää tekstilajia **diskurssiyhteisön** käsitteen kautta. Swales (1990: 21–32) tarkoittaa diskurssiyhteisöllä joukkoa, jolla on yhdessä sovitut ja julkisesti tiedossa olevat päämäärät, vakiintuneet kanavat jäsenten väliseen viestintään, aktiivista yhteisön keskeistä tiedon välittämisen ja palautteen antamisen toimintaa, yhteisön päämääriä edistäviä omia tekstilajeja, omaa erikoissanastoa sekä sopivassa suhteessa asiantuntijajäseniä

ja noviiseja. Yhteisön tulee täyttää kaikki nämä vaatimukset ollakseen diskurssiyhteisö. Näin ollen tekstilaji näyttäisi olevan diskurssiyhteisön sivutuote: diskurssiyhteisö muovaa tarpeitensa mukaiset tekstilajit. Tekstilaji puolestaan on Swalesin (1990: 48–55) mukaan diskurssiyhteisön vakiintunut tekstiluokka, johon kuuluvilla teksteillä on sama diskurssiyhteisön antama nimi, prototyyppisesti samanlainen rakenne, sisältö ja muoto sekä yhteiset päämäärät, minkä lisäksi tekstit on suunnattu samalle yleisölle. Näistä ominaisuuksista Swales korostaa erityisesti päämääriä eli viestinnällisiä tavoitteita, jotka vaikuttavat tekstilajin muovautumiseen kaikkein eniten. Tekstilajin muut ominaisuudet palvelevat viestinnällistä tavoitetta. (Shore & Mäntynen 2006: 27.)

Tekstilajintutkimuksessa nojaututaan usein näihin Swalesin käytännönläheisiin määritelmiin. Ne ovat toki tarkkoja, mutta eivät täysin ongelmattomia. Etenkin diskurssiyhteisön käsitettä on pidetty ongelmallisena sen tiukkuuden vuoksi, koska harvat yhteisöt akateemisia ja asiantuntijayhteisöjä lukuun ottamatta ovat riittävän selvärajaisia (Shore & Mäntynen 2006: 29). Swalesin määritelmiin heijastuu kiinnostus tieteellisen kirjoittamisen tutkimusta ja opettamista kohtaan. Hänet tunnetaankin niin kutsutun ESP-koulukunnan (*English for Specific Purposes*) edustajana ja tutkimusartikkelien johdannon rakennetta kuvaavan CARS-mallin (*creating a research space*) kehittäjänä. Koska tässä tutkielmassa tarkastelun kohteena ei ole akateemisen tai muuten tarkkarajaisen diskurssiyhteisön vaan sekalaisen kirjoittaja- ja lukijajoukon vapaa-ajan tekstilaji, hyödynnän Swalesin ajatuksia vain soveltuvilta osin.

Swalesin urauurtavia ajatuksia tekstilajista käyttäjiensä toimintana on kehitelty eteenpäin Vijay K. Bhatia. Hän painottaa tekstilajin määrittelyssä **viestinnällisiä tavoitteita** (myös: kommunikatiivisia päämääriä, *communicative purpose*). Viestinnällinen tavoite on se, mihin tietyllä toiminnalla pyritään, ja erilaiset viestinnälliset tavoitteet synnyttävät erilaisia tekstilajeja (Swales 1990; Bhatia 1993). Esimerkiksi markkinointikirjeen viestinnällinen tavoite on erilaisin houkuttelun keinoin saada lukija ostamaan jokin tuote tai palvelu (Bhatia 1993: 45–59).

Vaikka Bhatiankin tutkimus kumpuaa akateemisesta kielenkäytöstä, hänen näkemyksensä ovat sovellettavissa monenlaisiin kielenkäytön muotoihin. Seuraavaksi esiteltävä tekstilajin määritelmä istuu hyvin tässä tutkielmassa tarkasteltaviin ruokablogikirjoituksiin. Bhatian (2004: 23) mukaan tekstilajit ovat

- 1) käyttäjäyhteisönsä tuntemia kommunikaation muotoja
- 2) tietyllä tavalla koottuja ja vakiintuneita rakennelmia
- 3) tiettyjen käyttäjiensä paremmin hallitsemissa kuin toisten

- 4) halutun kaltaiseen käyttöön taipuvia dynaamisia resursseja
- 5) erilaisten kulttuurien heijastumia sekä
- 6) edustamiensa esiintymien osalta jossain määrin yhtenäisiä.

Seuraavaksi peilaan näitä kuutta näkökulmaa ruokablogikirjoituksiin. Lähtekäämme siitä, että ruokablogikirjoituksen keskeisimpiä viestinnällisiä tavoitteita on ruokaan liittyvien ajatusten jakaminen.

(1) Kun henkilö haluaa jakaa ruoka-aiheisia ajatuksiaan, hän ei kirjoita niitä henkilökohtaiseen muistikirjaansa, vaan hän tietää, että on olemassa sellainen tekstilaji, jolla hän voi toteuttaa viestinnälliset tavoitteensa. Tekstilajit ovat usein institutionaalisten käyttäjäyhteisöjen kommunikaation muotoja (Bhatia 2004: 23), mutta ne voivat kuulua myös sellaisille käyttäjäyhteisöille, joitten rajat ovat häilyvämpiä. Oleellisinta on, että käyttäjäyhteisön jäsenet tunnistavat ja ymmärtävät tekstilajin viestinnälliset tavoitteet. Tässä tapauksessa tekstilajin käyttäjäyhteisö muodostuu ruokablogikirjoituksia kirjoittavista ja lukevista henkilöistä, joita yhdistää kiinnostus ruokaa kohtaan. Tällaiset ruokaharrastajat hyödyntävät ruokablogeja muun muassa inspiraation, ajankohtaisen tiedon ja hyvän mielen lähteenä (Koro 2013: 84–85, 92). Kirjoittajien ja lukijoitten roolit voivat olla päällekkäisiä, sillä sama henkilö voi kuulua molempiin ryhmiin. Käyttäjäyhteisön jäsenet eivät välttämättä tunne toisiaan, ja ruokablogikirjoitus voi olla ainoa heidän keskenään käyttämänsä kommunikaation muoto ruokajatusten vaihtamiseen.

(2) Tekstilajin ilmiasu on Bhatian (2004: 23) mukaan rakentunut ja vakiintunut tietynlaiseksi palvelemaan viestinnällisen tavoitteen täyttymistä. Vaikka samaan tekstilajiin kuuluvat tekstit ovat yhtenäisiä muun muassa rakenteeltaan, ilmaisutavoiltaan ja sanastoltaan, niissä esiintyy käyttäjäyhteisön jäsenten luomaa vaihtelua (Bhatia 2004: 23, 25). Englanninkielisten ruokablogikirjoitusten on havaittu koostuvan yleensä kuvasta, reseptin esipuheesta, ainesosaluettelosta ja valmistusohjeesta, ja tätä rakennetta pidetään laajalti levinneenä ja jokseenkin vakiintuneena (Lofgren 2013: 87). Ruokablogikirjoitus on koottu niin, että siitä selviää, mitä kirjoittaja on itse tehnyt ja mitä hän odottaa lukijan tekevän. Se voi sisältää aineksia kaikista tekstityypeistä eli kertovista, kuvailevista, ohjailevista, argumentoivista ja erittelevistä (tekstityypeistä ks. Werlich 1983).

(3) Kuten edellisessä kappaleessa tuli ilmi, tekstilajin vakiintuneehkoa ilmiasua voi muunnella tarpeen mukaan. Kuitenkaan kuka tahansa ei voi tehdä tekstilajilla mitä tahansa. Eniten liikkumavaraa on tekstilajin käyttäjäyhteisöön kuuluvilla vakiintuneilla asiantuntijajäsenillä, joilla on paljon tietoa ja ymmärrystä tekstilajin käytöstä; käyttäjäyhteisön uusilla no-

viisijäsenillä tai kokonaan ulkopuolisilla tällaista osaamista ei ole (Bhatia 2004: 23). Asiantuntijajäsenet ovat tärkeässä asemassa tekstilajin uudistajina (Bhatia 2004: 25). Ruokablogikirjoitusten käyttäjäyhteisön vakiintuneina asiantuntijajäseninä voisi pitää sellaisia ruokabloggaajia, jotka ovat ylläpitäneet blogiaan kauan, julkaisevat uusia kirjoituksia usein ja osallistuvat aktiivisesti käyttäjäyhteisön toimintaan lukemalla ja kommentoimalla toisten kirjoituksia. Noviisijäsenet puolestaan ovat sellaisia ruokabloggaajia, jotka vasta aloittelevat ruokablogiaan, eivät ole kirjoittaneet paljon tai juuri osallistuneet käyttäjäyhteisön toimintaan. Heille ei siis ole vielä ehtinyt kehittyä kokemustietoa tekstilajin käytännöistä, mutta he voivat oppia niitä vähitellen asiantuntijajäsenten opastuksella tai itseksään havainnoimalla asiantuntijajäsenten kirjoituksia.

(4) Vakiintuneisuudestaan huolimatta tekstilajit ovat siis muuntautumiskykyisiä. Kun tekstilajin käyttäjälle on muodostunut riittävä käsitys tekstilajin vakiintuneista käytännöistä ja ilmaisua rajoittavista tekijöistä, hän voi hyödyntää tekstilajia henkilökohtaisiin tarkoituksiinsa. Tämä kuitenkin edellyttää sitä, että henkilökohtaiset päämäärät sopivat tekstilajin käyttäjäyhteisön tunnistamiin viestinnällisiin tavoitteisiin. (Bhatia 2004: 23.) Ruokablogikirjoitukset ovat muuttumassa yhä kaupallisemmiksi, sillä on keksitty hyödyntää ruokablogikirjoituksen usein tuttavallista ja suositteluvaa tyyliä kaupalliseen yhteistyöhön. Esimerkiksi tiettyjen yritysten tuotteista vinkataan ruokablogikirjoituksissa aivan kuin yritysten omassa mainonnassa. Suosituksilla on väliä, sillä Hon ja Chang Chienin (2010) mukaan asiantuntevilta, uskottavilta ja viehättäviltä näyttävien ruokablogien kirjoitusten perusteella tehdään kulutus päätöksiä.

(5) Tekstilajit liittyvät kiinteästi käyttäjäyhteisönsä kulttuuriin ja heijastavat sitä. Tekstilajin ilmentymät eivät siis ole ainoastaan tekstiä tai viestintää vaan osoituksia kirjoittajiensa näkemyksistä, arvoista ja uskomuksista ynnä muusta kulttuuriin liittyvästä. Siksi Bhatia (2004: 25) toteaaakin, että tekstilajintutkimukseen sopisi pelkkien tekstien tarkastelun sijasta monitieteisempi lähestymistapa esimerkiksi etnografisia menetelmiä hyödyntäen. Tällä tavoin on selvitetty esimerkiksi ruokablogien toimintakulttuuria. Reseptien jakamisen käytäntöjä tutkineen Lofgrenin (2013: 87) mukaan ruokablogikirjoitus tekstilajina on osa jo jonkin aikaa meneillään ollutta itse tekemisen (*DIY, do it yourself*) kulttuuria. Tämä näkyy esimerkiksi siten, että sadat ruokabloggaajat saattavat valmistaa saman reseptin mukaisen ruoan ja kirjoittaa siitä. Ruokablogikirjoituksissa ei siis välttämättä tarvitse esitellä keksimiään upouusia ruokalajeja, vaan riittää, että kertoo omista kokeiluistaan.

(6) Edellä olen painottanut Bhatian (2004: 22–26) näkemystä tekstilajista monipuolisena ja käyttäjiensä tarpeisiin mukautuvana resurssina. Kaikesta muuntautumiskyvystään huo-

limatta kullakin tekstilajilla on kuitenkin jotain sille erityistä ja ominaista, mikä näkyy tekstilajiin kuuluvien tekstien yhtenäisyytenä (*generic integrity*). Näin tekstilaji on ilmentymiensä muodostama yhtenäinen luokka. Bhatia (2004: 123–133) jaottelee tekstilajin yhtenäisyyttä luovat piirteet **tekstin sisäisiin** ja **ulkoisiin** tekijöihin.

Tekstin sisäisiä yhtenäisyyttä luovia tekijöitä ovat kontekstuaaliset, tekstuaaliset ja intertekstuaaliset tekijät. Ensinnäkin konteksti tarkoittaa suppeasti ajatellen sitä ympäristöä, jossa teksti esiintyy, kuten ruokablogia, blogialustaa tai internetiä. Laajemmin katsottuna konteksti tarkoittaa myös diskurssiyhteisön ja sen edustamien kulttuurien tasoa (Bhatia 2004: 125–126). Diskurssiyhteisön kulttuurit liittyvät myös tekstin ulkoisiin tekijöihin, joita esitellen seuraavassa kappaleessa. Toiseksi tekstuaaliset tekijät tarkoittavat kielellisiä resursseja, jotka ilmenevät sanastona, retorisisina valintoina ja rakenteena (Bhatia 2004: 126). Näistä kielellisistä resursseista juuri rakenne on tämän tutkielman keskiössä. Kolmantena tekstin sisäisenä tekijänä intertekstuaalisuus tarkoittaa Bhatian (2004: 126–127) mukaan tekstin suhdetta muihin teksteihin. Tekstien suhteita toisiinsa voisi kuvata erilaisten vaikutteitten ottamisen ja viittausten verkostona, jossa osa suhteista erottuu toisia selvemmin.

Tekstilajin muotoutumiseen vaikuttavat jopa sisäisiä enemmän tekstin ulkoiset yhtenäisyyttä luovat tekijät, joitten pääkohtia ovat diskursiiviset menettelytavat, diskursiiviset käytänteet ja yhteisön kulttuuri (Bhatia 2004: 127). Ulkoiset tekijät luovat ikään kuin kehykset kaikelle sille toiminnalle, joita tekstien sisällä voidaan tehdä. Kuten jo edellisessä kappaleessa kävi ilmi, diskurssiyhteisön kulttuuri vaikuttaa tekstilajin yhtenäisyyteen niin sisäisesti kuin ulkoisesti. Kulttuuria on vaikea määritellä tyhjentävästi, mutta Bhatian (2004: 131) mukaan siihen liittyvät ainakin historialliset, sosiokulttuuriset, filosofiset ja ammatilliset osa-alueet. Ruokablogikirjoituksiin diskurssiyhteisön kulttuuri heijastuu muun muassa siten, että niiden kirjoittajat ovat useimmiten pohjoisen pallonpuoliskon varakkaita ja koulutautuneita naisia, joilla on aikaa, rahaa ja mahdollisuuksia harrastaa säännöllistä bloggaamista (McGaughey 2010: 72) ja jotka ovat kiinnostuneita keskustelemaan ruoasta (Koro 2013: 92). Internetissä julkaistavana tekstiä ja kuvia sisältävänä tekstilajina ruokablogikirjoituksia eivät tuota luku- ja kirjoitustaidottomat henkilöt eivätkä ne, joilla ei ole pääsyä internetiin tai mahdollisuutta ottaa valokuvia. Toisaalta diskurssiyhteisön toimintakulttuuri ei aseta vaatimuksia esimerkiksi ruokabloggaajan koulutukselle tai ammatille; tekstilajin tuottamista varten ei siis tarvitse pätevyttä millään erityisellä tavalla.

Diskursiiviset menettelytavat (*practices*) tarkoittavat sitä, millaisissa tilanteissa tekstilajia voi käyttää ja millaiset kommunikaation muodot sopivat tekstilajiin (Bhatia 2004: 128).

Ruokablogikirjoitus esimerkiksi julkaistaan yleensä omassa ruokablogissa kokonaisuutena, jotta kaikki ruokablogin seuraajat pääsevät perehtymään siihen samalla kertaa; sitä ei siis selosteta puhelimesta yhdelle ihmiselle tai julkaista twiitteinä 140 merkkiä kerrallaan. Diskursiiviset käytänteet (*procedures*) puolestaan liittyvät tekstin osallistujiin eli siihen, kenellä on oikeus tuottaa minkäkinlaista tekstiä ja missä tilanteessa (Bhatia 2004: 128–129). Ne näkyvät ruokablogikirjoituksissa vaikkapa kaupallisen yhteistyön yhteydessä. Ruokabloggaajalla on valta päättää, mitä asioita hän kirjoituksissaan käsittelee ja miten. Jos ruokabloggaaja tekee kaupallista yhteistyötä jonkin yrityksen kanssa, hänen tulisi Kilpailu- ja kuluttajaviraston (2015 [2013]) mukaan mainita siitä kirjoituksessaan. Näin tekstin ulkoiset tekijät vaikuttavat siihen, millaiseksi tekstilajit rakentuvat.

2.2 Tekstilajin funktionaalinen rakenne

Kuten edellisessä luvussa on tullut ilmi, rakennetta pidetään yhtenä tekstilajin keskeisistä ominaisuuksista. Kielitieteessä on 1950-luvulta lähtien tutkittu tekstilajien skemaattista kokonaisuutta eli sitä, millaisiin osiin tiettyä tekstilajia edustavat tekstit jakautuvat, millaista rakennetta ne toteuttavat ja miten ne etenevät osasta toiseen (Shore & Mäntynen 2006: 31). Tekstilajin makro- eli kokonaisrakenne on erityisesti kiinnostanut tutkijoita fennistisessä tekstilajitutkimuksessa (Juvonen, Virtanen & Voutilainen 2012: 456). Eri tekstilajin kokonaisrakennetta on tarkasteltu monissa tutkimuksissa, joista mainitaan usein esimerkkinä Inka Mikosen (2010) väitöskirja lukiolaisten yleisönosastotekstien rakenteesta ja argumentoinnista. Käsitellen tässä luvussa ensin tekstilajin rakenteen tutkimuksen perinnettä yleisesti ja sitten tarkemmin omassa tutkimuksessani keskeisiä narratiivisia jaksoja luvussa 2.5.

Kokonaisrakenne muodostuu tekstin eri rakenneosista. Tekstistä voidaan hahmottaa muodollisia jaksoja tai osia, kuten asettelun perusteella havaittavia lukuja ja kappaleita (esim. Mikkonen 2010: 50). Multimodaalisessa tekstissä muodolliset ovat voivat olla myös kuvia, linkkejä ja videoita vain muutamia esimerkkejä mainitakseni. Toinen, funktionaalinen lähestymistapa, taas hahmottaa tekstin osien jakautuvan niitten tehtävien mukaisesti kategorioihin. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan ruokablogikirjoituksia juuri tällä funktionaalisella lähestymistavalla. Tekstin funktionaaliseen rakenteeseen liittyvä oleellinen käsite on **funktionaalinen jaks**o (move, functional move), jota muissa yhteyksissä nimitetään myös kommunikatiiviseksi jaksoksi. Bhatia (2004: 65) käyttää funktionaalisista jaksoista muodostuvasta tekstin kokonaisrakenteesta nimeä move structure, jonka suomennan Tuomisen (2013: 23)

tapaan **funktionaaliseksi rakenteeksi**. Sen sijaan esimerkiksi Mikkonen (2010: 50) nimittää samaa käsitettä vaiheittaiseksi rakenteeksi.

Tekstilajin rakenteen tutkimus lähtee ajatuksesta, että samaan tekstilajiin kuuluvilla teksteillä on jossain määrin samankaltainen rakenne (Mäntynen 2006: 42). Kahdessa tämän suuntauksen merkittävimmissä tutkimuksissa on tarkasteltu puhuttujen tekstien funktionaalisia eli toiminnallisia jaksoja ja niiden kielellisiä ilmentymiä. Funktionaalisilla jaksoilla on tilanteissa omat tehtävänsä, ja niitä käytetään erilaisten toimintojen suorittamiseen. T. F. Mitchell (1974 [1957]) on tutkinut libyalalaisten ostopilanteitten rakentumista ja havainnut kaupankäyntiin liittyvän esimerkiksi tervehdys-, tiedustelu-, tavaran tutkimis-, tinkimis- ja lopetusjaksot. William Labov ja Joshua Waletzky (1967) ovat puolestaan analysoineet suullisten eloonjäämiskertomusten rakentumista ja huomanneet kertomuksista viisi funktionaalista jaksoa: orientaation², komplikaation, evaluaation, resoluution ja koodan. Myöhemmin Labov (1972) on täydentänyt mallia kuudennella jaksolla, joka on kertomusta pohjustava abstrakti. Näitä narratiivisia jaksoja käsitellen tarkemmin luvussa 2.5.

Funktionaaliset jaksot ilmentävät siis sitä toimintaa, jota tekstillä pyritään suorittamaan. Koska toiminnan tavoitteet voivat olla monenkirjavia, funktionaalisten jaksosten pituudet vaihtelevat tarpeen mukaan yksittäisistä tai muutamista sanoista useisiin kappaleisiin. Samasta syystä funktionaaliset jaksot eivät välttämättä esiinny samaan tekstilajiin kuuluvissa teksteissä aina samassa järjestyksessä, eikä kaikkia mahdollisia jaksoja joka tekstissä edes tarvita (Bhatia 1993; 2004: 175). Mitchellin, Labovin ja Waletzky sekä Labovin tutkimuksia yhdistää ymmärrys tekstilajin funktionaalisen rakenteen kompleksisuudesta: vaikka tekstilajin rakenteesta voi luoda tarkankin mallin, funktionaaliset jaksot saattavat tekstilajia edustavissa teksteissä sijoittua eri kohtiin tai limittyä toisiinsa eri tavoin. Tekstien muodostumiseen kirjoittajiensa käsittelyssä vaikuttavat heidän viestinnälliset tavoitteensa ja tekstien tehtävät (Swales 1990; Bhatia 1993; 2004). Jotkin käytännöt vakiintuvat tekstilajin konventioiksi ja toiset taas eivät.

Rakennetutkimuksen kulmakiviä ovat Ruqaiya Hasanin (1989 [1985]) yleinen rakennepotentiaalin malli (*generic structure potential, GSP*) ja Suzanne Egginsin ja James Martinin (1997) käsitykset tekstilajista sosiaalisen toiminnan tyyppinä, joka rakentuu vaiheittain (Juvenen, Virtanen & Voutilainen 2012: 456). Tässä tutkielmassa hyödyllinen väline on Hasanin rakennepotentiaali, jota esittelen seuraavaksi.

² Käytän narratiivisista jaksoista samoja suomennoksia kuin Mäntynen (2006: 43).

Rakennepotentiaali (*generic structure potential*) on Ruqaiya Hasanin nimitys tekstilajin makrorakenteelle. Rakennepotentiaalin pääajatuksena on, että tekstilajit sisältävät **välttämättömiä jaksoja**, jotka auttavat lukijaa tunnistamaan tekstin tietyn lajin edustajaksi. (Esim. Mäntynen & Shore 2006: 291.) Nimensä mukaisesti välttämättömät jaksot ovat erottamaton osa tekstilajia, ja ilman niitä tekstin ei katsota edustavan tyypillistä tekstilajiaan (Komppa 2006: 305). Havainnollistan välttämättömien jaksojen tärkeyttä esimerkillä eräästä opinnäyte-tekstilajista: yliopisto-opintoihin kuuluvana kypsyysnäytteenä usein kirjoitettavassa essee-muotoisessa maturiteetissa tulee olla välttämättömät jaksot otsikko, johdanto, käsittelyosa ja päätäntö. Mikäli yksikin kypsyysnäytteen välttämättömistä jaksoista puuttuu, teksti saatetaan hylätä, koska se ei ole tekstilajinsa tyypillinen edustaja. Teksti saatetaan kuitenkin tunnistaa maturiteettiesseeksi, vaikka siitä puuttuisikin jokin välttämätön jakso. Välttämättömän jakson puuttuminen ei siis sulje tekstiä pois tekstilajinsa piiristä (Komppa 2006: 305).

Välttämättömien jaksojen lisäksi teksteissä voi olla tekstilajia määrittämättömiä **valinnaisia jaksoja**. (Esim. Mäntynen & Shore 2006: 291.) Valinnaisia jaksoja voi olla tai olla olematta, eikä niitten olemassaolo Hasanin (1989 [1985]: 63–64) mukaan vaikuta siihen, kuinka teksti tulkitaan jonkin tekstilajin edustajaksi. Jatkaakseni maturiteettivertausta mainitsemisen, että poikkeustapauksissa maturiteettiteksteihin sisältyy havainnollistava piirroskuva, jota voi pitää valinnaisena jaksone. Tällainen valinnainen jakso ei sellaisenaan muuta tekstiä toisen lajiseksi. Voi kuitenkin kysyä, onko valinnaisten jaksojen määrä tekstissä rajaton eli voiko jossakin tekstissä olla niin paljon valinnaisia jaksoja, ettei sitä enää tunnista tekstilajinsa edustajaksi.

Rakennepotentiaali kuvaa, kuinka välttämättömät ja valinnaiset jaksot järjestyvät tekstissä. Tyypillistä jaksojen järjestäytymistä voi hahmottaa kahdella tasolla: yksittäisen tekstin ja tekstilajin tasolla. Kompan (2006: 305) mukaan yksittäisissä teksteissä näkyy tietty rakennepotentiaalin mahdollistama välttämättömien ja valinnaisten jaksojen yhdistelmä (*actual generic structure*). Laajemmalla tekstilajin tasolla välttämättömät ja valinnaiset jaksot järjestäytyvät tekstilajille tyypillisellä tavalla, jolloin puhutaan jo aiemmin mainitusta Hasanin yleisestä rakennepotentiaalista (Komppa 2006: 305). Hasan käsittää rakennepotentiaalin staattiseksi, ja hän esittää, että tietyssä tekstilajissa rakennepotentiaaliin kuuluvien jaksojen tulee olla aina samassa järjestyksessä. Tekstilajille tyypillisestä järjestyksestä poikettaessa syntyisi siten aina uuden tekstilajin edustaja. Myöhemmässä tekstintutkimuksessa rakennepotentiaalia on kuitenkin käsitelty dynaamisempänä resurssina (esim. Ventola 1987: 55–57).

Sekä muodolliset että funktionaaliset jaksot voivat olla välttämättömiä tai valinnaisia (Komppa 2006: 305). Esimerkiksi ruokaohjeen kaltaisessa selkeästi määrittyvässä tekstilajissa muodollisia jaksoja ovat otsikko, riveittäin esitetty numeraaleista, mittayksiköistä ja nomini-lausekkeista koostuva ainesosien luettelo sekä kappaleisiin jaettu toimintaohjeosa (Soikkeli 2014: 75). Näitä kolmea muodollista jaksoa voisi pitää välttämättöminä, mutta tilanteesta riippuen niitä kaikkia ei välttämättä tarvita: voisihan ainesosat mainita toimintaohjeen lomassa. Funktionaalisena jaksona ainesosaluettelo taas vaikuttaa välttämättömämmältä, koska sillä on selvä toiminnallinen tavoite: lukijaa autetaan varaamaan tarvittavia aineita ruoan valmistamiseen riittävä määrä.

2.3 Blogi toimintaympäristönä

Edellisissä luvuissa on määritelty tekstilajin käsitettä. Tässä luvussa kuvataan, mitä tarkoitetaan tutkielmassa niin ikään olennaisella käsitteellä blogi. Samalla pyritään luomaan kokonaiskuva siitä, millainen blogi on toimintaympäristönä.

Verkkoloki (engl. *weblog*) eli blogi on Sanastokeskus TSK:n (2012) tietotekniikan termitalkoiden mukaan ”verkkosivusto, jonka aikajärjestyksessä olevat merkinnät ovat päiväkirjamaisia tai kirjoittajan näkemyksiä käsiteltävästä aiheesta”. Blogin kirjoittajaa nimitetään bloggaajaksi, nykyään myös bloggariksi ja blogistiksi (Sanastokeskus TSK 2014), ja onpa ruokablogeissa satunnaisesti käytössä myös nimitys blogaani (esim. C 2015a). Blogien syntymäaikana pidetään vuotta 1996 (Herring ym. 2005). Vaikka blogi on internetissä jo suhteellisen iäkäs ilmiö, sitä voidaan pitää verkon ulkopuolisessa tekstimaailmassa vielä uutena tai uudehkona toimintaympäristönä.

Internetin kehityksessä blogi sijoittuu toiseen vaiheeseen eli niin kutsuttuun web 2.0:aan. Internetin alkuaikojen yksisuuntaisesta viestinnästä poiketen toisessa vaiheessa painottuvat monensuuntainen viestintä ja toiminta niin yksin kuin yhdessä. Web 2.0:n tunnuspiirteitä ovat yhteisöllisyys ja sosiaalisuus, luovuus ja leikkimielisyys sekä sisältöjen tuottaminen ja jakaminen (esim. Koskinen 2014: 129). Verkossa toimimista on edistänyt internetin palveluiden käytön helpottuminen sellaiseksi, että entistä useamman on helppoa perustaa vaikkapa blogi. Bloggerin ja WordPressin kaltaiset ilmaiset blogialustat yksinkertaisine tekstieditoreineen eivät enää edellytä esimerkiksi html-koodin osaamista, vaan teknisesti taitamattomammatkin pystyvät julkaisemaan blogikirjoituksia vähällä vaivalla. Sisällön tuottamisesta on tullut helppoa samoin kuin sen kommentoimisesta. Kuitenkin blogin idea – kiinnostavan tiedon kerääminen ja julkaiseminen – on pysynyt samana teknologiasta riippumatta. Voisi siis

väittää, että web 2.0 on aiempaa internetiä demokraattisempi ja osallistavampi juuri sosiaalisen median kehittymisen ansiosta.

Vaikka sosiaalisessa mediassa korostuu vuorovaikutteisuus, kaikki sen ilmiöt eivät välttämättä ole kovin vuorovaikutteisia. Vuorovaikutus rakentuu kielellisin keinoin. Vuorovaikutteisuutta voi olla blogikirjoituksessa esimerkiksi puhutteluina, kysymyksinä tai toivotuksina ja lisäksi kommentteissa, mikäli blogissa on mahdollista kommentoida tekstejä. Esimerkiksi Koskinen (2014: 130) pitää blogia ”melko kirjoittajakeskeisenä genrenä”, koska blogeissa viestintä on yksisuuntaista ja lukijoitten osallistuminen epäsuhtaista. Vain harva lukija kommentoi blogeja. Suomessa toteutetun Suuren blogitutkimuksen (Aller 2014) mukaan vain 8 % blogien lukijoista kommentoi kirjoituksia säännöllisesti. Yleensä aktiiviset kommentoijat ovat bloggaajan oman yhteisön jäseniä, kuten muita blogin pitäjiä. On tyypillisempää pelkästään seurata blogia kuin jatkuvasti osallistua blogissa tapahtuvaan vuorovaikutukseen. (Jäkälä & Pekkola 2011: 106.) Myös McGaughey (2010: 85) on havainnut, että bloggaajat rakentavat yhteisöään listaamalla omaan blogiinsa muita samankaltaisia blogeja, ja näin muodostunut yhteisö kommentoi toistensa kirjoituksia. Kommentoinnin keskittymiseen vain pienelle joukolle voi vaikuttaa se, että blogien käytännöt ovat monenkirjavia: joissakin blogeissa ei ole lainkaan kommentointimahdollisuutta, toisissa bloggaajan tulee ensin hyväksyä julkaistavat kommentit ja kolmansissa taas kommentointi saattaa edellyttää palveluun rekisteröitymistä. Satunnainen kommentoija ei siis aina pääse sanomaan sanottavaansa vaivatta.

Vuorovaikutteisuus ei kuitenkaan tarkoita pelkkää kommentointia. Verkkoteksteille ominaisena vuorovaikutteisuuden piirteenä pidetään myös linkittyneisyyttä. Kukin blogikirjoitus saa oman erillisen ja pysyvän verkko-osoitteensa, joten sitä voi linkittää muualle. Samoin blogikirjoitukseen voi sisällyttää linkkejä muille verkkosivuille. Kirjoitusoppaissa suositellaan, että verkkoteksteissä tulisi aina linkittää lähteisiin (esim. Korteso 2011: 29). On kuitenkin havaittu, ettei linkkejä todellisuudessa käytetä kovin paljon: Herringin ym. (2005) mukaan vain kolmasosassa blogeista on linkkejä muille sivuille. Blogit eivät siis linkittyneisyytensäkin osalta ole niin vuorovaikutteisia kuin on oletettu.

Blogit ovat selkeästi eroamassa muusta sosiaalisen median kentästä, johon jäävät yhteenkuuluvuuden rakentumista tukevat sovellukset, kuten Facebook ja Instagram. Lisäksi blogeissa on korkeampi julkaisukynnys kuin aktiivisemmin päivitettävissä, lyhyempiä tekstejä tai pelkkiä kuvia sisältävissä palveluissa. Blogeilta odotetaan viimeistellympää ja suuremmalle yleisölle sopivaa sisältöä kuin rajatulle ihmisjoukolla suunnatuilta Facebook-päivityksiltä. Korteson (2011: 29) mukaan blogikirjoituksissa tulee huomioida muut yhteisön jäsenet ja

uudet lukijat. Kirjoituksista olisi siis laadittava siinä määrin yleistajuisia, että muutkin kuin kirjoittaja itse voivat ymmärtää niitä. Blogikirjoituksella ei ole pituusrajoitusta niin kuin esimerkiksi twiitillä, ja sen vuoksi siinä voi käsitellä asioita perinpohjaisesti. Kirjoitusoppaissa kuitenkin yleensä neuvotaan pitämään kirjoitukset napakoina, jotta lukijoitten mielenkiinto säilyisi (esim. Jääskeläinen & Korteso 2013: 91–93). Blogikirjoitusten tulisi olla muitten verkkotekstien tapaan lyhyitä ja helppolukuisia (Korteso 2011: 28–30). Bloggeja on voitava lukea silmäillen. Suuren blogitutkimuksen (Aller 2014) mukaan 72 % blogien lukijoista pitää blogikirjoituksen sopivana lukuajana vain 2–5 minuuttia.

Kuten olen aiemmin todennut, blogia voi kirjoittaa periaatteessa kuka tahansa. Kuitenkin jotkin sosioekonomiset ja sukupuolierot näyttävät vaikuttavan bloggaamiseen. McGaughey (2010: 72) mukaan tyypillinen bloggaaja on valkoihoinen, varakas ja koulutettu pohjoisen pallonpuoliskon asukas, ja taustansa ansiosta hänellä on aikaa, rahaa ja mahdollisuuksia harrastaa säännöllistä bloggaamista. Englanninkielisten blogien sisällönanalyysissä on vuonna 2003 havaittu, että vaikka bloggaajissa on naisia ja miehiä suunnilleen yhtä paljon, henkilökohtaisista aiheista ja yksityiselämästään kirjoittavat enimmäkseen naiset, kun taas miesten blogit keskittyvät poliittisiin ja ajankohtaisiin aiheisiin (Herring & Paolillo 2006). Vaikka blogissa ei kirjoitettaisikaan suoranaisesti yksityiselämästä, bloggaaminen on identiteettityön ulottuvuuksia sisältävää itseilmaisua (Miller & Shepherd 2004 Koskisen 2014: 132 mukaan). Blogin kirjoittajat ovat yleensä tunnistettavissa riippumatta siitä, onko heitä yksi vai useampia. Koskisen (2014: 132) mukaan bloggaaja rakentaa blogissaan kokonaisvaltaista kuvaa itsestään tai keskittyy kertomaan jostakin pysyvämmästä aihepiiristä tai hetkittäisestä elämäntilanteesta.

Edellä kuvatun, internetissä tapahtuvan itsestä kertomisen katsotaan alkaneen Suomessa 1990-luvun puolivälissä eli samaan aikaan kuin bloggeja alkoi syntyä. Digitaalisen kulttuurin tutkija Sari Östman (2015: 15) nimittää tällaista toimintaa elämäjulkaisemiseksi, jolla hän tarkoittaa sosiaalista ja julkista omaelämäkerrallista toimintaa, jonka harjoittajat hyödyntävät internetiä suunnatakseen julkaisunsa muille ihmisille ja tavoitellakseen vastavuoroisuutta. Elämäjulkaisemisesta on sosiaalisen median yleistymisen myötä tullut niin helppoa, että periaatteessa kuka tahansa internetin käyttäjä voi tehdä sitä. 2010-luvulla yleisimpiä elämäjulkaisemisen välineitä ovat Facebook ja yksityishenkilöiden blogit (Östman 2015: 15).

Kirjoitusoppaissa painotetaan, että blogikirjoituksissa on oltava persoonallinen näkökulma eli jotain sellaista, mitä lukija ei voi saada muualta (esim. Jääskeläinen & Korteso 2013: 92). Bloggeissa erityisen kiinnostava piirre on henkilökohtaisuuden ja julkisuuden yh-

teen sulautuminen: blogeissa kirjoitetaan julkisesti yksityisistä asioista. Suositut bloggaajat tiedostavat henkilökohtaisten asioiden kiinnostavuuden ja pyrkivät sisällyttämään niitä kirjoituksiinsa. Esimerkiksi *Hellan ja viinilasin välissä* -ruokablogia pitävä Johanna Koskiranta neuvoo Ylen haastattelussa, että terveys- ja ruokavalio-ongelmien kaltaisista henkilökohtaisista asioista kirjoittaminen tarjoaa lukijoille samaistumiskohteita ja saa heidät siten kiinnostumaan blogin seuraamisesta (Rantala 2016).

Voi kysyä, mikä saa ylläpitämään blogia. Matikaisen (2009; 2011: 67–73) mukaan sisällöntuotannon vaikuttimina ovat ensinnäkin verkkoideologian toteuttaminen ja itsensä kehittäminen, toiseksi itsensä ilmaiseminen ja kolmanneksi sosiaalisuus ja sisältöjen jakaminen. Sisällön tuottaminen verkkoon on Matikaisen (2011: 71) mukaan bloggaajille ”merkityksellinen osa elämää”, ei ainoastaan viihdettä tai ajankulua. Östman (2015: 78–94) puolestaan esittää elämäjulkaisemisen yleisimmiksi syiksi kokeilunhalun, sopivan elämäntilanteen ja ajautumisen. Jäkälän ja Pekkolan (2011: 104–106) kokoamia eri blogitutkimuksissa mainittuja syitä blogien kirjoittamiselle ovat hyödyllisyys (kuten vallan lisääminen työyhteisössä), viihtyminen, uutiskynnystä ylittämättömän tiedon jakaminen, henkilökohtaisen tietämyksenhallintajärjestelmän luominen, hyväksytyksi tuleminen, yhteisön löytäminen, verkostoituminen, uusien vuorovaikutussuhteitten luominen, tarinoitten kertominen ja kokemusten jakaminen. Syitä on siis monia, ja bloggaajat näyttävät toteuttavan näitä tavoitteita erityisesti kerronnalla. Siksi käsittelen kertomuksellisuutta eli narratiivisuutta luvussa 2.5.

2.4 Kuvat osana multimodaalista tekstilajia

Blogikirjoitukset ovat multimodaalista tekstiä, jossa hyödynnetään erilaisia sisällön esittämisen keinoja (esim. McGaughey 2010: 71). Kuvat ovat oleellinen osa ruokablogikirjoituksia, eikä niitä siksi voi sivuuttaa tekstilajia ja sen funktionaalaisia jaksoja tarkastellessa. Tässä luvussa selostan, miksi ja miten aion tutkia ruokablogikirjoituksissa esiintyvää kuvitusta osana tekstilajin funktionaalaisia jaksoja. Kuvilla tarkoitan tässä valokuvia, koska aineistossani esiintyvät ovat nimenomaan valokuvia, eivät esimerkiksi piirroksia tai vuorottelevista kuvista muodostuvia GIF-animaatioita.

Blogit ovat ylipäätään muuttuneet aiempaa visuaalisemmiksi, ja visuaalisuutta myös edellytetään blogeilta. Suuren blogitutkimuksen (Aller 2014) mukaan 88 % blogien lukijoista pitää valokuvia erittäin tai melko tärkeinä. Pelkkä teksti ei siis enää riitä ilmaisukeinoksi, vaan houkuttelevan vaikutelman aikaan saamiseksi tarvitaan herkkuja näköaistille. Siksi ruokablogeissa käytetään runsaasti valokuvia (esim. McGaughey 2010: 83–84; Hämeen-Anttila

& Rossi 2015: 202). Kuvilla luodaan tunnelmaa, havainnollistetaan ruoanlaiton työvaiheita tai vähintään osoitetaan, millainen herkkuruoka on tullut tehdyksi.

Se seikka, että blogikirjoituksissa on kuvia, saattaa tuntua itsestäänselvyydeltä, koska nyky maailma on täynnä kaikenlaisia kuvia. Kuvien ottamisesta ja katselemisesta on tullut arkista toimintaa. Moni omistaa sellaisen kameran tai kamerapuhelimen, jolla saa teknisesti hyvätasoisia kuvia, ja monilla on myös taitoa kuvanmuokkaukseen ja julkaisemiseen. Toisaalta teknologian kehittymisen myötä näistä toiminnoista on tullut niin helppoja, ettei silmää miellyttävän kuvallisen representaation tuottamiseen vaadita suurta vaivannäköä. ”Kuvat ja kuvallinen tieto ovat saaneet länsimaissa viime vuosikymmeninä niin hallitsevan aseman, että koko nykykulttuuria on alettu nimittää kuvallistuneeksi kulttuuriksi”, tiivistää kuvataiteiden ja taidefilosofian tutkija Anita Seppä (2012: 11). Monilukutaitoisina lukijoina olemme tottuneet siihen, ettei asioita selitetä pelkästään lineaarisena tekstinä, vaan pystymme ottamaan vastaan informaatiota myös visuaalisessa muodossa.

Kuvia opitaan lukemaan – samoin kuin muitakin tekstilajeja – sosiaalisessa vuorovaikutuksessa vähän kerrassaan. Kuvanlukutaidon kehittyessä opimme ymmärtämään, mitä valokuvat näyttävät todellisuudesta ja miten. (Seppänen 2002: 15.) Kuvia voidaan kuitenkin tarkastella erilaisista teoreettisista lähtökohdista käsin. Esittelen tässä kolme tapaa, joita aion hyödyntää analyysissäni.

Vanhimpana pidetty ja edelleen käyttökelpoinen kuvien tulkinnan teoria on **imitaatioteoria**, joka on syntynyt antiikin Kreikassa noin 500-luvulla ennen ajanlaskun alkua. Imitaatioteorian mukaan kuvilla jäljitellään todellisuutta, ja mitä todenmukaisemmin kuva esittää kohdettaan, sitä onnistuneempi ja kauniimpi kuva on. (Seppä 2012: 28–30.) Ruokablogeissa näkyy runsaasti tämän jäljittelyn taidon näytteitä, sillä kuvat esittävät usein valmiita, reseptin mukaan valmistettuja ruoka-annoksia. Kuvilla siis ikään kuin varmennetaan, että bloggaja on todella toiminut selostamiensa vaiheitten mukaisesti ja valmistanut reseptissä ohjeistetun ruoan onnistuneesti. Toisin sanoen kuvan esittämä ruoka on todella ollut olemassa. Imitaatioteoria selittää osaltaan myös sitä, miksi ruoka kuvataan blogeissa usein tunnistettavana, valmiina annoksena: sellaisenhan näemme todellisuudessakin edessämme, kun ryhdymme aterioimaan. Kressin ja van Leeuwenin (2006: 164) mukaan ruokakuvilla pyritäänkin kaikin tavoin kutkutelemaan aisteja luomalla illuusio todellisesta, kosketeltavasta, maistettavasta ja haisteltavasta kohteesta.

Toinen perinteinen kuvien tulkinnan teoria on **ilmaisuteoria**, joka alkoi hahmottua 1800-luvun loppupuoliskolla. Ilmaisuteorian mukaan kuvilla ilmaistaan tunteita. Onnistunees-

sa teoksessa kuvaaja on kyennyt välittämään teokseensa juuri sen tunteen, jota hän haluaa ilmentää, ja toiseksi katsoja tuntee saman tunteen teosta tarkastellessaan. (Seppä 2012: 66.) Ruokablogeissa tunteita ilmaistaan ainakin kielellisin keinoin, joten on oletettavaa, että myös kuvituksella pyritään välittämään tunteita. Kuvat saattavat joissain tapauksissa päästä käsiksi sellaisiin tuntemuksiin, joita voi olla vaikea ilmaista pelkin sanoin. Esimerkiksi ruokaelämyksen maittavuus välittyy tehokkaasti multimodaalisin ilmaisukeinoin (Itkonen 2012: 187).

Kolmas tässä tutkielmassa hyödynnettävä kuvien tulkinnan keino on **semioottinen teoria**. Alun perin kielentutkimuksen tarpeisiin kehitettyä teoriaa on sovellettu myös kuvien tutkimiseen 1960-luvulta. Semiotiikka on kiinnostunut kuvista ja kielestä merkkijärjestelminä, ja tutkimuksen kohteina ovat erityisesti denotaatiot ja konnotaatiot. (Seppä 2012: 128.) Denotaatio tarkoittaa kuvan yleisesti tunnistettavaa sisältöä eli sitä, *mitä* on kuvattu. Konnotaatio puolestaan tarkoittaa sitä miellelyhtymien, tuntemusten ja kulttuuristen arvojen kudelmää, jonka kuva saa aikaan katsojassa. Konnotaatio liittyy siis siihen, *miten* jotakin on kuvattu: sisältyykö kuvaan esimerkiksi vaurauden tai kotoisuuden symboliikkaa? Ruokablogien kuvissa tyypillinen esitystapa on se, että ruoka on pääosassa. Siinä missä ruoka-annoksen yksityiskohdat hoidelmien pinnalla kimmeltävistä vesipisaroista kastikkeen koostumukseen näkyvät terävinä ja väreiltään kirkkaina, tausta jää monesti sumeammaksi ja vähemmän tärkeäksi (Kress & van Leeuwen 2006: 171). Samoin ruokablogeissa nähdään useammin kuvia kauniisti katetuista aterioista kuin niiden valmistamisesta aiheutuneesta sotkusta keittiössä. Siksi onkin kiinnostavaa, mitä ruokablogien kuvissa näytetään ja mitä rajataan kuvien ulkopuolelle.

Kootakseni tässä luvussa esittelemiäni kuvien tulkinnan teorioita täsmennän vielä, mihin tarvitsen niitä ruokablogikirjoitusten kuvia tarkastellessani. Tarkoitukseni ei ole tehdä yksityiskohtaista analyysiä jokaisesta aineistoni kuvasta vaan pyrkiä ymmärtämään, miten kuva kussakin kohtaa palvelee ruokablogikirjoitusta kokonaisuutena. Koetan siis hahmottaa kuvat tekstilajin rakenteen osina. Edellä esittämieni teorioitten valossa kuva voi

- 1) jäljitellä todellisuutta eli kuvata jotakin olemassa olevaa asiaa
- 2) välittää tunnetta
- 3) esittää jotakin asiaa jollakin erityisellä tavalla, joka saa katsojan tekemään tietynlaisia tulkintoja.

2.5 Narratiivisuus

Kuten edellä on tullut ilmi, narratiivisuus näyttää olevan ruokablogikirjoitusten tyypillinen piirre. Siksi on syytä määritellä, mitä narratiivisuudella tarkoitetaan, kuinka narratiiveja on tutkittu ja miten narratiiveja voisi jäsentää myös tässä tutkielmassa.

Narratiivisuus eli kerronnallisuus tarkoittaa kirjallisuusteoreetikko Gerald Princen (1982: 145–148) mukaan tapahtumien esittämistä siten, että toisiinsa yhdistetyt tapahtumat kuvaavat jotakin kertomisen arvoista aihetta, ovat jäsentyneet ajallisesti ja liittyvät inhimilliseen toimintaan. Minimaalisimmillaan narratiivisuutta edustaa vähintään kahden todellisen tai kuvitteellisen tapahtuman esittäminen aikajärjestyksessä (mts. 4), jolloin syntyy narratiivi eli kertomus. Kertomusten on todettu etenevän tiettyjen formaalien säännönmukaisuuksien mukaan, ja niitä pidetään yhtenä tunnetuimmista tekstirakenteista (esim. Gülich–Quasthoff 1985: 170–172). Kertomuksellisuutensa ansiosta jotkin tekstit on mahdollista tunnistaa kertomuksiksi ja ne toimivat kertomuksina paremmin kuin joukko toisistaan irrallisia mainintoja (ks. Koski 2007: 5). Tekstejä siis saatetaan muokata kertomuksellisemmiksi eli niitä muunnetaan lähemmäs sellaista tekstilajia, joka täyttäisi lukijan tekstilajiodotukset. Kertomukselle tekstilajina tyypillisiä kielellisiä piirteitä ovat esimerkiksi aktiivilauseet ja eteneminen indikatiivissa (Prince 1982: 149–150, 161).

Merkittävimpiä narratiivien jäsenyksiä on Labovin ja Waletzky (1967) ja Labovin (1972) luoma narratiivisten jaksosten malli. Heidän mallinsa narratiiviset jaksot perustuvat suullisesti esitettyjen elonjäämiskertomusten analyysiin. Labovin (1972: 362–363) mukaan kertomus koostuu täysimmillään (*fully-formed narrative*) kuudesta jaksosta, jotka ovat abstrakti, orientaatio, komplikaatio, evaluaatio, resoluutio ja kooda. Näillä jaksoilla on kertomuksessa omat tehtävänsä ja kielelliset ilmenemismuotonsa (Mäntynen 2006: 43).

Labovin laajasti tunnettua ja klassisena pidettyä jaksottelua on hyödynnetty myös kirjoitettujen kertomusten tarkastelussa (ks. Toolan 2001 [1988]: 167–173). Jaksottelu vaikuttaisi olevan hyödyllinen apuväline tässä tutkimuksessa, koska ruokablogikirjoitukset näyttävät sisältävän paljon henkilökohtaisista kokemuksista kertomista.

Seuraavaksi esittelen narratiivisten jaksosten toimintaperiaatteet, joitten pääkohdat on tiivistetty taulukkoon 1. Keskityn esittelyssäni jaksosten tehtäviin ja siihen, kuinka jaksot voi tunnistaa.

Taulukko 1. Labovin narratiivisten jaksosten malli (mukaillen Simpson 2004: 115).

Narratiivinen jakso	Vastaa kysymykseen	Tehtävä
Abstrakti	Mistä on kyse?	Ilmaisee kertomuksen alkavan ja herättää mielenkiinnon.
Orientaatio	Kuka, missä, milloin?	Auttaa hahmottamaan henkilöt, paikan, ajan ja toimintakulttuurin.
Komplikaatio	Mitä (sitten) tapahtui?	Selostaa tapahtumat järjestyksessä.
Evaluaatio	Mitä merkitystä?	Selventää kertomuksen ydintä ja sitä, miksi ylipäätään kerrotaan. Tekee kertomuksesta persoonallisemman.
Resoluutio	Mitä lopuksi tapahtui?	Kertoo viimeisen, ratkaisevan tapahtuman.
Kooda	Miten kaikki päättyi?	Ilmaisee kertomuksen päättyneen ja palauttaa nykyhetkeen.

Abstrakti (*abstract*) on lyhyt, yhden tai useamman lauseen selostus, joka usein aloittaa narratiivin ja pyrkii herättämään kuulijan mielenkiinnon (Labov 1972: 363–364). Abstraktiin tiivistyy, mistä kertomuksessa kokonaisuudessaan on kyse.

Orientaatio (*orientation*) luo kertomuksen kehukset. Labovin (1972: 364–365) mukaan orientaatio sijoittuu usein kertomuksen alkuun, mutta myös kertomuksen mittaan voidaan esitellä tapahtumiin osallistuvia henkilöitä, tapahtumapaikkaa ja -aikaa sekä tilanteessa vallitsevaa toimintakulttuuria. Näitä neljää ei välttämättä mainita kaikissa orientaatiojaksoissa, ja toisinaan orientaatiota ei ole kertomuksessa lainkaan (Labov & Waletzky 1967: 32).

Komplikaatio (*complication, complicating action*) muodostaa kertomuksen rungon. Se on Labovin ja Waletzky (1967: 32–33) mukaan tapahtumasarja, joka yleensä päättyy ratkaisevaan tapahtumaan eli resoluutioon. Tapahtumaketjun kuvaajana komplikaatiota voikin pitää kertomuksen oleellisimpana osana. Kuten edellä kävi ilmi, Prince (1982: 4) määrittää kertomukseksi ”vähintään kahden todellisen tai kuvitteellisen, aikajärjestykseen asettuvan tapahtuman esityksen”. Voisi siis ajatella, että jopa toisistaan irralliset ja itsessään merkityksettömät tapahtumat muuttuvat kertomukseksi, kun ne jäsennetään peräkkäin komplikaatiojaksossa.

Evaluaatio (*evaluation*) osoittaa, että kertomuksessa on itua eli jotakin kertomisen arvoista (Toolan 2001 [1988]: 147). Labov (1972: 366) pitää evaluaatiota komplikaation ohella tärkeimpänä narratiivisena jaksiona, koska se ilmaisee kertomuksen perimmäisen tarkoituksen. Evaluaation tapoja on monenlaisia. Jaksossa kertoja voi muun muassa referoida sanomisiaan, kommentoida kertomuksen kulkua, ottaa kantaa johonkin seikkaan tai korostaa jonkin yksityiskohdan tärkeyttä (Labov & Waletzky 1967: 33–39; Labov 1972: 366–375). Jakson merkityksen voisi tiivistää siten, että evaluaatio tekee kertomuksesta juuri kertojansa näköisen. Labov ja Waletzky (1967: 34) toteavat suullisia kertomuksia kerrottavan usein vastauksena johonkin ulkopuoliseen ärsykkeeseen – vaikkapa jonkun pyynnöstä –, ja evaluaatiojaksos-

koitus on tällöin korostaa, että kertoja tietää, mistä puhuu. Evaluaatiolla kertoja voi siis pyrkiä vakiinnuttamaan kuulijoittensa tai lukijoittensa mielenkiinnon kertomusta kohtaan.

Resoluutio (*result, resolution*) on se ratkaiseva toiminta tai tapahtuma, joka saattaa tapahtumaketjun päätökseensä. Labovin ja Waletzky (1967: 39) mukaan se seuraa yleensä kertomuksen huipentavaa evaluaatiojaksoa. He eivät kuitenkaan ota kantaa siihen, kuinka resoluution voi tunnistaa, jos kertomuksessa on useita evaluaatiojaksoja. Labov ja Waletzky (mp.) toteavat vain, että jos kertomus päättyy evaluaatiojaksoon, resoluutio voi limittyä siihen.

Kooda (*coda*) ilmaisee kertomuksen päättyneen. Kaikissa kertomuksissa ei ole koodaa, mutta sillä voidaan palata takaisin nykyhetkeen ja viitata kertomuksen alkuun, jolloin kertomuksesta muodostuu yhtenäinen kokonaisuus. Labovin ja Waletzky (1967: 40) mukaan koodan tunnistaa helpoimmin aikamuodosta: koodassa käytetään yleensä eri aikamuotoa kuin komplikaatio- ja resoluutiojaksoissa. Toinen kätevältä vaikuttava tunnistuskeino on esittää koodalle komplikaatiojaksoon liittyvä kysymys ”mitä sitten tapahtui”, ja jos tapahtumia ei ole enää kerrottavaksi, kyseessä on kooda (Labov 1972: 366).

Narratiiviset jaksot esiintyvät kertomuksessa yleensä juuri tässä edellä esitetystä järjestyksessä. Jaksojen järjestys voi kuitenkin vaihdella, mikäli kertoja osaa muunnella tyypillistä mallia. Labov ja Waletzky (1967: 12) korostavat, että heidän laatimansa mallin on tarkoitus kuvata suullisissa kertomuksissa esiintyvää mahdollisimman yksinkertaista ja tavanomaista kerrontaa, ei lahjakkaimpien tarinoitsijoiden taidonnäytteitä. Suullisesti esitetyissä kertomuksissa on tärkeää selittää asiat sellaisessa järjestyksessä, että kuulija ymmärtää. Kirjoitetussa tekstissä sen sijaan on mahdollista siirtyä eteen- ja taaksepäin aina tarpeen mukaan.

Kirjoitetun kertomuksen ei siis tarvitse noudattaa yksinkertaisinta mallia. Siksi on kiinnostavaa tarkastella, kuinka narratiiviset jaksot käyttäytyvät ruokablogikirjoituksissa. Ruokabloggaajilla on muitten kirjoittajien tapaan aiempaan kokemukseensa perustuva käsitysmalli, joka muodostaa skeeman ja jota he noudattavat uusia tekstejä tuottaessaan (Swales 1990: 84). Bhatian (1993: 15) mukaan vain diskurssiyhteisön asiantuntijajäsenet voivat käyttää tekstilajin keinoja luovasti omiin tarkoituksiinsa. Tekstilaji täytyy tuntea hyvin, jotta sen tyypillisimmistä säännöistä voi halutessaan poiketa vaikuttamatta omituiselta. Tässä tutkimuksessa yhtenä tavoitteena onkin selvittää, kuinka narratiivisia jaksoja käytetään ruokablogikirjoituksissa.

3 AINEISTO JA TOTEUTUSTAPA

3.1 Aineistona suomenkielisiä harrastajabloggaajien ruokablogikirjoituksia

Tämän tutkimuksen päätavoite on kuvata, millainen tekstilaji on suomalainen harrastajabloggaajan ruokablogikirjoitus. Pienempinä osatavoitteina on tarkoitus selvittää ruokablogikirjoituksen tehtävä eli sen viestinnällinen tavoite, funktionaaliset jaksot ja rakennepotentiaali. Lisäksi on tarkoitus tarkastella narratiivisuuden näkymistä ruokablogikirjoituksissa. Ensisijaisena tutkimusmenetelmänä käytetystä tekstilajianalyysistä kerrotaan luvussa 3.2. Tässä luvussa selostetaan, millaista aineistoa tutkimuksessa käytetään ja millaisin perustein se on valittu.

Tutkimuskysymyksiin vastaamiseksi on valittava tarkoituksenmukainen aineisto, koska ruokablogikirjoituksista ei ole olemassa valmiiksi koostettua korpusta. Oman tutkimusaineiston kokoaminen on digitaalisen vuorovaikutuksen tutkimisessa yleinen käytäntö (Helasvuo, Johansson & Tanskanen 2014: 21). Tehtävä on siinä mielessä helppo, että avoimesti saatavilla olevaa aineistoa on runsaasti. Toisaalta se on haastava, kun ruokablogikirjoitusten laajasta kirjosta tulisi poimia harkinnanvarainen näyte. Tekstilajintutkimuksen tyypillisiä pulmakohtia on myös aineiston riittävyys eli se, kuinka suurta aineistoa tulisi tarkastella tekstilajin edustajien yhtäläisyyksien toteamiseksi (Mäntynen 2006: 48). Olen päätenyt kokoamaan aineistokseni 50 ruokablogikirjoitusta. Määrä on sama kuin Tuomisen (2013) maisterintutkielmassa, jossa kuvataan saarnatekstilajin rakennetta. Ruokablogikirjoitukset ovat peräisin kymmenestä ruokablogista, viisi kustakin. Tarkastelemalla kymmenessä eri ruokablogissa ilmestyneitä tekstilajin edustajia pyrin välttämään sen, että yksittäisen kirjoittajan valinnat vaikuttaisivat tuloksiin liikaa. Aiempia verkkokirjoittamisen tutkimuksia on nimittäin kritisoitu liioista yleistyksistä (Helasvuo, Johansson & Tanskanen 2015: 14). Jotta aineistokseni valikoituisi oikeanlaisia tekstejä, on tarpeen määritellä, mitä tarkoitan käyttämilläni käsitteillä.

Kuten olen aiemmin maininnut luvussa 1.1, **ruokablogikirjoituksella** tarkoitan ruokablogin yhtä julkaisua (engl. *blog post*, *blog posting*), jota kutsutaan suomeksi myös blogimerkinnäksi ja blogiartikkeliksi (Sanastokeskus TSK 2012). Ruokablogikirjoitus ei siis tarkoita pelkkää tekstiä vaan kaikkea yhteen julkaisuun sisältyvää monimediaista sisältöä, joka voi tekstin lisäksi olla esimerkiksi kuvia, videoita, ääntä ja linkkejä. Blogikirjoituksia nimitetään arkikielessä toisinaan blogeiksi, mikä on hieman harhaanjohtavaa. Tässä tutkielmassa blogi tarkoittaa blogikirjoitusten julkaisupaikkana toimivaa verkkosivustoa, ei yksittäistä julkaisua. Ruokablogikirjoitus käsitteenä edellyttää myös ruokablogin määrittelyä.

Ruokablogin tunnistamiseksi mukailen McGaughey (2010: 72) määritelmää: ruokablogi on blogi, jonka kirjoitusten *pääteemana*³ käsitellään ruokaa *missä tahansa muodossa*. Tässä tutkimuksessa olen kiinnostunut nimenomaan tällaisista ruokaa yleisesti käsittelevistä ruokablogeista, koska kokemukseni perusteella ne näyttäisivät olevan tyypillisimpiä suomalaisia harrastajabloggaajien ruokablogeja. Osa ruokablogeista keskittyy tiettyyn ruoanlaiton osa-alueeseen, kuten leivontaan tai grillaamiseen. Toinen erikoistumisen suunta on se, että ruokablogissa julkaistaan pelkästään tiettyntyyppisiä ruokatekstejä, kuten reseptejä tai ravintola-arvosteluja (Lofgren 2013). Ruokablogin tunnistamisessa pidän myös tärkeänä diskurssiyhteisön ja bloggaajan itsensä käsitystä blogin tyylilajista. Bloggaaja saattaa mainita sivunsa esittelytekstissä, että kyseessä on ruokablogi, ja lisäksi hän on voinut ilmoittaa bloginsa muitten kaltaistensa joukkoon esimerkiksi *Top 100 -ruokablogit* -sivustolle. Ruoka-aiheita tosin sivutaan muissakin kuin ruokablogeissa. Viestintätoimisto Manifeston (2015) Blogibarometrin mukaan ruoka on yleisin blogin sivuteema: muista kuin ruokabloggaajista 42 % kirjoittaa oman varsinaisen aiheensa lisäksi toisinaan myös ruoasta, juomasta ja leivonnasta. Vaikka blogikirjoitusten teemat saattavat vaihdella, blogeissa on yleensä selkeitä pääteemoja ja niistä erottuvia sivuteemoja. Yksittäinen ruoka-aiheinen blogikirjoitus ei siis tee blogista ruokablogia.

Käsitteistäni vaikeimmin määriteltäviä on **harrastajabloggaaja**. Tarkoitin sillä henkilöä, jolle bloggaaminen on harrastus, ei päätyö. Harrastajabloggaaja saattaa kuitenkin tehdä yhteistyötä kaupallisten toimijoiden kanssa ja saada esimerkiksi tuotenäytteitä kokeiltavakseen. Harrastajabloggaajan ammatti tai koulutus saattaa myös liittyä jollakin tavalla ruokaan, mutta esimerkiksi kokin ammatti ei tee harrastajabloggaajasta ammattilaisbloggaajaa. Harrastajabloggaajan blogin tunnistaa siitä, että sitä julkaistaan usein ilmaisella blogialustalla eikä esimerkiksi jonkin yrityksen tai aikakauslehden verkkosivuilla.

Aineiston valikoinnissa saatavuus on niin ikään oleellinen tekijä. Ruokablogikirjoitusten tekstilajia tutkittaessa on järkevää koota aineistoa vain avoimesti kaikkien saatavilla olevista ruokablogeista. Tarkastelen siis vain julkisia ruokablogeja eli sellaisia, joitten lukemista ei ole rajoitettu esimerkiksi salasanalla. Toiseksi on syytä ottaa huomioon, että ruokablogit elävät aikansa ja saattavat yllättäen lakata päivittymästä ja jopa tulla poistetuiksi internetistä. Olen poiminut kirjoituksia vain sellaisista ruokablogeista, jotka ovat aineiston kokoamishetkellä

³ Kursivoinnit ovat omiani.

olleet toiminnaltaan aktiivisia. Toiminnan aktiivisuudella tarkoitan sitä, että blogi on näyttänyt päivittyvän jokseenkin säännöllisesti eikä sen toimintaa ole ilmoitettu päätyneeksi.

Jos oletetaan ruokablogikirjoitusten muodostavan oman tekstilajinsa, sen ominaisuuksia voitaneen parhaiten tutkia diskurssiyhteisön asiantuntijajäsenten teksteistä. Siksi olen valinnut aineistoni tekstit Suomen suosituimmista harrastajien ruokablogeista. Voisi ajatella, että mitä enemmän jonkin blogin kirjoituksia luetaan ja jaetaan, sitä enemmän sen konventiot yleistyvät tekstilajin piirteiksi. Vähemmän suosittujen blogien tekstilajipiirteet jäävät pienemmän joukon tietoon, eivätkä ne siksi yleisty niin voimakkaasti kuin suosittumpien blogien.

Blogien valinnassa olen käyttänyt apuna *Top 100 -ruokablogit* -sivustoa, jonka ylläpitäjä on yksityishenkilö, ruokabloggaaja Ankerias Vipunen. Sivustolle voi ilmoittaa oman ruokabloginsa, ja sivusto esittää sinne ilmoitetut ruokablogit reaaliaikaisesti suosituimmuusjärjestyksessä (*Top 100 -ruokablogit 2016b*). On huomattava, että verkkosivujen suosiota mitataan eri yhteyksissä erilaisin perustein. Esimerkiksi markkinatutkimusyhtiö TNS Gallup asettaa suomalaisia verkkosivuja suosituimmuusjärjestykseen viikoittain muun muassa sen mukaan, kuinka paljon lukijoita ne tavoittavat tai kuinka monia yksittäisiä käyntejä tai sivulatauksia verkkosivuilla on (TNS Gallup 2016). *Top 100 -ruokablogit (2016b)* ei kuitenkaan mittaa blogien kävijämääriä tai sivulatauksia, vaan blogien sijoitus listalla perustuu uusien blogikirjoitusten ilmestymistiheyteen ja niiden saamien linkitysten määrään, joita myös voidaan pitää blogin suosiota ilmentävinä tekijöinä. Kuitenkin suosituimpien ruokablogien joukossa on monia samoja kuin viestintäyrittäjä Cisionin (2016) listaamissa Suomen kymmenen suosituimman ruokablogin joukossa kesäkuussa 2015 ja tammikuussa 2013. Cision (2013) ottaa listauksissaan huomioon sekä blogien kävijämäärät että linkitykset.

Kokosin aineistoni seuraavasti. Listasin sattumanvaraisella hetkellä, maanantaina 27. heinäkuuta 2015 klo 20.30, *Top 100 -ruokablogit* -sivuston mukaan suosituimmat ruokablogit. Sitten etsin listan kärkijoukosta ensimmäiset kymmenen sellaista ruokablogia, joitten etusivuilla ei tuolloin näkynyt mainoksia tai muita merkkejä kaupallisesta yhteistyöstä tai joita ei julkaistu osana jotain blogiportaalia. Näitten blogien päättelin olevan harrastajabloggaajien ruokablogeja. Keräyshetkellä *Top 100 -ruokablogit* -sivuston mukaan suosituimmat ruokablogit olivat seuraavat (aineistooni valikoituneet lihavoituna):

1. Chocochili
2. Kauhukeittiö
3. **Kananpoikien Bistro**
4. Appelsiineja ja Hunajaa
5. **CampaSimpukka**
6. **Siskot kokkaa**

7. **Sillä Sipuli**
8. Sivumaku
9. **Herkkusuun lautasella**
10. Hannan soppa
11. **Kaikki äitini reseptit**
12. Jotain Maukasta
13. Vatsasekaisin Kilinkolin
14. Kokit ja Potit
15. Hellan ja viinilasin välissä
16. Sweet Food O'Mine
17. HabaneroKitchen
18. **Kokkeillaan**
19. Savusuolaa
20. **sauvajyvänen**
21. Keltaisessa keittiössä
22. Meanwhile in Longfield
23. Chez Jasu
24. 52 Weeks of Deliciousness
25. Kivistössä
26. Beach house kitchen
27. **Lempiruoka.**
28. **epätrendikäs ruokablogi**

Valitsemistani kymmenestä ruokablogista poimin kustakin viisi uusinta julkaisua eli yhteensä 50 ruokablogikirjoitusta. Teksteistä 48 on julkaistu heinäkuussa 2015 ja 2 kesäkuussa 2015. Tuoreimmat kirjoitukset valitsin siksi, että ainakin niitä on kyseisistä ruokablogeista luettu paljon blogien päädyttyä suosituimpien listan kärkeen.

Aineistoni on siis harkinnanvarainen näyte suomalaisista harrastajabloggaajien ruokablogikirjoituksista, joten sen avulla voidaan saada jonkinlainen käsitys tekstilajin piirteistä. Aineistoa on tietysti mahdollista rajata lukemattomin eri perustein, ja valitsemani perusteet ovat vain yksi tapa tehdä se.

Tässä tutkielmassa viitataan aineistolähteisiin lyhenteillä, jotka on muodostettu ruokablogien nimien alkukirjaimista (KB, C, SK, SS, HL, KÄR, K, S, L, ER) ja kirjoitusten julkaisuajoista (2015a–e). Lyhenteitten selitykset ilmenevät aineistolähdeluettelosta.

3.2 Tutkimusmenetelmänä tekstilajianalyysi

Tärkeimpänä analyysimenetelmänä tässä tutkimuksessa on funktionaaliseen kielinäkemykseen perustuva tekstilajianalyysi. Tarkoitukseni on tarkastella sen avulla ruokablogikirjoituksen tehtävää, kontekstia ja funktionaalista rakennetta.

Tekstilajianalyysissä hyödynnetään aineksia useita tieteenaloilta ja erilaisia työvälineitä, jotta tekstilajista saadaan mahdollisimman kattava kuva (Bhatia 2004: 163). Tällainen kattavuus sopii tutkimukseni tarkoitukseen, koska ruokablogikirjoituksen tekstilajia ei tunneta vielä tarkkaan.

Seuraavaksi selostan tekstilajianalyysin seitsemän vaihetta Bhatian (1993; 2004: 163–168) mukaan. Analyysin vaiheet voivat limittyä toisiinsa, ja joitakin vaiheita voidaan painottaa toisia enemmän (Bhatia 1993: 22), kuten tässäkin työssä tapahtuu. Avaan painotuksiani samalla, kun selostan tässä analyysiprosessin kulkua.

Tekstilajianalyysin ensimmäisessä vaiheessa pyritään paikantamaan tekstin tilannekonteksti. Paikantaminen tapahtuu intuitiivisesti hyödyntämällä tekstin sisältämiä johtolankoja, aiheesta jo olemassa olevaa taustatietoa ja mahdollista kokemusta aiheesta. (Bhatia 1993: 22.) Ruokablogikirjoituksen on nähty liittyvän ainakin ruokaharrastukseen (Koro 2013), reseptien jakamiseen (Lofgren 2013) ja mielipidevaikuttamiseen (Ho & Chang Chien 2010). Ruokablogikirjoitus onkin nimenomaan vapaa-ajan toimintaa, koska sen kirjoittamista ei opeteta kouluissa, sen hallitseminen ei ole minkään tutkinnon saamisen edellytyksenä eikä se suoranaisesti liity työelämän tarpeisiin (paitsi ruoka-aloilla työskentelevillä henkilöillä). Tilannekonteksti on tullut minulle tutuksi ajan myötä, koska olen vuosia seurannut suomalaisia ruokablogeja ja yrittänyt itsekkin kirjoittaa sellaista. Ymmärtääkseni ruokablogikirjoituksen tilannekontekstia paremmin hankin myös lisätietoa eri lähteistä, mikä johtaa tekstilajianalyysin seuraavaan vaiheeseen.

Toisessa vaiheessa perehdytään aiheesta tuotettuun kirjallisuuteen. Bhatian (2004: 164) mukaan kirjallisuus voi olla vaikkapa tekstilajista tai sitä lähellä olevista tekstilajeista tehtyä kielitieteellistä tutkimusta, menetelmäkirjallisuutta, tekstilajin käyttäjäyhteisöä koskevaa kirjallisuutta ja tekstien kirjoittajille suunnattuja oppaita. Viimeksi mainitusta kategoriasta oli haastavinta löytää eksaktia tietoa. Ruokablogikirjoitus on siinä mielessä vapaasti tuotettava tekstilaji, etteivät sitä koske sellaiset instituution määräämät tavoitteet kuin esimerkiksi saarnaa (saarnasta tekstilajina ks. Tuominen 2013). Tekstilajin tuottamisen tueksi on laadittu lähinnä englanninkielisiä opaskirjoja, mutta suomeksi ei toistaiseksi ole julkaistu ruokabloggaajan käsikirjoja. Sen sijaan internetissä on runsaasti ruokabloggaajille suunnattuja neuvoja kokeneitten bloggaajien laatimina vinkkilistoina tai heidän haastattelujensa muodossa. Siksi viittaan tässä tutkimuksessa kirjoitusoppaitten kohdalla lähinnä internetissä julkaistuihin uutisjuttuihin ja ruokabloggaajien toisilleen jakamiin neuvoihin.

Tässä tutkimuksessa toisiinsa limittyvissä tekstilajianalyysin kolmannessa ja kuudennessa vaiheessa jalostetaan ymmärrystä tekstin käyttötilanteista ja -kontekstista. Tekstilajin käyttöä koskevia havaintoja ei siis jätetä intuitiivisiksi, vaan Bhatian (2004: 164–165) ohjeita mukaillen määritellään tekstin ala, osallistujat ja käyttötavat. Kolmannessa vaiheessa hyödynnetään jälleen kirjallisuutta ja muuta taustatietoa, ja kuudennessa vaiheessa havaintojen läh-

teenä ovat tarkasteltavat tekstit ja niiden esiintymistilanne eli tässä tapauksessa ruokablogit. Tarkastelen ruokablogien sisältämiä elementtejä, kuten bloggaajien esittelyjä. Analyysin ja-
lostukseen ei ole vain yhtä oikeaa lähtökohtaa, mutta Bhatia (2004: 170) kehottaa tarkastelemaan ainakin tekstin viestinnällistä tavoitetta, tilanteen edellyttämää ilmiasua (*situation-type*), sisältöä, osallistujia ja julkaisukanavaa. Näitten ilmenemistä ruokablogikirjoituksissa käsitte-
len luvussa 4.

Neljännessä vaiheessa valitaan tarkoituksenmukainen eli laadultaan ja kooltaan sopiva aineisto. Bhatia (2004: 164–165) muistuttaa, että aineiston valintakriteerien on oltava läpinäkyvät: on siis määriteltävä analysoitava tekstilaji tai sen alalaji niin tarkkaan, että se varmasti erottuu muista samankaltaisista. Aineistoni valintakriteereistä olen kertonut tarkemmin jo edellisessä luvussa 3.1, koska omassa tutkimusprosessissani aineiston valinnan vaihe on tapahtunut ennen tekstilajin kontekstin määrittämistä.

Viides vaihe eli lingvistinen analyysi tarkoittaa itse tekstien, intertekstuaalisuuden ja interdiskursiivisuuden tarkastelua. Niitä voidaan käsitellä tutkimusasetelman edellyttämällä tavalla ja tarkkuudella aina sananvalinnoista tekstin kokonaisrakenteeseen (Bhatia 1993: 24–34). Tässä tutkimuksessa fokuksessa on tekstilajin funktionaalinen rakenne, johon paneudutaan luvussa 5. Luvussa määritellään tekstilajin sisältämät muodolliset osat ja funktionaaliset jaksot sekä kuvataan tekstilajin rakentumista.

Tekstilajianalyysin viimeinen eli seitsemäs vaihe on tekstien tarkastelua institutionaalisessa kontekstissa. Bhatian (2004: 166–167) mukaan tekstilajin käyttökonventiot ovat useimmiten tekstilajin käyttäjäyhteisön sisäistä hiljaista tietoa. Siihen pääsee käsiksi paitsi osallistumalla yhteisön toimintaan myös jälleen tutkimalla kirjallisuutta, mutta on muistettava, että kuhunkin tekstilajiin liittyy varmasti aimo määrä kirjoittamattomia sääntöjä ja rajoituksia. Tämä vaihe kulkee mukana koko tutkimusprosessini ajan, koska varsinaisen aineistoni analysoinnin lisäksi seuran jatkuvasti myös muita ruokablogeja ja niissä julkaistuja kirjoituksia. Seuraamisen avulla yritän pysyä mukana suomalaisen ruokablogikentän muutoksissa ja hahmottaa laajan kokonaiskuvan kontekstista.

4 RUOKABLOGIKIRJOITUKSEN KONTEKSTIN MÄÄRITÄMINEN

Tässä luvussa luon katsauksen harrastajabloggaajan ruokablogiin toimintaympäristönä. Kuvailen siis sekä suppeampaa että laajempaa kontekstia, jossa aineistoni ruokablogikirjoitukset esiintyvät. Tarkastelen kontekstia erityisesti Bhatian (2004: 170) mainitsemista näkökulmista eli tekstin ilmestymiskanavasta, esiintymistilanteen edellyttämästä ilmiästä (*situation-type*), osallistujista ja tekstilajin viestinnällisestä tavoitteesta. Niitten lisäksi tarkastelen ruokablogeissa esiintyvää vuorovaikutusta ja linkittyneisyyttä, koska näitä kahta piirrettä pidetään ominaisina erilaisille blogikirjoituksille (Herring ym. 2005). Vuorovaikutusta on senkin vuoksi syytä käsitellä tässä luvussa, koska en tarkastele ruokablogikirjoituksiin tulleita kommentteja osana tekstilajin funktionaalista rakennetta.

Tekstin ilmestymiskanavaa käsitelen luvussa 4.1 ja ilmiästä luvussa 4.2. Linkittyneisyys on oleellinen osa ruokablogikirjoitusten ilmiästä, joten käsitelen sitä samassa luvussa. Osallistujia selvitän kirjoittajien osalta luvussa 4.3 ja lukijoin osalta luvussa 4.4 sekä heidän vuorovaikutustaan luvussa 4.5. Näitten lukujen pohjalta kokoan lukuun 4.6 tietoja siitä, mikä näyttäisi olevan ruokablogikirjoituksen tehtävä eli viestinnällinen tavoite.

4.1 Ruokablogi ruokablogikirjoitusten ilmestymiskanavana

Tässä luvussa koetan luoda yleiskuvan ruokablogikirjoitusten ilmestymiskanavasta eli ruokablogista. Erityisesti kiinnitän huomiota sellaisiin ruokablogin ominaisuuksiin, jotka voivat vaikuttaa kirjoitusten tulkintaan. Tämän tutkimuksen aineisto koostuu 50 ruokablogikirjoituksesta, jotka ovat ilmestyneet kymmenessä ruokablogissa. Tarkastelen ensiksi ruokablogien nimiä, blogien internetosoitteita ja julkaisualustoja, jotka on koottu taulukkoon 2.

Taulukko 2. Ruokablogien nimet, osoitteet ja julkaisualustat.

Ruokablogi	Blogin osoite	Julkaisualusta
Kananpoikien Bistro	http://bistro.ruokavinkki.fi/	WordPress
CampaSimpukka	http://campasimpukka.blogspot.fi/	Blogger
Siskot kokkaa	http://siskotkokkaa.blogspot.fi/	Blogger
Sillä Sipuli	http://sillasipuli.blogspot.fi/	Blogger
Herkkusuun lautasella	http://lautasella.blogspot.fi/	Blogger
Kaikki äitini reseptit	http://kaikkiaitinireseptit.blogspot.fi/	Blogger
Kokkeillaan	http://kokkeillaan.blogspot.fi/	Blogger
sauvajyvänen	http://sauvajyvänen.blogspot.fi/	Blogger
Lempiruoka.	http://lempiruoka.blogspot.fi/	Blogger
epätrendikäs ruokablogi	http://epatrendikasruokablogi.blogspot.fi/	Blogger

Kuten taulukosta 2 ilmenee, kullakin ruokablogilla on oma, muista erottuva nimensä. Kaikki nimet ovat suomenkielisiä, mikä antaa olettaa, että myös blogikirjoitukset ovat suomeksi. Lähes kaikkien ruokablogien nimiin liittyy ruoka jollakin tavalla. Poikkeuksena on näköhermoon viittaava *sauvajyvänen*, mutta siinäkin yhdyssanan *jyvänen*-osan voi assosoida ruokaan. Ruokablogien nimeäminen näyttäisi noudattavan suomalaisten lifestyleblogien nimeämisperusteita selvittäneen Leppäsen (2016: 58) havaintoja: hyvänä blogin nimenä pidetään lyhyttä, teemaan tai kirjoittajaan liittyvää, persoonallista, mieleen jäävää, ytimekästä ja erottuvaa nimeä. Lyhyitä ja ytimekkäitä ruokablogien nimet ainakin ovat, koska niissä kaikissa on vain yhdestä kolmeen sanaa. Nimet toistuvat myös blogien internetosoitteissa joko kokonaisina tai osittaisina.

Yleisin blogin julkaisualusta on tämän näytteen perusteella Blogger, joka onkin yksi tunnetuimmista ja suosituimmista ilmaisista blogialustoista. Blogger on käytössä yhdeksällä ruokabloggaajalla kymmenestä, ja yksi käyttää WordPressiä. WordPress on niin ikään ilmainen blogialusta, mutta siitä on myös olemassa ammattimaisemmille bloggaajille suunnattuja maksullisia lisäominaisuuksia ja versioita (Blogikonsultti 2014). WordPressillä julkaistavan *Kananpoikien Bistron* osoitteesta voidaan tunnistaa, että bloggaajalla on käytössä jokin WordPressin maksullisista versioista. Ilmaisversiossa blogin osoitteeksi tulisi bloginimi.wordpress.com (Blogikonsultti 2014). Sen sijaan yksikään Bloggerilla julkaistavista ruokablogeista ei ole hankkinut omaa verkkotunnustaan, joten niiden internetosoitteet kielivät bloggaamisen maksuttomuudesta. Ruokablogien osoitteista ja julkaisualustoista voidaan siis päätellä, kuinka vakavasti bloggaajat suhtautuvat harrastukseensa. Oman verkkotunnuksen

hankinta antaa olettaa, että *Kananpoikien Bistrost*a halutaan luoda harrastajien ilmaisblogeja ammattimaisempi vaikutelma.

Ruokablogien nimi sijaitsee aivan blogin ylälaudassa yläbanneriksi kutsutussa osasessa. Yläbannerissa on nimen lisäksi usein alaotsikko, joka kuvaa blogin sisältöä tarkemmin ja saattaa selittää nimen merkitystä. Alaotsikot on koottu taulukkoon 3.

Taulukko 3. Ruokablogien alaotsikot.

Blogin nimi	Alaotsikko
Kananpoikien Bistro	<i>Meillä rakastetaan hyvää ruokaa, kokkausta ja yhdessä herkuttelua!</i>
CampaSimpukka	<i>kammen- ja kauhanpyöritystä</i>
Siskot kokkaa	Ei alaotsikkoa
Sillä Sipuli	<i>Ruoka- ja matkablogi</i>
Herkkusuun lautasella	<i>Ruokablogi! Ruokaa, reseptejä ja ruokaohjeita. Intohimoista kokkailua ruoasta nauttien ja sen laadusta tinkimättä, alusta asti itse kotona tehtynä.</i>
Kaikki äitini reseptit	<i>Ruokamaailman onnistumisia ja pettymyksiä äidin ja vähän muidenkin resepteillä. Gastronomian perinteet kohtaavat puolivalmisteet. Milloin missäkin kulttuurissa.</i>
Kokkeillaan	<i>Kokkailua ja kokeilua - siis kokkeilua!</i>
sauvajyvänen	<i>Keskinkertaisuuden ylistys</i>
Lempiruoka.	Ei alaotsikkoa
epätrendikäs ruokablogi	<i>trendikyydestä viis, kunhan ruoka maistuu hyvältä ja tuoreiden raaka-aineiden oma maku on tunnistettavissa mausteidenkin alta</i>

Kuten taulukosta 3 selviää, blogien alaotsikoissa tuodaan ilmi blogin tyyliä. Lähes kaikissa viitataan ruokaan jollain tavalla. *Sillä sipuli* ja *Herkkusuun lautasella* toteavat suoraan, että kyseessä on ruokablogi; *Sillä sipulissa* tosin näkyy myös matkateema. Pitemmässä alaotsikoissa kuvataan ruokablogin tyylin lisäksi bloggaajien suhdetta ruokaan: mainitsemisen arvoisina seikkoina pidetään esimerkiksi yhdessä herkuttelua, itse tekemistä ja ruoan hyvää makua. Alaotsikot paljastavat myös hieman bloggaajien suhtautumisesta ruokablogien kulttuuriin. *sauvajyvänen* osoittaa jo alaotsikossaan, että blogissa tavoitellaan ”keskinkertaisuutta” eikä tähdätä huipulle. Myös *epätrendikäs ruokablogi* korostaa niin nimellään kuin alaotsikollaan sitä, ettei blogi keskity pelkkiin muoti-ilmiöihin.

Yläbannerin tekstien taustalla saattaa olla kuva. Oheinen kuvio 1 *Kokkeillaan*-blogin yläbannerista havainnollistaa, miltä harrastajabloggaajan ruokablogi näyttää. Ruokaan liittyvien nimen ja alaotsikon sekä yläbannerin kuvassa näkyvien vuohenjuustoleipien yhdistelmä tekee katsojalle ilmiselväksi, että kyseessä on ruokablogi.

Kuvio 1. Esimerkki ruokablogin yläbannerista (kuvakaappaus K 2015a).

Ruokablogien julkaisuaktiivisuus voi vaikuttaa siihen, millaisiksi kirjoitukset muotoutuvat. Aktiivisimmat bloggaajat tuottavat sisältöä päivittäin tai lähes päivittäin, ja koko ruokablogissa voi olla tuhansia kirjoituksia. Heille on saattanut muodostua ominainen skeema, jonka mukaan he tyypillisesti rakentavat ruokablogikirjoituksensa. Toiset taas julkaisevat harvemmin, ja kirjoitukset saattavat olla muita huomattavasti laajempia, kun yhdellä kertaa on enemmän kerrottavaa. Taulukko 4 esittää ruokablogien julkaisuaktiivisuutta. Olen poiminut siihen myös blogien ensimmäisten kirjoitusten julkaisupäivämäärät, joita voidaan pitää blogien perustamispäivinä. Aloitussajat osoittavat, että moni harrastajabloggaaja on ylläpitänyt blogiaan useitten vuosien ajan.

Taulukko 4. Ruokablogien julkaisuaktiivisuus.

Ruokablogi	Ensimmäinen kirjoitus julkaistu	Kirjoituksia julkaistu kaikkiaan (31.7.2016 mennessä)	Kirjoituksia julkaistu vuonna 2016 (31.7.2016 mennessä)
Kananpoikien Bistro	26.1.2014	443	109
CampaSimpukka	7.5.2011	1 157	115
Siskot kokkaa	18.11.2008	1 126	10
Sillä Sipuli	28.3.2008	1 670	92
Herkkusuun lautasella	15.2.2010	1 050	4
Kaikki äitini reseptit	8.2.2010	786	73
Kokkeillaan	4.7.2011	642	50
Sauvajyvänen	14.6.2011	1 003	101
Lempiruoka.	11.10.2010	553	4
epätrendikäs ruokablogi	5.12.2012	1 284	171

Taulukon 4 mukaan pisimpään ovat olleet olemassa blogit *Siskot kokkaa* ja *Sillä Sipuli*, jotka on aloitettu vuonna 2008. Viimeksi mainitussa on myös julkaistu eniten ruokablogikirjoituksia. Tuorein tulokas on *Kananpoikien Bistro*, joka on perustettu vuonna 2014, ja uututensa vuoksi siinä on ehditty julkaista vähiten ruokablogikirjoituksia.

Kaikki blogit ovat olleet toiminnaltaan aktiivisia heinäkuussa 2015, jolloin olen koonnut aineistoni. Sen jälkeen blogien julkaisuaktiivisuudessa on tapahtunut pieniä muutoksia. Suurin osa on edelleen aktiivisia, mutta kolmessa ruokablogissa on vuoden 2016 aikana ilmestynyt vain muutama blogikirjoitus. *Siskot kokkaa* -blogissa kerrotaan, että kirjoittamisesta on pidetty hieman taukoa. *Lempiruoka.*-blogissa ilmoitetaan, ettei se enää ilmesty vanhassa osoitteessaan, koska se on helmikuussa 2016 muuttanut Lily-blogiyhteisön sivustolle. *Herkkusuun lautasella* lienee muuten vain hiljentynyt, koska blogissa ei mainita kirjoitustauon syytä tai kesto.

Ruokablogeissa harrastuksen vakavuus näkyy myös erilaisin sivuelementein. Sivuelementeillä tarkoitan blogien reunoissa näkyviä kuvakkeita eli bannereita, jotka toimivat usein linkkeinä esimerkiksi mainostajien sivuille, mikäli ruokablogi on yhteistyössä jonkin kaupallisen tahon kanssa. Kuvakkeissa saattaa näkyä ruokablogin saamia kunniamainintoja (*nominations*) tai muuta kilpailumenestystä. Yksi harrastuksen vakavuuden osoitus on se, että bloggaaja on ilmoittanut bloginsa *etsiresepti.fi*- ja *Top 100 -ruokablogit* -sivustojen kaltaisille listoille ja lisännyt blogiinsa sivuston logon banneriksi. Periaatteessa kuka vain voi ilmoittaa ruokabloginsa suosioista riippumatta näille sivustoille, mutta koska ilmoittautuminen on suori-

tettava itse, sitä voi pitää harrastuneisuuden osoituksena. Bloggaaja on siis nähnyt vaivaa saadaakseen bloginsa muitten samankaltaisten joukkoon. Vielä yksi blogin suosittuutta osoittava elementti on julkisesti näkyvän kävijälaskurin käyttö. Näitten harrastuksen vakavuutta osoittavien sivuelementtien määrä selviää seuraavasta taulukosta (5).

Taulukko 5. Harrastuksen vakavuutta osoittavat sivuelementit ruokablogeissa.

Ruokablogi	Kunniamainintoja	Mainosbannereita	Blogilistojen bannereita	Kävijälaskuri
Kananpoikien Bistro	ei ole	2	1	ei ole
CampaSimpukka	ei ole	1	1	on
Siskot kokkaa	1	ei ole	ei ole	ei ole
Sillä Sipuli	2	1	ei ole	ei ole
Herkkusuun lautasella	ei ole	ei ole	ei ole	on
Kaikki äitini reseptit	2	3	2	on
Kokkeillaan	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole
sauvajyvänen	ei ole	ei ole	1	ei ole
Lempiruoka.	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole
epätrendikäs ruokablogi	ei ole	ei ole	1	ei ole

Taulukon 5 perusteella *Kaikki äitini reseptit* osoittaa eniten ruokabloggaamisharrastuksen vakavuutta. Blogi on saanut kaksi kunniamainintaa, kaupallinen yhteistyö näkyy selvästi ainakin kolmessa mainosbannerissa, blogi on ilmoitettu kahdelle blogilistalle ja kävijälaskurikin löytyy. Sen sijaan *Kokkeillaan* ja *Lempiruoka.* eivät sisällä mitään näistä, joten näyttää siltä, ettei niissä ole haluttu korostaa harrastuksen vakavuutta. *Lempiruoka.*-blogin osalta tätä voidaan pitää yllättävänä, koska se on vastikään siirtynyt ilmestymään Lily-blogiyhteisössä.

Voidaan todeta, että ruokablogit ruokablogikirjoitusten ilmestymiskanavana ilmentävät monipuolisesti bloggaamisharrastuksen merkitystä. Osassa ruokablogeista painotetaan harrastuksen vakavaa luonnetta, kun taas toisissa korostetaan, että bloggaaminen on kepeää ajanvietettä.

4.2 Ruokablogikirjoituksen ilmiasu

Tässä luvussa tarkastelen ruokablogikirjoituksen ilmiasua eli sitä, miltä kirjoitus näyttää ruokablogissa. Erityisesti keskityn kirjoitusten sisältämään tekstiainekseen, kuviin, linkkeihin ja tunnustetietoihin. Käsittelem näitä osa-alueita tässä järjestyksessä.

Ruokablogikirjoitus on muitten blogikirjoitusten tapaan multimodaalista tekstiä, johon voi sisältyä muun muassa tekstiä, kuvia, linkkejä, videoita, animaatioita ja ääntä. Tarkastelemissani ruokablogeissa kirjoituksiin sisältyy näistä vain tekstiä, kuvia ja linkkejä. Huomattavaa on, ettei yhteenkään aineistoni ruokablogikirjoituksista sisälly videota. Tätä voidaan pitää yllättävänä, koska Suuren blogitutkimuksen (Aller 2014) mukaan videoitten käytön ja videoblogien uskotaan tulevaisuudessa haastavan tavalliset blogit. Kenties videot kuuluvat ammattimaisempien bloggaajien sisällöntuotannon keinoihin, koska harrastajabloggaajat eivät niitä käytä. Voi kysyä, selventäisikö lyhyt video jotakin vaikeasti selitettävää ruoanvalmistuksen vaihetta paremmin kuin satoja sanoja pitkä ohjeistus.

Pituus on ruokablogikirjoituksissa huomiota herättävä seikka. Blogialustat eivät aseta julkaisuille minkäänlaisia pituusrajoituksia, eikä ruokablogikirjoituksissa näytä olevan erityistä pyrkimystä tiiviiseen ilmaisuun. Kirjoitusoppaissa (esim. Korteso 2014) neuvotaan, että blogikirjoitus kannattaa pitää napakkana, ja enimmäispituudeksi suositellaan usein noin 300 sanaa. Tämä ohje koskee blogikirjoituksia ylipäätään. Ruokablogikirjoitukset ovat kuitenkin keskimäärin sitä pitempiä: aineistoni kirjoitusten keskipituus on 363,24 sanaa. Lyhyin teksti on 84 sanaa pitkä ja pisin peräti 1 272 sanaa. Seuraavaan taulukkoon 6 on koottu kaikkien ruokablogien kirjoitusten keskipituudet suuruusjärjestykseen.

Taulukko 6. Ruokablogikirjoitusten keskimääräiset pituudet.

Ruokablogi	Ruokablogikirjoitusten keskipituus, sanaa
Siskot kokkaa	911,8
CampaSimpukka	578,4
Kaikki äitini reseptit	417,6
Herkkusuun lautasella	386,0
sauvajyvänen	306,2
Kokkeillaan	269,0
epätrendikäs ruokablogi	227,2
Sillä Sipuli	222,0
Kananpoikien Bistro	187,0
Lempiruoka.	127,2
Kaikki yhteensä	363,24

Kuten edellä olevasta taulukosta nähdään, *Siskot kokkaa* -blogissa kirjoitusten keskipituus on lähes kolminkertainen kaikkien kirjoitusten keskipituuteen verrattuna. Lähimpänä keskiarvoa ovat *Herkkusuun lautasella* -blogin kirjoitukset. Kussakin ruokablogissa kirjoitukset ovat keskenään melko samanpituisia. Poikkeuksena on *CampaSimpukka*-blogi, josta on sattunut aineistoon 96–1 163 sanan pituisia kirjoituksia.

Vaikka ruokablogikirjoitukset perustuvat pitkälti tekstiin, visuaalisuus on myös tärkeää. Ruokablogeissa käytetään paljon kuvia, ja niittenkään määrää ei ole julkaisukanavassa rajattu. Blogeissa voi käyttää omia tai lainakuvia, mutta tapana näyttää olevan, että kukin ruokabloggaaja ottaa itse omat kuvansa. Kuvien omistajuutta korostetaan ruokablogeissa siten, että lähes kaikista löytyy jonkinlainen kielto käyttää kuvia muualla ilman lupaa. Kahdessa ruokablogissa kymmenestä käytetään jokaisessa kuvassa vesileimaa eli kuvan päälle sijoitettua mainintaa siitä, että kuva kuuluu kyseiseen ruokablogiin. Viime vuosina bloggaajat ovatkin entistä enemmän alkaneet merkitä blogeihinsa copyright-tietoja.

Aineistoni 50 ruokablogikirjoituksessa on yhteensä 202 kuvaa. Näin ollen ruokablogikirjoituksessa on keskimäärin 4,04 eli pyöristettynä 4 kuvaa. Kuvien määrä kuitenkin vaihtelee paljon. Kaikissa ruokablogikirjoituksissa on vähintään yksi kuva, ja enimmillään niitä on 19. Mediaani on 2 kuvaa. Kuvat voivat sijaita ruokablogikirjoituksessa joko yksinään tai useamman kuvan ryppäiksi aseteltuina, ja toisinaan niissä on kuvatekstit. Kuvia saatetaan upottaa ruokablogiin myös muista sosiaalisen median palveluista, kuten Instagramista, mikä on silti jokseenkin harvinaista.

Linkittyneisyyttä pidetään blogikirjoitusten tyypillisenä ominaisuutena (Herring ym. 2005). Blogikirjoituksissa voi olla linkkejä muihin saman blogin kirjoituksiin tai mihin tahansa blogin ulkopuolelle. Linkkien avulla kaikkea sisältöä ei tarvitse sisällyttää samaan kirjoitukseen, vaan lukija voidaan ohjata katsomaan sitä muualta. Siksi on yllättävää, että jopa 22 ruokablogikirjoituksessa ei ole ainuttakaan linkkiä. Enimmillään niitä on yhdessä kirjoituksessa 17 kappaletta, ja kaikissa keskimäärin 2,26 eli pyöristettynä 2 linkkiä. Määrää voidaan pitää melko pienenä, kun otetaan huomioon tarkastelemieni ruokablogien pitkä historia ja niihin siten kertynyt runsas aineisto: linkeillä voisi helposti viitata aiempiin teksteihin. Linkkejä näkyy käytettävän lähinnä lisätietojen tarjoamiseen.

Ruokablogikirjoituksiin liittyy myös monenlaisia tunnistetietoja. Tunnistetiedoilla tarkoitan blogiin joko automaattisesti tallentuvia tai bloggaajan itsensä lisäämiä kirjoitusta yksilöiviä tietoja. Niitä ovat bloggaajan käyttäjänimi eli hänen blogipalvelussa käyttämänsä nimimerkki, kirjoituksen julkaisun päiväys ja kellonaika sekä mahdolliset tekstin aihetunnisteet. Tunnistetietojen sijainti riippuu blogialustan teknisestä toteutuksesta ja käyttäjän omista asetuksista, mutta yleensä ne jakautuvat kirjoituksen alkuun ja loppuun. Aineistoni blogikirjoituksissa yleisin asettelu on päiväyksen ilmoittaminen ennen otsikkoa ja kellonajan, nimimerkin ja mahdollisten aihetunnisteitten maininta aivan kirjoituksen lopussa ennen kommentteja.

Aihetunnisteet eli tagit ovat sanoja, joilla bloggaaja kuvailee kirjoitustaan. Tagien avulla bloggaaja voi luokitella blogikirjoituksen kuulumaan haluamiinsa kategorioihin. Tageina käytetään usein ruoan ja raaka-aineitten nimiä (*lisuke, piiras; sipuli, porkkana*) tai ruoan tyyliä (*kreikkalainen, Ranska, jatkojalostus*). Lukija puolestaan voi helposti etsiä blogista vain tietyllä tagilla merkityjä kirjoituksia. Joissakin blogeissa jaotellaan tekstejä tagien lisäksi myös kansioihin, jotka voivat edustaa ikään kuin keittokirjan lukuja. Esimerkiksi Kananpoikien Bistron kirjoitus *Porkkanatsatsiki* (KB 2015a) on jaoteltu kansioihin *Alkupalat* ja *Lisukeet*, jotka isoine alkukirjaimineen ovat kuin keittokirjan lukujen otsikoita, ja tageiksi on merkitty *jugurttikastike, kastike, kreikkalainen, lisuke, porkkana, tsatsiki* ja *tsatziki*. Näistä tageista huomio kiinnittyy erityisesti kahteen viimeiseen ja siihen seikkaan, että ruoan nimi on päätetty kirjoittaa kahdella tavalla, suomalaisittain ja lainasanana. Kenties bloggaaja on halunnut varmistua siitä, että lukija löytää hänen kirjoituksensa, vaikka tämä kirjoittaisi hakusanan väärin. Sillä sipuli -blogissa tagit on puolestaan eroteltu toisistaan niin, että raaka-aineita tarkoitavissa sanoissa on alussa asteriski (*) erottamassa niitä ”muusta luokittelusta”. Tällaisen jaottelun ansiosta lukija voi halutessaan etsiä vaikkapa pelkkiä raparperiin liittyviä kirjoituksia.

Ruokablogikirjoitusten luokittelu tagein ja kansioin on merkittävää kontekstin hahmottamisen näkökulmasta. Blogin sisällöstä saa näppärästi yleiskuvan silmäilemällä blogissa käytettyjä tageja. Usein tagit esitetään ruokablogin sivupalstassa luettelona tai sanapilvenä, jossa muita useammin käytetyt tagit näkyvät suuremmalla tekstillä. Esimerkiksi Kananpoikien Bistrossa näkyy käytetyn eniten tageja *avokado*, *pasta* ja *salaatti*, mistä voi päätellä blogin ruokien edustavan melko yleistä, keskiluokkaisen kaupunkilaista ja trendikästä tyyliä. Kananpoikien Bistrossa kaikkia käytettyjä tageja ei ole pantu esille, vaan lukijalle näkyy 45 avainsanasta koostuva sanapilvi. Vähiten tageja on Kokkeillaan-blogissa, jossa niitä on 34, ja eniten CampaSimpukassa, jossa niitä luetellaan jopa 1 086 kappaletta. Voi kysyä, helpottaako yli tuhannen tagin valikoima enää lukijaa – voiko niitten joukosta löytää etsimänsä? Näin monen tagin joukossa on jonkin verran päällekkäisyyksiä, ja samoissa kirjoituksissa voi olla useita samaa tarkoittavia tageja.

Ruokablogikirjoitusten ilmiasun voisi todeta ilmentävän ruokabloggaajan omistautuneisuutta harrastukselleen. Bloggaajat jaksavat kirjoittaa huomattavankin pitkiä kirjoituksia, koristaa ne runsain ja taidokkain kuvin, lisätä tekstiin jonkin verran linkkejä ja luokitella kirjoituksiaan erilaisin aihetunnistein. Huolitellun ilmiasun aikaansaamiseksi nähdään paljon vaivaa. Seuraavassa luvussa selvitetään, keitä ruokabloggaajat ovat ja mikä motivoi heitä ylläpitämään ruokablogia.

4.3 Ruokabloggaajat

Tässä luvussa käsitellään ruokabloggaajia. Pyrin ruokablogeja tarkastelemalla hahmottamaan, keitä bloggaajat ovat ja mitä he kertovat itsestään ja kirjoittamismotivaatiostaan. Ruokablogin ylläpitäminen on aikaa vievä harrastus, joten on oleellista selvittää, mikä saa bloggaajat kirjoittamaan. Vaikuttimet eivät voi olla näkymättä myös tekstilajissa: jos bloggaajan tavoitteena on esimerkiksi ruokaohjeitten kokoaminen internetissä sijaitsevaksi reseptiarkistoksi, ruokablogikirjoitukset sisältävät todennäköisemmin reseptejä kuin kuvitettuja kertomuksia ravintolakäynneistä.

Blogitutkimuksissa tarkastellaan usein, mitä tietoja bloggaajat kertovat itsestään. Näitä tietoja esitetään blogeissa useimmiten kahdessa paikassa: blogin reunassa sijaitsevassa Tietoa kirjoittajasta -laatikossa ja blogialustan käyttäjäprofiilisivulla. Molemmissa bloggaajan on mahdollista esitellä itsensä kuvalla ja lyhyellä tekstillä. Jotkut bloggaajat esittelevät itsensä myös erillisellä välilehdellä olevalla sivulla tai blogin ensimmäisessä kirjoituksessa. Kirjoittajan esittelyn ohessa näyttäisi olevan tapana kuvailla myös blogin sisältöä ja tyyliä, kuten mil-

laisiin ruokiin blogissa keskitytään. Seuraavassa kuvassa 2 näkyy esimerkki *epätrendikkään ruokablogin* ja sen kirjoittajien esittelystä, joka sijaitsee blogin oikeassa reunassa. Kuva 3 puolestaan esittää, kuinka blogin toinen kirjoittaja, nimimerkki *M*, esittäytyy Bloggerin käyttäjäprofiilisivulla.

epätrendikäs ruokablogi

trendikkyydestä viis, kunhan ruoka maistuu hyvältä ja tuoreiden raaka-aineiden oma maku on tunnistettavissa mausteidenkin alta

sunnuntai 26. heinäkuuta 2015

Punasipulihilloketta, vuohenjuustoa ja timjamia voitainapasteijassa

Epätrendikkäissä keittiössä kokkaa ja kokeilee kaksi lähes kaikkiruokaista ruokaharrastajaa, Chaine des Rôtisseurs -jäsenä, Tuplaespresso ja M (niinkuin Mies) eikä täällä olla hurahdettu mihinkään erityiseen ruokaidologiaan. Arkiruokaa, juhlaruokaa ja kaikkea siltä väliltä. M on hiukkasen kallellaan ranskalaiseen keittiöön, Tuplaespresso irrottelee enemmän. Mukana häärää myös kaksi karvaista keittiökerjäläistä, Söpö ja Hopo. Tervetuloa.

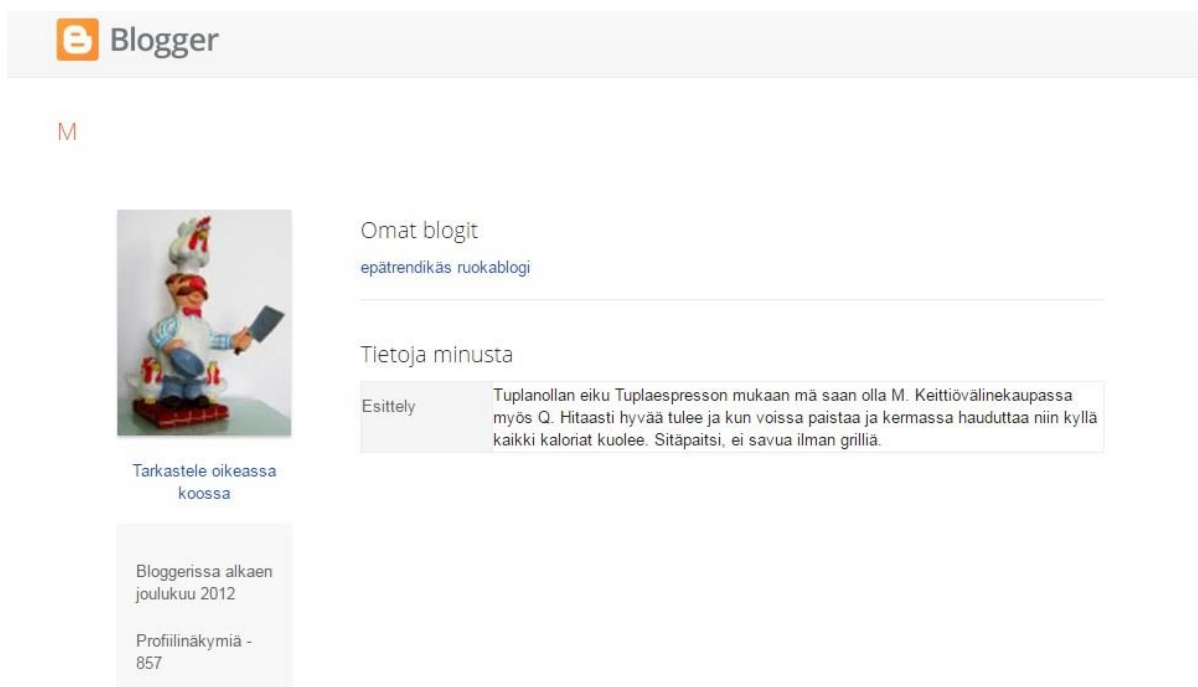
Kaikki kuvat ovat blogin kirjoittajien omaisuutta (jollei toisin mainita), joten etän lainaa niitä ilman lupaa. Jos lainaat reseptiä, muistathan mainita lähteen, kiitos.

epätrendikäs (stmerkinpaikka)
gmailpiestecom

blogin kirjoittajat

- M
- Tuplaespresso

Kuvio 2. Esimerkki ruokablogin ja sen kirjoittajien esittelystä (kuvakaappaus ER 2015a).

Blogger

M

Tarkastele oikeassa koossa

Bloggerissa alkaen joulukuun 2012

Profiilinäkymiä - 857

Omat blogit

[epätrendikäs ruokablogi](#)

Tietoja minusta

Esittely

Tuplanollan eiku Tuplaespresson mukaan mä saan olla M. Keittiövälinekaupassa myös Q. Hitaasti hyvää tulee ja kun voissa paistaa ja kermassa hauduttaa niin kyllä kaikki kalorit kuolee. Sitäpaitsi, ei savua ilman grilliä.

Kuvio 3. Esimerkki ruokabloggaajan käyttäjäprofiilista (kuvakaappaus ER 2016).

Edellä mainituissa yhteyksissä kerrottavat tiedot rakentavat mielikuvaa siitä, millaisena bloggaaja haluaa esittää itsensä. Se, mitä tietoja blogissa paljastetaan ja mitä ei, vaikuttaa myös blogikirjoituksiin. Jos bloggaaja esimerkiksi käyttää itsestään ja läheisistään tiettyjä nimimerkkejä, hän todennäköisesti noudattaa linjaansa johdonmukaisesti kaikissa kirjoituksissaan. Samoin jos bloggaaja näyttää varjelevan yksityisyyttään eikä paljasta itsestään juuri mitään henkilökohtaista, kirjoituksissa pysytään todennäköisesti tiukasti ruoka-asioitten ympärillä eikä niinkään kerrota kuulumisia.

Seuraavaan taulukkoon on koottu bloggaajien itsestään kertomia tietoja. Olen selvittänyt kirjoittajien lukumäärän blogissa, heidän käyttämänsä nimet tai nimimerkit sekä tiedot siitä, näkyykö bloggaajasta kuvaa ja mainitaanko kotipaikkakuntaa.

Taulukko 7. Blogeissa näkyvissä olevat kirjoittajien tiedot.

Ruokablogi	Kirjoittajia	Nimet tai nimimerkit	Onko bloggaajasta kasvokuvaa?	Mainitaanko kotipaikkakuntaa?
Kananpoikien Bistro	1	Terhi (myös sukunimi mainitaan)	kyllä	kyllä
CampaSimpukka	1	Sari - CampaSimpukka	ei	ei, mutta selviää kirjoituksista
Siskot kokkaa	2	Nelle Mimmu	ei	kyllä
Sillä Sipuli	2	Jukka Merituuli	kyllä	kyllä
Herkkusuun lautasella	1	ei mainita	kyllä	ei, mutta selviää kirjoituksista
Kaikki äitini reseptit	1	Nanna	kyllä	kyllä
Kokkeillaan	1	Koti Harmi	ei	ei
sauvajyvänen	1	sauvajyvänen	ei	kyllä
Lempiruoka.	1	Lotta (myös sukunimi mainitaan)	kyllä	kyllä
epätrendikäs ruokablogi	2	M Tuplaespresso	ei	ei

Kuten taulukosta 7 selviää, kolmessa ruokablogissa on kaksi kirjoittajaa ja lopuissa yksi. *Siskot kokkaa* -blogin ylläpitäjien kerrotaan olevan siskokset. *Sillä Sipulin* ja *epätrendikään ruokablogin* kirjoittajat puolestaan näyttävät olevan pariskuntia. Vaikka ruokablogin

ylläpitäminen olisi kotitaloudessa vain yhden tai kahden aikuisen harrastus, muitakin perheenjäseniä ja jopa kotieläimiä tuodaan aktiivisesti esiin blogissa.

Lähes kaikki käyttävät blogissaan jotakin nimimerkkiä. Yhdessä blogissa kirjoittajan nimeä tai nimimerkkiä ei kerrota lainkaan, mutta muut käyttävät etunimeä tai nimimerkkiä. Toisaalta kaikki etunimen kaltaiset nimet voi tulkita nimimerkeiksi, koska niistä ei voi tietää, ovatko ne todella bloggaajien virallisia nimiä. Kahdessa blogissa kirjoittaja esittäytyy koko nimellään. Nimimerkit ovat ruokablogeissa oleellisia siksi, että bloggaajat viittaavat itseensä ja toisiinsa paitsi blogien nimillä myös nimimerkeillä, jotka lukijan oletetaan tunnistavan. Nimillä viittaamista havainnollistaa esimerkki 1, jossa puhutaan toisesta ruokablogista ja sen kirjoittajasta.

- 1) Lisäksi meillä oli vielä **Merituulin** tuliaisina tuomaa hapattettua voikukkakukkakaalisekoitusta niin ajattelin että hieman hapan lisuke sopii hyvin piirakan kylkeen. Niinkun sopikin. Pikkelssin ohje löytyy **Sipulan** blogista, täältä näin [linkki Sillä Sipuli -blogin kirjoitukseen]. (SK 2015a)

Ruokabloggaajista puolet on tunnistettavissa heitä esittävien valokuvien perusteella, ja yhdessä ruokablogissa on jopa kuva koko perheestä. Puolet ei ole laittanut itsestään näkyviin kasvokuvaa. Hieman useampi paljastaa kotipaikkakuntansa: se kerrotaan näkyvästi kuuden bloggaajan tiedoissa, ja lisäksi se selviää kahden muun bloggaajan kirjoituksista.

Edellisten tietojen lisäksi on kiinnostavaa, miten bloggaajat perustelevat harrastustaan. Blogeissa näitä perusteluja, kirjoittamisen kannustimia ja sisällön rajoituksia selostetaan yleensä joko ensimmäisessä blogikirjoituksessa tai erillisessä tieto-osiossa. Tarkastelemistani ruokablogeista yhdeksässä kerrotaan juuri näissä kohdissa, mikä on blogin tarkoitus. Poikkeuksena on *Lempiruoka* -blogi, joka ei näy lainkaan sisältävän moisia perusteluita.

Ruokablogin kirjoittamisen ensisijaiselta vaikuttava syy on innokas, jopa intohimoinen suhtautuminen ruokaan. Kuudessa ruokablogissa korostetaan tällaista asennoitumista. Kolmessa mainitaan myös, että bloggaaja pitää kirjoittamisesta tai valokuvaamisesta ja haluaa siksi yhdistää nämä kiinnostuksen kohteet, kuten esimerkki 2 osoittaa.

- 2) [S]aan iloa elämäni kuvaamalla ja kirjoittamalla makuelämyksistä niin arjen kuin juhlan keskellä. (KB 2016)

Toinen yleinen ruokablogin ylläpitämisen kannustin on reseptien laatiminen ja jakaminen omaksi ja muitten iloksi. Kuudessa ruokablogissa kerrotaan reseptejä koottavan arkistoksi tai inspiraation lähteeksi nimenomaan internetiin, jotta ne olisivat paremmin saatavilla. Internet

mahdollistaa myös sen, että reseptejä ja ruoka-ajatuksia voi jakaa ajasta ja paikasta riippumatta, kuten ruokablogia kirjoittavat siskot toteavat esimerkissä 3.

- 3) Tuulen, miesten tai koulun viemää – aina ei ole niin helppo pistäytyä kylään, kun välimatkaa on useampi sata kilometriä. Niinpä sitten ryhdyimme tällaiseen kokeelliseen projektiin – mitäs jos jaetaan reseptejä toisillemme verkossa? (SK 2008)

Lofgrenin (2013a; 2013b) mukaan ruokablogeissa painottuu DIY- eli *tee se itse* -asenne. Niin on myös suomalaisissa ruokablogeissa. Bloggaajille näyttää olevan tärkeää, että ruokia pääsee laittamaan itse, vaikka välillä voi käydä herkuttelemassa ravintoloissakin. Omatekoisen ruoan arvostus näkyy myös suhtautumisessa eineksiin, joitten käyttö saatetaan tuomita jyrkästikin, kuten esimerkissä 4.

- 4) En (– –) syö valmisruokia tai eineksiä. Haluan valikoida mistä raaka-aineista, ja miten, ruokani on valmistettu ja valmistan periaatteessa kaiken ruoan kotona alusta alkaen itse. Ruoka, mistä ja miten se tehdään on minulle pakkomielle. (HL 2016)

Ruokavalinnoilla välitetään monenlaisia elämäntyyliin liittyviä viestejä, jotka ovat aiemmin liittyneet esimerkiksi uskontoon tai yhteiskuntaluokkaan mutta ovat nykyään monimutkaisempia (Hämeen-Anttila & Rossi 2015: 8). Ruoanvalmistukseen kerrotaan haettavan innoitusta erilaisista ruokahaasteista. Kenties näkyvin jatkuva ruokahaaste on meneillään ruoka- ja kilpapyöräilyteemaisessa *CampaSimpukka*-blogissa. Kuten esimerkistä 5 ilmenee, bloggaajat ovat keksineet yhdistää ruoanlaittoon useita kiinnostuksen kohteitaan.

- 5) Saimme ajatuksen kokkailla ruokaa sen mukaan, missä suurta ympäriajoa ajetaan, keväällä Italiassa, kesällä Ranskassa ja syksyllä Espanjassa. Näiden maiden ruokakulttuurit kiinnostivat ja jotain niistä jo kuului omaan repertuaariimme. (C 2016)

Bloggaajat tuovat ilmi myös sitä, että he ovat ensin seuranneet muita ruokablogeja ja suunnitelleet sitten oman perustamista. Moni pohtii, riittävätkö rahkeet ruokablogin ylläpitämiseen, kuten esimerkissä 6.

- 6) Yli vuoden on haaveiltu omasta ruokablogista, ja nyt kun vihdoinkin sain omistukseeni digikameran, jännittää niin, että julkaisukynnys nousee ja nousee. Osaanko, kerkiätkö, viitsinkö... Saanko summittaisilla ohjeillani ikinä reseptejä aikaan tänne? (KÄR 2010)

Näyttäisi siltä, että ruokabloggaajien tavoitteet ovat enimmäkseen korkealla ja blogeihin pyritään tuottamaan mahdollisimman laadukasta sisältöä. Yhdessä blogissa tosin kerrotaan poikkeuksellisesti tavoiteltavan ”keskinkertaisuutta”, jonka merkitys selviää esimerkistä 7.

- 7) Kaikenlaiset huiput ja kaikenlainen huippusuorittaminen on nyt pop. Koko ajan pitäisi olla maksimaalista suorittamista, huipputulosta ja ylivertaista sitäsuntätä. Ihmisten harrastuksetkin tähtäävät huippuun, kakuksi ei riitä vähän vino kermakakku, vaan pitää olla

viimeistä yksityiskohtaa myöten suunniteltu kokonaisuus, ruualla ei riitä keitetty muna joka on keitetty, vaan se valmistetaan laboratoriovälinein, kuvaksi ei riitä siinä elämän sivussa räpsitty kuva, vaan pitää olla ammattivälineet. Se kaikki on ihan jees muilla, mutta minusta vain ei ole siihen. Osaan kyllä tehdä ruokaa, osaan leipoa, osaan tehdä käsitöitä, osaan saada maan tuottamaan. Keskinkertaisesti. Ja se riittää minulle. Eläköön me tavalliset ihmiset, kyllä me arjesta selviämme, vaikka emme jääkään historiankirjoihin huippuina. (S 2016)

Ruokabloggaajien voidaan siis todeta olevan innokkaita ruokaharrastajia, jotka pitävät kirjoittamisesta ja hyödyntävät internetiä ajatustensa jakamiseen. Ruoasta kirjoittamisen ohessa he tuovat ilmi tietoa itsestään ja läheisistään sekä kiinnostuksen kohteistaan.

4.4 Ruokablogien lukijat

Tässä luvussa yritän löytää vastauksen kysymykseen, keneksi ruokablogien lukija on ajateltu. Tiainen (2012) jaottelee tieteellisten tutkimusblogien lukijat kollegoiksi tai yhteisön jäseniksi, amatööreiksi, samanmielisiksi ja tuntemattomiksi. Samankaltainen jako näyttäisi sopivan hyvin myös ruokablogien lukijoihin. Kirjoitusten saamien kommenttien perusteella ruokablogien lukijat ovat muita ruokabloggaajia tai muuten tuttuja yhteisön jäseniä, muita ruokaharrastajia, muuten vain samanmielisyyttään osoittavia tai tuntemattomia. Seuraavaksi tarkastelen, millainen oletuslukija hahmottuu ruokablogikirjoitusten sisällöstä.

Suurimmassa osassa ruokablogeja lukijaksi näyttäisi olevan ajateltu blogia jokseenkin aktiivisesti seuraava ruoanlaiton harrastaja, jota bloggaaja ei kuitenkaan tunne henkilökohtaisesti. Ruokablogikirjoituksissa ei juuri käytetä sisäpiirihuumoria, vaan ennemminkin kaikki mainitut asiat pyritään selittämään niin, että bloggaajaa tuntematonkin lukija voi ymmärtää. Näin bloggaaja ei tule rajoittaneeksi lukijakuntaansa. Lukijalta kuitenkin edellytetään, että hän on jokseenkin tietoinen blogissa aiemmin kerrotuista asioista. Tämä näkyy esimerkiksi niin, että *Kaikki äitini reseptit* -blogissa kirjoittaja viittaa tyttärensä nimellä Maitotyttö ilman, että selittää sukulaisuussuhdetta. Voidaan kuitenkin olettaa, että hän on jossain kirjoituksessaan selittänyt, ketä tarkoittaa Maitotytöllä. Blogissa aiemmin mainittujen henkilöitten lisäksi lukijan tulee tuntea jonkin verran suomalaisia ja kansainvälisiä ruokamaailman nimiä. Aineistoni ruokablogikirjoituksissa mainitaan Julia Child, Pipsa Hurmerinta ja Hanna G, jotka lukijan on itse tunnistettava kuuluisiksi kokeiksi, koska heitä ei esitellä. Suomalaisista ruokablogeista lukija täytyy tietää ainakin suosituimmat, koska muuten esimerkin 8 kaltaiset viitaukset saattavat jäädä ymmärtämättä.

- 8) Ja mitä tarkoittaa ravintolan tanskalaisittainkin hiukan humoristinen nimi? No tanskalainen possu sanoo kuulkaa møf møf. (—)

Jos tässä nyt olisi **Kivistön Liisa** suomentamassa niin kai hän sanoisi röh, röh. Siis Röh.
(KÄR 2015e)

Esimerkissä 8 lukijan pitäisi siis tietää, että mainittu Liisa on toinen *Kivistössä*-ruokablogin kirjoittajista. Jos blogin nimen ja kirjoittajan ohessa olisi linkki blogiin, myös asiaa tuntematon lukija voisi ymmärtää viittauksen.

Lukijoitten oletetaan tuntevan melko paljon ruokasanastoa. Selittämättä on jätetty muun muassa *pancetta*, *mascarpone*, *wasabi*, *Maizena* ja *Aji Cristal*. Jonkin verran oikaistaan myös ainesosaluettelon ja valmistusohjeen välillä. Lukijan pitäisi oivaltaa, että ainesosaluettelossa mainittu *n. 70 g pala gruyereä* viittaa samaan kuin valmistusohjeessa käytettävä *juustoraaste* (C 2015c), vaikka juustoa ei erikseen kehoteta raastamaan. Lukijoilla oletetaan kaiken kaikkiaan olevan taustatietoa erilaisten ruoka-aineitten käsittelystä. Esimerkki 9 on grillattujen kampsimpukoitten valmistusohjeen ensimmäinen virke ja samalla ainoa, jossa neuvotaan simpukoitten käsittelyä ennen niitten marinoimista ja grillaamista.

9) Poista kampsimpukoista tarvittaessa sulkijalihas. (KB 2015c)

Esimerkissä lukijan on ensinnäkin tiedettävä, mikä ja missä on kampsimpukoitten sulkijalihas, ja toiseksi on ymmärrettävä, missä tapauksissa ja miten sulkijalihas tulee poistaa. Mikäli lukijalla ei ole näitä tietoja, hän ei osaa valmistaa ruokaa reseptin mukaan.

Näyttäisi siltä, että ruokabloggaajat ajattelevat lukijansa samankaltaisiksi kuin he itse ovat. Lukijoille ei näy tarvitsevan perustella, miksi ruoasta kirjoittaminen on tärkeää, miksi ruokaa valmistetaan itse tai miksi reseptejä jaetaan. Oletuksena tuntuisi olevan, että lukija haluaa myös päästä osaksi samoista kokemuksista vaikkapa kokeilemalla jotakin ruokaohjetta tai käymällä suositellussa ravintolassa. Näitä havaintoja tukevat ruokablogien seuraamisen syitä selvittäneen Raitakarin tulokset. Raitakari (2016: 50–55) jakaa ruokablogien lukijat näitten motiivien perusteella kolmeen luokkaan: tiedon etsijöihin, innoituksen metsästäjiin ja itsensä viihdyttäjiin. Lukijat näyttäisivät siis tavoittelevan ruokablogeista tietoa ja inspiraatiota viihdyttävässä muodossa.

Lukijat pääsevät itse ääneen ruokablogikirjoitusten kommentteissa. Kommenttien perusteella ruokablogien lukijat ovat bloggaajien henkilökohtaisia tuttuja, muita ruokabloggaajia ja bloggaajille täysin tuntemattomia henkilöitä. Lukijat osoittavat enimmäkseen innostustaan ja kiitollisuuttaan blogikirjoituksissa kerrotuista asioista. Bloggaajalle tuttu lukija saattaa kommentissa esittää jopa mökkeilykutsun (KB 2015d). Tuntemattomat lukijat puolestaan saattavat kommentoida nimettömänä, mutta he yleensä kertovat jotain itsestään tai perustelevat, miksi

päättivät kommentoida juuri kyseistä blogikirjoitusta. Kommenttikeskusteluissa syntyvää vuorovaikutusta käsittelem tarkemmin seuraavassa luvussa.

4.5 Vuorovaikutus ruokablogeissa

Tässä luvussa kuvailen, miten vuorovaikutus ilmenee ruokablogeissa. Monissa blogitutkimuksissa (esim. Herring ym. 2005) interaktiivisuudella tai vuorovaikutuksella tarkoitetaan lähinnä bloggaajan ja lukijoitten välistä keskustelua blogikirjoitusten kommentteissa. Osa bloggaajien ja lukijoitten vuorovaikutuksesta tapahtuu kuitenkin näkymättömissä esimerkiksi sähköpostin välityksellä tai blogin ulkopuolisissa sosiaalisen median palveluissa. Siksi esittelen ensin kaikki ruokablogeista löytyvät yhteydenottomahdollisuudet ja käsittelem sitten tarkemmin kommentointia.

Seuraavaan taulukkoon on koottu ruokablogeissa esitelty yhteydenottomahdollisuudet. Kaikissa ruokablogeissa on mahdollisuus kommentoida blogikirjoituksia ja ottaa bloggaajaan yhteyttä sähköpostitse. Monessa on lisäksi linkkejä muihin sosiaalisen median palveluihin, joissa osa blogiin liittyvästä vuorovaikutuksesta tapahtuu. Kuudessa ruokablogissa on linkki blogin Facebook-sivulle ja viidessä linkki Instagram-tilille. Sen sijaan Twitteriin ohjaa vain yksi ruokablogi. Lisäksi yhdessä ruokablogissa on erikoisuutena yhteydenottolomake, joka sijaitsee blogin Yhteistyö-välilehdellä ja on suunnattu yrityksille yhteistyötarjojen esittämistä varten.

Taulukko 8. Ruokablogeissa esiteltyt yhteydenottomahdollisuudet.

Ruokablogi	Blogikirjoitusten kommentointimahdollisuus	Sähköposti-osoite	Facebook-linkki	Twitter-linkki	Instagram-linkki	Muu yhteydenottomahdollisuus
Kananpoikien Bistro	on	on	on	ei ole	on	yhteydenottomake
CampaSimpukka	on	on	ei ole	ei ole	on	ei ole
Siskot kokkaa	on	on	on	on	ei ole	ei ole
Sillä Sipuli	on	on	on	ei ole	on	ei ole
Herkkusuun lautasella	on	on	on	ei ole	on	ei ole
Kaikki äitini reseptit	on	on	on	ei ole	on	ei ole
Kokkeillaan	on	on	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole
sauvajyvänen	on	on	on	ei ole	on	ei ole
Lempiruoka.	on	on	ei ole	ei ole	on	ei ole
epätrendikäs ruokablogi	on	on	ei ole	ei ole	ei ole	ei ole

Taulukon 8 mukaan *Kananpoikien Bistro* tavoittelee eniten vuorovaikutusta, koska siinä on eniten erilaisia yhteydenottomahdollisuuksia. Vähiten yhteydenottomahdollisuuksia on blogeissa *Kokkeillaan* ja *epätrendikäs ruokablogi*, joissa tarjotaan vain mahdollisuus kommentoida kirjoituksia tai lähettää bloggaajalle sähköpostia.

Komentointia voidaan pitää ruokablogien tärkeimpänä viestintäkeinona, koska ruokablogikirjoitusten yhteyteen kirjoitetut kommentit ja bloggaajan vastaukset niihin näkyvät julkisesti kaikille lukijoille. Muihin sosiaalisen median palveluihin levittyvä keskustelu ei ole tasapuolisesti kaikkien lukijoitten nähtävissä. Tästä syystä käsittelen tässä luvussa tarkemmin vain kommentointia. Jo kommentointimahdollisuuden antaminen viestittää lukijoille, että bloggaaja haluaa kuulla heidän ajatuksiaan. Ruokablogeissa myös kannustetaan kommentoimaan, kuten esimerkki 10 osoittaa. Esimerkin mukainen teksti näkyy *Herkkusuun lautasella* -blogissa kommenttikentän yläpuolella.

10) Kiitos kun vaivaudut kommentoimaan, kaikki kommentit ovat tervetulleita! (HL 2015)

Kommentteja tavoitellaan äskeisen esimerkin kaltaisen yleistoiveen lisäksi suuremmilla pyynnöillä. Esimerkki 11 kuvaa, kuinka samassa blogissa esitetään lukijoille suora kysymys. Kirjoitus käsittelee uuden dieetin aloittamista ja sen siihen liittyviä haasteita, ja pitkän kirjoituksen päätteeksi bloggaaja puhkeaa avunhuutoon.

11) Joten juu, Apua!

Asiat pyöriivät päässä! Tietääkö kukaan olisiko [paikkakunnan nimi] seudulla ketään tosi hyvää dietistiä tai muuta pätevää ruoka-asiantuntijaa jonka kanssa keskustella jotta saisin apua ongelmiin? (HL 2015e.)

Tässä tapauksessa avunhuuto ja suoran kysymyksen esittäminen ovat olleet tehokkaita kielen keinoja, koska kommentteja on tullut enemmän kuin ruokablogin muihin kirjoituksiin.

Ruokablogikirjoitukseen laaditut kommentit osoittavat, että kirjoitus on herättänyt lukijassa ajatuksia ja halun osallistua vuorovaikutukseen. Kommentit ovat enimmäkseen lyhyitä, yhden tai muutaman virkkeen pituisia kokonaisuuksia. Suurin osa kommentteista kirjoitetaan pian ruokablogikirjoituksen julkaisemisen jälkeen, mutta satunnaiset lukijat saattavat löytää blogikirjoituksen myöhemminkin ja kommentoida pitkän ajan päästä. Aineistoni ruokablogikirjoituksiin on vuoden aikana kertynyt keskimäärin 2,06 kommenttia. Eniten kommentteja, 11 kappaletta, on tullut pitkään matkakertomukseen (C 2015d). Kahdeksaan kirjoitukseen ei ollut tullut yhtään kommenttia. Tällaisissa tapauksissa voi pohtia, onko kirjoitus ollut niin kaikenkattava tai toisaalta mitäänsanomaton, ettei kommentteille ole jäänyt aihetta. Ylipäättään kommentteja kirjoitetaan vähän, koska kommentointi edellyttää lukijalta vaivannäköä. Suuressa blogitutkimuksessa (Aller 2014) todetaan, että vain 8 % blogien lukijoista kirjoittaa kommentteja säännöllisesti. Edellinen tulos koskee kaikenlaisia blogeja, ei pelkästään ruokablogeja. Sen sijaan Lofgren (2013a: 140–141) on tekemässään ruokablogikyselyssä saanut selville, että ruokabloggaajista peräti 41 % kommentoi muitten ruokablogien kirjoituksia usein ja 55 % toisinaan, kun taas ei-ruokabloggaajista 0 % kommentoi ruokablogeja usein ja 58 % toisinaan. Ruokabloggaajat ovat siis muita bloggaajia ja muita lukijoita huomattavasti aktiivisempia kommentoijia.

Kommenteissa enimmäkseen keuhataan ruokablogikirjoitusten sisältöä ja kiitetään vinkeistä. Lukijat yleensä myös kertovat kirjoituksen aiheeseen liittyvistä kokemuksistaan, kuten siitä, ovatko he joskus valmistaneet tai maistaneet jotain kirjoituksessa mainittua ruokaa. Samansuuntaisia tuloksia on saanut myös Lofgren (2013a: 141–142). Kommenteissa korostetaan samanmielisyyttä ja toistetaan myönteisessä hengessä niitä asioita, joita kirjoituksessa on sanottu. Kuvaavaa on, ettei yhdessäkään aineistoni blogikirjoituksen kommentissa haasteta riittävästi tai haukuta kirjoituksen sisältöä, toisin kuin muuntyyppisissä blogeissa saatetaan tehdä.

Suurin osa bloggaajista näkyy pyrkivän vastaamaan kaikkiin saamiinsa kommentteihin ja vieläpä hyvin nopeasti päivän tai parin aikajänteellä. Jos vastaus on viipynyt muutamiakin päiviä, sitä yleensä pahoitellaan kommentoijalle. Vastaukset ovat jokseenkin samanpituisia ja toistavat samoja ajatuksia kuin ne kommentit, joihin niillä vastataan. Ruokablogikirjoitusten kommentteille tyyppillistä myötäilyä kuvaa esimerkki 12, jossa nimimerkki Jael kommentoi *Sillä Sipuli* -blogin raparperisorbettiaiheista kirjoitusta ja bloggaaja Merituuli vastaa.

12) Jael kirjoitti...

Sorbetit ovat ihania, olen ihastunut niihin. Raparperisorbetti kuulostaa ihanalta:)

Merituuli kirjoitti...

Ihan samaa mieltä Jael! (SS 2015a)

Ruokablogikirjoitusten kommentteissa vuorovaikutus on enimmäkseen bloggaajan ja lukijoitten välistä. Lukijoitten kesken ei synny keskustelua, mitä voidaan pitää yllättävänä, koska kommenteissa toistuvat samat ruokabloggaajien ja lukijoitten nimimerkit. Ruokablogikirjoitusten kirjoittaja- ja lukijayhteisöä voisi siis pitää jokseenkin tiiviinä, mutta yhteisön vuorovaikutus on useammin kahdenvälistä kuin useamman henkilön välistä. Toisin on esimerkiksi Koskisen (2014: 140–141) tutkimassa poliittisessa blogissa, jossa toisilleen tuntemattomat lukijat päätyvät keskustelupalstamaiseen vuoropuheluun ja ajamaan omia asioitaan, kun bloggaaja itse ei vastaa saamiinsa kommentteihin. Ruokablogikirjoitusten kahdenvälistä vuorovaikutusta voi selittää myös se, etteivät kaikki lukijat edes lue kirjoituksiin syntyneitä keskusteluja. Suuren blogitutkimuksen mukaan 63 % blogien lukijoista lukee kommentteja. Lukemisen perusteina ovat ensinnäkin se, että saa tietää, mitä muut ajattelevat (53 %), ja toiseksi se, että kommentteista voi saada hyviä vinkkejä ja ideoita (42 %). (Aller 2014.)

Blogikirjoitusta pidetään ylipäätään melko kirjoittajakeskeisenä tekstilajina (Koskinen 2014: 130), mikä näkyy ruokablogeissa siten, että vuorovaikutus tapahtuu bloggaajan ehdoilla. Ruokabloggaajat pyrkivät vastaamaan jokaiselle kommentoijalle henkilökohtaisesti ja myönteiseen sävyyn. Vuorovaikutus on ruokablogeissa siis enimmäkseen bloggaajan ja lukijoitten kahdenkeskistä kirjoittelua. Vain osa siitä näkyy julkisesti lähinnä ruokablogikirjoitusten kommenttikeskusteluna.

4.6 Ruokablogikirjoituksen tehtävä edellisten tietojen valossa

Tässä luvussa kuvaan luvuissa 4.1–4.5 esille tuotujen seikkojen perusteella, mikä näyttäisi olevan ruokablogikirjoitus-tekstilajin viestinnällinen tavoite. Yksittäisillä tekstilajia edustavilla teksteillä voi olla omia erillisiä tavoitteitaan, joita kirjoittajat käyttävät omien päämääriensä

saavuttamiseen. Tässä käsittelen tekstilajin viestinnällistä tavoitetta kokonaisuutena. Tarkoituksena on siis selvittää, miksi ruokablogikirjoituksen kaltainen tekstilaji on olemassa.

Ruokablogikirjoitusta lähellä olevia tekstilajeja ovat ainakin resepti, kertomus, arvostelu ja tuote-esittely. Blogikirjoituksen lähisukulaisiksi mainitaan usein myös päiväkirja ja leikekirja. Voidaan ajatella, että ruokablogikirjoitukseen yhdistyy aineksia näistä kaikista. Tässä tutkielmassa ei kuitenkaan käsitellä ruokablogikirjoitusta erilaisten tekstilajien hybridinä vaan itsenäisenä tekstilajina, jolla on runsaasti esikuvia. Niitten viestinnälliset tavoitteet heijastunevat ruokablogikirjoituksenkin tehtävässä.

Ruokablogikirjoitus erottuu muusta ruokamedian kentästä henkilökohtaisuudellaan. Vaikka muutkin ruoka-aiheiset internetsivut, keittokirjat, ruokalehdet, sanomalehtien ruokaosastot ja television ruokaohjelmat voivat rakentua ruoanlaittajan persoonan varaan, niissä ei saavuteta samanlaista henkilökohtaisuuden ja tuttavallisuuden astetta kuin ruokablogikirjoituksissa. Syynä voi olla se, että ruokablogikirjoituksia voi kirjoittaa kuka tahansa asianharrastaja, mutta muu ruokamedia edellyttää jonkintasoista ammattimaisuutta. Joillekuille ruokablogin ylläpitäminen voi toimia ponnahduslautana muihin ruokamedian kanaviin, mutta suurin osa ruokabloggaajista haluaa pysytellä harrastajina (Lofgren 2013b). Harrastajat voivat sisällyttää ruokablogikirjoituksiinsa melkein mitä vain, ja ruokaohjeitten lomassa jaetaan henkilökohtaisia kuulumisia kertomusten muodossa. Ruokablogikirjoituksia voisi pitää nykyaikaisena virtuaalisena tarinankerrontana, jonka tarkoitus on viihdyttää ja auttaa ratkaisemaan ongelmia. Toisaalta tekstilaji tarjoaa lukijoilleen myös pakopaikan arkisista askareista (Hämeen-Anttila & Rossi 2015: 199–200). Satu Apon (1986: 15) mukaan arjesta irrottavaa ajanvietettä on tarvittu koko inhimillisen kulttuurin ajan. Ajanvietekertomukset tuottavat esteettisiä elämyksiä ja iloa sepitteellisten muotojen hallinnasta ja muuntelusta. Lisäksi ne konkretisoivat kulttuurissa esiintyviä ongelmia ja ristiriitoja ja tarjoavat niille kuviteltuja ratkaisuja. (Apo 1986: 15.) Ruokablogikirjoitukset voivat vaikkapa inspiroida kokeilemaan jonkin uuden ruokalajin valmistamista. Henkilökohtaisten tarinointien kertomista ja sen myötä inspiroimista voidaan siis pitää tekstilajin ensimmäisenä osatavoitteena.

Kuten aiemmissa luvuissa on tullut ilmi, ruokablogikirjoitus-tekstilajin tuottajille ruoka on tärkeä harrastus ja merkittävä osa elämää. Kun he kertovat blogeissaan ruokamieltymyksistään, he liittyvät samalla osaksi tiettyjä yhteisöjä ja erottautuvat toisista. Samalla he hakevat yhteisön palautetta valinnoistaan. Vaikka ruokabloggaaja nauttisi ateriansa yksin, hän päästää lukijansa kurkistamaan pöytänsä ikään kuin olan yli (McGaughey 2010: 79). Tekstilajin sisällön pääteema ruoka tarkoittaa paljon muutakin kuin pelkkää ravintoa. Roland Bart-

hes (2008 [1961]) pitää ruokaa viestintäkanavana ja monenlaisten käytäntöjen kudelmana. Ruoanvalmistukseen ja ruokailuun liittyvissä tavoissa sekoittuvat kotimaiset ja muualta lainatut kulttuuripiirteet, läheisten opettamat niksit ja usealta sukupolvelta perityt tiedot ja traditiot (Rossi 2015). Samalla kun rakennamme omaa keittiötämme, asetumme tietoisesti ja tiedostamattamme osaksi tietynlaisia kulttuureita. Ruokaan liittyvillä valinnoillaan yksilö voi erottautua muista ja rakentaa identiteettiään (Hämeen-Anttila & Rossi 2015: 8). Samansuuntainen ajatus tunnetaan 1800-luvulta filosofi Ludwig Feuerbachilta (1990: 367), joka kiteyttää ihmisen olevan ”sitä, mitä hän syö”. Ravitsemukselliset valinnat kertovat monipuolisesti siitä, millainen ihminen on, mitä hän pitää tärkeänä ja millaisissa olosuhteissa hän elää. Ruokablogikirjoitukset kuvastavat kaikkia näitä sosiokulttuurisia seikkoja.

Ruokabloggaajat jaksavat nähdä vaivaa niin ruoanlaiton kuin siitä raportoimisen vuoksi. Oleellista on, etteivät taidonnäytteet ja hiotut reseptit jää vain omaan käyttöön, vaan niitä halutaan jakaa ja niistä keskustella. Ruokabloggaajat siis tavoittelevat vuorovaikutusta, jonka mahdollistaa ruokablogikirjoitusten ilmestyminen internetissä: kuka tahansa voi löytää ruokablogin ja saada siitä iloa ja hyötyä. Ruoanvalmistusoppia ei hankita enää pelkästään omalta ihmishuoneverkostolta, vaan samoista asioista kiinnostuneet voivat kohdata verkossa ja opettaa toisilleen tärkeitä taitoja esimerkiksi ruokablogikirjoituksissa (Lofgren 2013b; Hämeen-Anttila & Rossi 2015: 138). Näin olleen voidaan olettaa ruokablogikirjoituksissa neuvottavan ja ohjeistettavan siten, että lukijat voivat ymmärtää ohjeet. Tekstilajin toisena osatavoitteena on siis jakaa tietoa.

Vuorovaikutuksen merkitys ruokablogeissa tuli ilmi jo edellä. Bloggaajan ja lukijoitten välistä vuorovaikutusta tavoitellaan monin keinoin. Ruokablogikirjoituksiin kirjoitettavat kommentit ovat sävyiltään enimmäkseen myönteisiä, ja niitten yleisin tarkoitus on synnyttää yhteisöllisyyden tunnetta (Lofgren 2013a: 141–142). Yhteisöllisyys näkyy myös ruokablogikirjoituksissa, joissa korostetaan, että ruokaa on nautittu yhdessä muitten kanssa. Suomessa yksinelävien määrä jatkaa kasvuaan (Tilastokeskus 2016), ja koska monet suomalaiset syövät usein yksin, yhteisistä ruokahetkistä on tullut juhlavia erityisilaisuuksia (Rossi 2015). Eri-tyshetkiä halutaan jakaa sosiaalisessa mediassa, jolloin niistä pääsevät osallisiksi myös kyseisiin tilanteisiin osallistumattomat. Ruokablogikirjoituksen kolmantena osatavoitteena on siis jakaa tunnetta joko jo koettujen elämysten tai tulevista nautinnoista haaveilun muodossa.

Ruokablogikirjoituksen viestinnällinen tavoite näyttäisi olevan jakaa ruokaan liittyviä tarinoita, tietoa ja tunnetta. Tavoitetta pyritään toteuttamaan inspiroivasti ja viihdyttävästi,

koska Raitakarim (2016) mukaan lukijat odottavat sitä. Viestinnällisen tavoitteen toteuttamisen ohessa välitetään myös käsityksiä ruokakulttuurista ja omasta identiteetistä.

5 RUOKABLOGIKIRJOITUKSEN FUNKTIONAALINEN RAKENNE

Tässä luvussa tarkastelen ruokablogikirjoituksen rakennetta. Aloitan kuvailemalla ruokablogikirjoituksissa esiintyvät funktionaaliset jaksot luvussa 5.1. Luvussa 5.2 annan esimerkin kokonaisen ruokablogikirjoituksen rakentumisesta ja funktionaalisten jaksojen tunnistamisesta. Lopuksi luvussa 5.3 pyrin määrittämään, mitkä ovat ruokablogikirjoituksen välttämättömät ja vaihtoehtoiset jaksot, ja kuvaamaan, missä järjestyksessä ja kuinka tiuhaan nämä jaksot voivat esiintyä ruokablogikirjoituksissa.

5.1 Ruokablogikirjoituksen funktionaaliset jaksot

Esittelen tässä alaluvussa ruokablogikirjoituksissa esiintyvät funktionaaliset jaksot. Ruokablogikirjoituksen on esitetty koostuvan yleensä kuvasta, reseptin esipuheesta, ainesosaluettelosta ja valmistusohjeesta, ja tätä rakennetta pidetään laajalti levinneenä ja jokseenkin vakiintuneena (Lofgren 2013: 87). Tämä tekstin kokonaisrakenteen malli ei kuitenkaan sellaisenaan riitä selittämään suomalaisten harrastajakirjoittajien ruokablogikirjoitusten moninaisuutta, vaan sitä tulisi täsmentää ainakin kahdella tavalla. Ensinnäkin kuvat voivat palvella useita tarkoituksia sen mukaan, missä kohtaa ruokablogikirjoitusta ne sijaitsevat. Toiseksi kaikissa ruokablogikirjoituksissa ei ole reseptiä, jolloin ainesosaluettelon ja valmistusohjeen puuttessa jäljelle teksti näyttäytyy todennäköisesti toisenlaisena kuin pelkkänä reseptin esipuheena. Mikäli reseptin esipuhetta tarkastellaan kertomuksena, siitä voi erotella narratiivisia jaksoja (ks. luku 2.5) ja selvittää, sisältyykö ruokablogikirjoituksiin reseptiin liittyvien ja narratiivisten jaksojen lisäksi muita aiemmin nimeämättömiä jaksoja.

Reseptin funktionaalista rakennetta on perinteisesti pidetty hyvin kiteytyneenä. Suzanne Eggins (2004: 66–69) jaottelee ruokareseptin jaksot otsikkoon, houkutteluun (*enticement*), ainesosaluetteluun, valmistusohjeeseen ja riittävyysarvioon (*serving quantity*), jotka hän luokittelee pakollisiksi jaksoiksi ja joitten hän toteaa esiintyvän luetellussa järjestyksessä. Niitten lisäksi resepteissä voi esiintyä tarjoiluehdotus valinnaisena jaksona (mp.). Näitä kuutta funktionaalista jaksoa olen ensisijaisesti etsinyt aineistostani, ja ne esitellään tässä luvussa ennen muita jaksoja.

Reseptejä on aineistossani 37 blogikirjoituksessa 50:stä eli 74 prosentissa. Neljännes ruokablogikirjoituksista ei siis sisällä lainkaan reseptiä. Tässä tutkimuksessa on siksi tarpeen

antaa runsaasti painoarvoa myös muun kuin reseptitekstilajia muistuttavan tekstin analyysille. On huomattava, että reseptitönkin ruokablogikirjoitus voi käsitellä ruokaa, eikä kokonaisuudeksi jäsentynyttä tekstiä voi silloin hahmottaa pelkäksi reseptin esipuheeksi.

Kertovan tekstin jäsentelyssä hyödynnän Labovin ja Waletzky (1967) ja Labovin (1972) esittelemiä narratiivisia jaksoja (ks. luku 2.5). Labovin (1972: 362–363) mukaan kertomuksiin voi sisältyä kuusi funktionaalista jaksoa, jotka ovat abstrakti, orientaatio, komplikaatio, evaluaatio, resoluutio ja kooda. Ruokablogikirjoituksista näyttäisi löytyvän kaikkia näitä kuutta narratiivista jaksoa, jotka esittelen reseptitekstilajiin liittyvien jaksosten jälkeen.

Analyysissäni havaitsin ruokablogikirjoituksista lisäksi kahdenlaisia kielellisiä ilmentymiä, jotka eivät sovi edellä mainittuihin kahteentoista funktionaaliseen jaksoon. Nämä kielelliset ilmentymät liittyvät lainattuun tietoon viittaamiseen ja monenlaisten asiantuntijahuomioitten esittämiseen. Oli siis tarpeen nimetä kaksi uutta funktionaalista jaksoa, jotta kaikki ruokablogikirjoitusten kielelliset piirteet tulisivat analysoiduiksi riittäväällä tarkkuudella. Nämä kaksi omaa lisäystäni funktionaaliksi jaksoiksi ovat *viittaus* ja *huomio*. Olen nimenyt jaksot niitten funktioitten perusteella teon tuloksen nimillä (ks. VISK § 226), jotta ne olisivat samanmuotoisia kuin Labovin ja Waletzky narratiivisten jaksosten nimet. Samoin olen toiminut suomentaessani Egginsin esittelemiä reseptiin liittyvien jaksosten nimiä.

Tässä tutkimuksessa jaottelen ruokablogikirjoituksen aineistoni perusteella siis yhteensä neljäntoista funktionaaliseen jaksoon. Esittelen jaksot seuraavaksi ja annan esimerkkejä niitten kielellisistä ilmentymistä ruokablogiteksteissä. Kaikki tässä luvussa olevat esimerkit ovat alkuperäisessä kirjoitusasussaan. Tarvittaessa olen lisännyt hakasulkeisiin selityksiä ja kuvauksia selventämään kontekstia.

5.1.1 Otsikko

Otsikko lienee ruokablogikirjoitusten helpoimmin tunnistettavia funktionaalisia jaksoja. Otsikko on omalle rivilleen ja mahdollisesti muusta tekstistä erilleen aseteltu nominilauseke tai kokonainen lause, joka nimeää ruokablogikirjoituksen tai sen osan. Otsikko on myös yleisin jakso: kaikissa aineistoni blogikirjoituksissa ($n = 50$) on vähintään pääotsikko. Ruokablogikirjoituksissa käytetään toisinaan myös muita otsikoita osoittamaan kohtaa, josta reseptiin liittyvät funktionaaliset jaksot alkavat. Tällöin otsikko on nominilauseke, joka nimeää reseptissä ohjeistettavan ruokalajin. Näitä otsikoita voisi kutsua väliotsikoiksi. Analysoin sekä ruokablogikirjoitusten pääotsikot että väliotsikot samaksi funktionaaliseksi jaksoksi, koska niillä on sama tavoite eli käsiteltävän asian nimeäminen.

Pääotsikko ei blogeista pääse hevin unohtumaan, koska monissa blogialustoissa otsikko on pakko merkitä, ennen kuin kirjoituksen voi julkaista. Otsikolla on blogeissa kaksi merkittävää teknistä ominaisuutta. Ensinnäkin otsikko näkyy usein kokonaan – tai osittain silloin, kun kyseessä on pitkä otsikko – blogikirjoitukselle automaattisesti syntyvässä internetosoitteessa (*permalink*). Kullakin blogikirjoituksella on siis oma erottuva osoitteensa, jolla sitä voi linkittää muualle. Internetosoitetta ei pysty muuttamaan jälkikäteen, vaikka blogikirjoituksen otsikkoa muuttaisikin. Toiseksi blogikirjoituksen otsikkoa käytetään blogin sisäisenä linkkinä blogiarkistossa eli sivupaneelissa näkyvässä kronologisesti järjestyneessä luettelossa. Otsikkoa klikkaamalla pääsee lukemaan kirjoituksen. Koska blogikirjoituksen otsikko toimii blogissa internetosoitteena ja linkkinä, voisi päätellä, että sen olisi hyödyllistä olla lyhyehkö ja erottuva. Ei siis ole kannattavaa otsikoida useita blogikirjoituksia samalla tavalla.

Otsikko on oleellinen funktionaalinen jakso kirjoituksen sisällön kuvaajana. Otsikon tarkoitus onkin ilmentää kirjoituksen aihetta ja usein myös ilmaista näkökulmaa. Blogikirjoitusoppaissa (esim. Korteso 2014: 96–97) neuvotaan hyödyntämään otsikoissa erityisesti sinuttelua, kysymyksiä, provokaatiota, rytmikkaa, alkusointuja ja huumoria. Nokkelat sanaleikit eivät kuitenkaan välttämättä toimi ruokablogikirjoitusten otsikoina, koska ruokablogin satunnaiset lukijat eivät niitten perusteella löydä etsimäänsä tietoa. Ruokabloggaaja Alea Milham (2012) neuvoo, että ruokablogikirjoitusten otsikoinnissa tulee ottaa huomioon, millaisilla hakusanoilla lukijat etsivät reseptejä internetistä. Jos lukija esimerkiksi hakee chorizomakkaraa sisältävän pastaruuan ohjetta, otsikko *Espanja spagettilautasella* (K 2015d) ei välttämättä osu ensimmäisiin hakutuloksiin. Ruokabloggaaja joutuukin otsikkoa muotoillessaan päättämään, korostaako ruokaohjetta kirjoituksen muun sisällön kustannuksella (Milham 2012).

Hakukoneoptimointi on selvästi otettu huomioon aineistoni ruokablogikirjoituksissa. Ruokablogikirjoituksen tyypillisin pääotsikko on ruoan nimi joko sellaisenaan tai jollakin houkuttelevalla adjektiivilla mainoshenkisemmäksi väritettynä. Tällaisia tyypillisiä otsikoita on aineistossani 38 kappaletta (76 %), ja niitä kuvaavat esimerkit 13 ja 14.

13) Mansikkapizza (HL 2015c)

14) Kermainen kukkakaalipeti etanoille (SS 2015d)

Näistä ruoan nimiä sisältävistä pääotsikoista kolme on muotoiltu kokonaisiksi lauseiksi. Esimerkkien 15, 16 ja 17 edustamia otsikoita voidaan pitää jopa kantaaottavina, koska niistä ilmenee bloggaajan suhtautuminen valmistamaansa ruokaan.

15) Koldskål on tanskalaisen hellepäivän herkku (KÄR 2015a)

16) Grillattu kaali on kesän kunkku. (L 2015a)

17) Kylmä kohokas on hyvä kesäjälkiruoka (ER 2015c)

Otsikoinnin voi siis katsoa pitkälti vastaavan tekstien sisältöä, eli jos blogikirjoituksessa jaetaan resepti, sen nimi mainitaan myös pääotsikossa.

Edellä esitetystä otsikoinnin periaatteesta on aineistossani yksi poikkeus. Esimerkki 18 on humoristinen ja alkusointua sisältävä sanaleikki, joka on kuvepaistista kertovan ja kuvepihvin reseptin sisältävän ruokablogikirjoituksen pääotsikkona.

18) Kaiva kuvetta! (K 2015a)

Arkityylisenä sanontana *kaivaa kuvettaan* tarkoittaa 'ottaa rahaa esille maksaakseen, maksaa, antaa rahaa' (KS s.v. *kuve*). Tässä ruokablogikirjoituksessa otsikossa mainittu kupeen kaivaminen ei kuitenkaan liity maksamiseen, vaan sen voisi tulkita käskyksi lihatiskin myyjälle, jolta pyydetään tietynlaista lihanpalaa. Tällainen tulkinta syntyyneen kuitenkin vain, jos blogikirjoituksesta lukee otsikon lisäksi esimerkkinä 19 olevan alun.

19) Flank steak eli kuvepaisti on Suomessa lihatiskillä harvemmin nähty naudan osa. Se on peräisin naudan kyljestä, ja käsittääkseni päättyy meillä päin useimmiten jauhelihaiksi. Nykyään siihen saattaa kuitenkin jo törmätä, sillä flank steak on perin trendikästä grillattavaa. (K 2015a)

Reseptejä sisältämättömät ruokablogikirjoitukset on otsikoitu niin, että ne voi tunnistaa ensisilmäyksellä vaikkapa matkakertomuksiksi tai ravintolakäyntien kuvauksiksi. Näin lukija ei turhaan jää odottamaan kirjoitukselta ruokaohjetta. Tällaisia otsikoita kuvaavat esimerkit 20 ja 21.

20) Savossa ruoan ja musiikin perässä (C 2015d)

21) Japanilainen ravintola Kitamura ja lomapäivä Fiskarsissa (SS 2015c)

Myös pelkkää ravintolan nimeä näkyy käytettävän ruokakertomuksen otsikkona samaan tapaan kuin ruoan nimeä sellaisenaan. Esimerkit 22 ja 23 ovat ravintolakäynneistä kertovien ruokablogikirjoitusten otsikoita.

22) møf (KÄR 2015e)

23) Kitamura – ravintola Fiskarsissa. (L 2015b)

Voi kuitenkin pohtia, onko tällainen otsikointitapa järin informatiivinen, kun kirjoituksen näkökulma ei paljastu.

Edellinen esimerkki 23 on myös esimerkki otsikosta, jonka lopussa on poikkeuksellisesti piste. Ruokablogikirjoitusten otsikoitten lopussa ei juuri käytetä lopetusmerkkejä. Aineistoni kirjoitusten otsikoissa ei ole yhtään kysymysmerkkiä tai huutomerkkiä. Hieman yllättäen joissakin otsikoissa käytetään kuitenkin lopussa pistettä. Piste on peräti viidessä otsikossa, joista neljä on saman blogin kirjoituksia (L 2015a; L 2015b; L 2015c; L 2105d). Viides pisteen sisältävä poikkeuksellinen otsikko, esimerkki 24, sisältää pisteen jäljessä myös hymiön.

24) Ruokamatkalla Turussa eli tuuliajolla ja lomalla. :) (SK 2014d)

Hymiön tarkoituksena lienee korostaa iloista lomatumunelmaa, mutta pisteen merkitys jää epäselväksi.

Aineistoni ruokablogikirjoitusten muista otsikoista kiinnostavasti poikkeava tapaus on esimerkki 25.

25) Perheenäidin pieni chilinkäyttöohje aloittelijalle (SK 2015e)

Otsikkoa voi pitää hieman harhaanjohtavana, koska kyseessä ei ole *pieni* saati lyhyt ohjeistus vaan 952 sanan pituinen ja todella kattava selostus chilien käytön perusasioista. Ruokablogikirjoitus on yksi aineistoni pisimmistä, vaikka kyseisessä ruokablogissa kirjoitukset ovat muutenkin huomattavasti keskimääräistä pidempiä. Chilinkäyttöohje on todellakin kuin opaskirjanen, ja otsikkoa voi pitää intertekstuaalisena viittauksena erilaisiin ohje- ja käsikirjoihin.

Ruokablogikirjoitukset sisältävät yhteensä 43 reseptiä, ja niistä 39:lle on annettu oma, erillinen väliotsikkonsa. Väliotsikko puuttuu yhdestä poikkeustapauksesta ja kolmesta sellaisesta reseptistä, jotka ovat peräisin samasta blogista. Kyseisessä *sauvajyvänen*-blogissa otsikointikäytäntö näyttää olevan se, että resepteillä ei ole erillistä otsikkoa, vaan valmistettava ruoka nimetään ruokablogikirjoituksen otsikossa. Reseptin otsikon tehtävä on nimetä valmistettava ruoka ja jäsentää ruokablogikirjoitusta osoittamalla, missä kohtaa resepti alkaa.

Resepti saa useimmiten oman väliotsikkonsa, vaikka se olisi sama tai lähes sama kuin koko ruokablogikirjoituksen otsikko. Esimerkin 26 esittämä reseptin otsikko on lähes identtinen ruokablogikirjoituksen otsikon *Lohicarpaccio siankärsämöllä* kanssa, mutta reseptin otsikossa mainitaan myös maustetahna wasabi.

26) Lohicarpaccio wasabilla ja siankärsämöllä (HL 2015a)

Tässä tapauksessa on erikoista, miksi voimakasta maustetta ei mainita molemmissa otsikoissa. Väliotsikosta on kaiketi pyritty saamaan täsmällisempi mainitseamalla enemmän yksityiskohdita, kun taas pääotsikossa lienee tavoiteltu tiiviyyttä.

5.1.2 Houkuttelu

Ruokablogikirjoituksissa esiintyy tiuhaan sellainen funktionaalinen jakso, jossa bloggaaja kuvailee tai arvioi jotakin. Jakson tarkoituksena on luoda mielikuva puheenaiheesta ja suurimmassa osassa tapauksia myös saada lukija innostumaan siitä, tai Itkosen (2012: 153) mukaan saada lukija elämään kirjoittajan aiemmin kokema ”nautinnollisuushetki” omassa mielikuvituksessaan. Jakson nimeksi päädyin lainaamaan reseptin funktionaalisia jaksoja tutkineelta Egginsiltä (2004: 67–68) nimen *enticement*, jonka Soikkeli (2014: 27) on mainiosti suomentanut houkutteluksi.

Kun kirjoittaja kuorruttaa tekstinsä pyöreillä mauilla, trooppisilla aromeilla ja karvasmantelisilla pohjavireillä, Itkosen (2012: 153) mukaan tavoitteena on nimenomaan ”aistinautinnon kokemisen kielellinen kuvaus”. Houkuttelujaksolle ominaisia kielen piirteitä ovatkin kuvailevaan tekstityyppiin liittyvästi runsas eksistentiaalilauseitten, adjektiivien ja adverbien käyttö. Lisäksi puheenaiheeseen suhtaudutaan myönteisesti. Näitä kaikkia tyypillisiä kielenpiirteitä edustaa esimerkki 27, josta on korostettu adjektiivit ja niiden määritteet.

- 27) Adega Pegoes Colheita Seleccionada 2014 [linkki Alkon tuotesivulle] on **kivan kuiva**, **pirskahteleva** ja **sitruksisen hapokas portugalilainen** vinho verde valkoviini. Maku on **herkullisen sitruksinen** ja **mausteinen** jonka seassa päärynän ja omenan sävyjä. **Pyöreän** ja **täyteläisen** maun seasta löytyy myös **trooppisia** aromeja sekä **vienon vieno karvasmantelinen** pohjavire. (HL 2015b)

Jaksossa adjektiiveja on sängen tavallista voimistaa intensiteettipartikkeleilla, kuten esimerkeissä 28 ja 29.

- 28) Ruoka oli **melko** samantapaista kuin meikäläinen karjalanpaisti, liha **todella** mureaa ja maukasta. (C 2015b)
- 29) Porkkanasta saa **ihan** yhtä ihanan raikkaan tsatsikin kuin kurkusta. (KB 2015a)

Jälkimmäisessä esimerkissä (29) voidaan myös sana *ihanan* tulkita intensiteettimääritteeksi (ks. VISK määritelmät s.v. intensiteettimäärite).

Vaikka adjektiivit näyttävät olevan aistinautinnon kuvauksen tyypillisimpiä tunnusmerkkejä, mielikuvia voidaan luoda muillakin keinoilla. Esimerkissä 30 kastikkeen makuja kuvaillaan substantiivein, ja vaikka virkkeessä on vain yksi adjektiivi, kuvaus synnyttää selvän mielikuvan.

- 30) Kastikkeessa maistuu onnistuneesti mangon ja tequilan hedelmäisyys, mangon ja hunajan makeus sekä savustetun chilin, pasillan, syvä savuisuus. (SS 2015b)

5.1.3 Ainesosaluettelo

Ainesosaluettelo on otsikon lisäksi helpoimmin tunnistettavia ruokablogikirjoituksen funktionaalisia jaksoja. Siinä luetellaan ruoanvalmistukseen tarvittavat ainekset. Ainesosaluettelo koostuu Soikkelin (2014: 75) mukaan erillisistä riveistä, joista kullakin voi olla numeraali, mittayksikkö ja nominilauseke. Näin on myös omassa aineistossani. Pelkkää nominilauseketta käytetään sellaisista aineksista, joitten tarkkaa määrää on vaikea arvioida. Sellaisia ovat etenkin mausteet, kuten esimerkissä 31.

- 31) FLANK STEAK eli KUVAPIHVI
n. 500 g kuvepihviä
suolaa, mustapippuria (K 2015a)

Ainesosaluettelon tehtävä on auttaa varaamaan ruoanlaittoon riittävä määrä kaikkia tarvittavia aineita. Se on niin oleellinen reseptiosan jaksoksi, että se esiintyy kaikissa reseptiosan sisältävässä ruokablogikirjoituksessa. Vain kahdessa poikkeustapauksessa ainesosat esitetään muuten kuin edellä kuvatun kaltaisena luettelona. Näissä poikkeustapauksissa ainesosat limityvät ruoan valmistusohjeeseen, eikä tarkkoja määriä ilmaista. Esimerkki 32 kuvaa tällaista poikkeustapausta.

- 32) **Kaali** leikataan lohkoiksi. Lohkot sivellään **öljyllä** ja isketään grilliin. Käännellään aina välillä, annetaan pinnan mustua ja kaalin pehmentyä hieman. Pälle **riipaus suolaa** ja ei kun tarjolle. (L 2015a)

Esimerkissä grillatun kaalin valmistamista näytään pitävän niin helppona, ettei tarkempia ohjeita ole katsottu tarpeelliseksi antaa. Myös valmistusohje esitetään tässä poikkeuksellisesti, koska yksikön toisen persoonan imperatiivien sijasta käytetään indikatiivin passiivimuotoja.

5.1.4 Valmistusohje

Valmistusohje on niin ikään helpoimmin tunnistettavia funktionaalisia jaksoja. Valmistusohjeessa neuvotaan ruoan valmistus vaihe vaiheelta yleensä kappaleittain (Soikkeli 2014: 75). Jaksolle ovat tyypillisiä yksikön toisen persoonan imperatiivimuodot. Valmistusohjeen tehtävä on selostaa ruoanlaiton vaiheet, ja parhaimmillaan selostus on niin ymmärrettävä, että lukija pystyy seuraamaan ohjeita järjestyksessä ja valmistamaan ohjeen mukaisen ruoan.

Valmistusohjeitten muotoilusta tekee haastavan se, että ruokablogeja lukevat kovin eritasoiset ruoanlaittajat. Joillekuille ilmiselvät ohjeet eivät riitä toisille. Koron (2013: 89–90) mukaan ruokaharrastajat toivovat valmistusohjeisiin kaiken kaikkiaan enemmän kuvia, vide-

oita ja vinkkejä vaikeitten osuuksien havainnollistamiseksi. Ruokablogeissa olisi mahdollista hyödyntää monipuolisia multimodaalisia esittämisen keinoja tekstin tukena tai sijasta. Se näyttää kuitenkin olevan harvinaista. Aineistoni sisältämistä 202 kuvasta vain 12 kuvaa (6 %) on valmistusohjejaksossa havainnollistamassa ruoanlaiton työvaiheita. Havainnollistavia kuvia käyttää erityisesti *Epätrendikäs ruokablogi*, josta on poimittu seuraava esimerkki 33. Siinä valmistusohjeen jokaisen virkkeen jälkeen on kuva, joka esittää, miltä ruoka näyttää kyseisen työvaiheen suorittamisen jälkeen.

- 33) Leikkaa leipä ensin noin 1-2 cm viipaleiksi siten, että viipaleet ovat pohjasta kiinni toisisaan. [Kuva.]
 Leikkaa leipä sitten samalla tavalla poikittaiseen suuntaan, että leivän pintaan muodostuu ruudukko. [Kuva.]
 Leikkaa juustosta ohuita viipaleita ja täytä niillä kaikki välit. [Kuva.]
 Sekoita hienonnettu kevätsipuli tilkkaseen voisulaa ja lusikoi seosta juustoviipaleiden lomaan. [Kuva.]
 Kääri leipä/sämpylät alumiinifolioon ja kuumenna uunissa 180 asteessa noin 5-15 minuuttia riippuen leivän koosta. [Kuva.]
 Avaa folio ja pidä leipiä uunissa vielä noin 10 minuuttia kunnes juusto on sulanut. [Kuva.]
 Kun leipä on hetken jäähtynyt, siitä voi nyhtää paloja syötäväksi. [Kuva.] (ER 2015d)

Kuvitettu valmistusohje vaikuttaa selkeältä ja helpolta noudattaa.

Toisinaan valmistusohjetta ei pidä noudattaa kirjaimellisesti, vaan lukijalla täytyy olla jonkin verran pohjatietoa vaikkapa ruoka-aineitten käytöstä, kuten esimerkissä 34.

- 34) Ota vesimelonista kuori pois ja leikkaa se pieneksi paloiksi. Nosta palat salaattilautaselle. Murusta tai leikkaa päälle fetajuustoa.
 Lisää mukaan mustia oliiveja.
 Rouhaise päälle vähän mustapippuria.
 Pirkkota oliiviöljyä ja ripottele lopuksi pinnalle minttua. (KB 2015e)

Vesimeloni lienee ruokablogien lukijoille sen verran tuttu hedelmä, ettei esimerkin virheellinen pronomini viittaus hämmennä. Kukaan tuskin päätyy valmistamaan salaattia vesimelonin kuoresta hedelmälihan sijaan, vaikka *se*-pronomini viittaa tässä kuoreen. Tulkinta-apua tarjoavat myös ruokablogikirjoituksessa olevat kuvat valmiista vesimelonisalaatista: niissä ei näy hedelmän vihreää kuorta vaan punaista maltoa.

Mielenkiintoinen poikkeus valmistusohjeen tavanomaisesta esittämistavasta on esimerkkinä 35. Siinä bloggaaja päästää ääneen Maitotytöksi kutsutun nelivuotiaan lapsen ja kirjaa tämän luetteleman reseptin sanasta sanaan. Valmistusohjeessa käytetään yksikön toisen persoonan imperatiivimuotojen sijasta indikatiivin passiivimuotoja.

- 35) [Maitotytön mansikkamaito]
 Se **laitetaan** mansikat kulhoon ja sitten **murskataan** ne ja sokeria....

joo ja sitten vielä **sekoitetaan**...eikun maitoa **sekotetaan**. Valmis. Ja niin. Siinä sulle oli ohje. (KÄR 2015b)

Poikkeuksellisuudestaan huolimatta kyseinen jakso on tunnistettavissa valmistusohjeeksi, koska siinä selvästi neuvotaan ruoan valmistaminen vaihe vaiheelta. Jakson tunnistaa reseptiosaan kuuluvaksi myös siitä, että ruokablogikirjoituksessa sitä edeltää reseptin otsikko. Tarvittavat ainekset mainitaan valmistusohjeessa, vaikka niitten tarkkoja määriä ei saadakaan tietää tyypillisen ainesosaluettelon puuttuessa. Esimerkki osoittaa reseptin olevan niin tuttu toiminnan muoto, että lapsikin osaa tuottaa käyttökelpoisen valmistusohjeen.

5.1.5 Riittävyysarvio

Riittävyysarvio on Egginsin (2004: 67–68) mukaan reseptiin liittyvä lyhyt jakso, jossa mainitaan, kuinka paljon ruokaa reseptin mukaan valmistuu tai kuinka monelle sitä riittää. Siksi jakso sisältää aina numeraaleja. Riittävyysarvion tehtävä on auttaa laskemaan tarvittavat ruokamäärät oikein ja siten helpottaa ruoanvalmistusta. Se ei kuitenkaan ole pakollinen jakso, koska 37:stä reseptin sisältävästä ruokablogikirjoituksesta sitä käytetään 20:ssä. Esiintymiä on yhteensä 22, mikä johtuu siitä, että kahdessa ruokablogikirjoituksessa arvioidaan ruoan riittävyyttä kahteen otteeseen.

Egginsin (2004: 67–68) englanninkielisessä reseptiesimerkissä riittävyysarvio sijoittuu reseptin loppuun sen viimeiseksi jaksoksi. Riittävyysarvion sijainti näyttäisi olevan kulttuurisidonnainen seikka, sillä aineistoni ruokablogeissa riittävyysarvio sijaitsee reseptin alun tienoilla, useimmiten (11 tapauksessa 20:stä) reseptin otsikon jäljessä ja sulkeissa, kuten esimerkeissä 36 ja 37.

36) CRUMPETIT (16-18 kpl) (K 2015b)

37) Kantarellirisotto (**Vähän pieni satsi kahdelle aikuiselle ja kolmelle lapselle, mutta riitti täällä**) (KB 2015d)

Riittävyysarvio voi sijaita myös kertomuksen joukossa, mutta silloinkin se on lähellä reseptiosaa. Esimerkissä 38 riittävyysarvio sijoittuu kertovan komplikaatiojakson perään, ja sen jälkeen seuraa vielä neljä muuta funktionaalista jaksoja, ennen kuin itse resepti alkaa.

38) Lähikukkakaalit pienittiin nupuiksi ja muhitettiin pannulla kerman kanssa. Nopsaan lämmitetyt etanat ja annoksen päälle nostellut sinihomejuustopalat tekivät ruuasta ihanan tuhdin iltasyömisen. **Resepti kertoo sen piisaavan kuudelle, me vetelimme mangokastikkeen kahdestaan.** (SS 2015b)

Näin riittävyysarvio sidostuu reseptiin tiiviisti, vaikka se ei sijaitsekaan tyypillisimmällä paikallaan reseptin otsikon jäljessä.

5.1.6 Tarjoiluehdotus

Tarjoiluehdotus on reseptin ohessa oleva funktionaalinen jakso, jossa ohjeistetaan tai ehdotetaan, kuinka ruokalaji on tarkoitus nauttia. Egginsin (2004: 68) mukaan tarjoiluehdotus voi olla osa ruoan valmistusohjetta, mutta mikäli se on erotettu valmistusohjeesta, sitä voi pitää omana funktionaalisena jaksanaan. Eggins (mp.) toteaa tarjoiluehdotuksen olevan reseptitekstilajin valinnainen jakso. Koska tällaisia valmiin ruoan tarjoiluun, esillepanoon ja nauttimiseen viittaavia kohtia löytyi aineistostani 22 ruokablogikirjoituksesta, päätin luokitella tarjoiluehdotuksen tässä tutkielmassa omaksi funktionaaliseksi jaksokseen.

Tarjoiluehdotus sisältää lähes aina yksikön 2. persoonassa olevan imperatiivimuotoisen verbin, kuten esimerkissä 39 verbin *tarjota*. Samaan esimerkkiin sisältyy myös kaksi muuta tarjoiluehdotukselle tunnusomaista piirrettä: siinä todetaan ruoanlaiton tulleen päätökseensä puhumalla ”valmiista annoksesta” ja kerrotaan, minkä muitten komponenttien kera ruoan voisi tarjoilla.

39) **Tarjoo** heti. Lisää **valmiin annoksen** päälle paistettua sipulinvartta ja kantarelleja. (KB 2015d)

Tarjoiluehdotus sisältää sellaisia sääntöjä, uskomuksia ja normeja, jotka näyttävät edustavan diskurssiyhteisön jakamia mielipiteitä ja ideologioita. Tarjoiluehdotusjaksot ovat siis ikään kuin julki tuotuja käsityksiä ruokakulttuurista ja ruoan oikeaoppisen nauttimisen tavoista. Siksi tarjoiluehdotusjaksoissa saatetaan toisinaan antaa ymmärtää, että tilanteessa on toimittava tietyllä tavalla ikään kuin mikään muu ei olisi edes mahdollista. Tilanne tai toiminta saatetaan tuolloin etäännyttää kirjoittajasta ja lukijasta passiivilla, kuten esimerkissä 40.

40) Pasta **nautitaan** tuoreen basilikan ja hienonnetun sipulinvarsien sekä tuoreen parmesaanin kera (KB 2015b).

5.1.7 Abstrakti

Abstrakti on lyhyehkö funktionaalinen jakso, joka aloittaa narratiivin. Abstraktissa johdatellaan varsinaiseen asiaan esimerkiksi tiivistämällä kertomuksen aihe tai kuvaamalla tapahtumien merkitystä kertojan elämässä. Abstrakti voi myös herätellä lukijan kiinnostusta siten,

ettei siitä välttämättä ilmene, mistä kirjoituksessa on kyse. Jakson tarkoitus on saada lukija kiinnostumaan asiasta, jotta tämä jatkaisi lukemista. (Labov 1972: 363–364.)

Ruokablogikirjoituksissa abstrakti on useimmiten kuva valmiista ruoasta. Abstraktijaksona toimiva kuva sijaitsee blogikirjoituksessa aivan ensimmäisenä, ja sen tavoitteena on herättää lukijan mielenkiinto: jos kuva miellyttää, lukija innostuneena lukee koko kertomuksen. Reseptin sisältävissä ruokablogikirjoituksissa abstraktijaksona toimiva kuva esittää reseptissä valmistettavaa ruokaa ja muissa kuin reseptin sisältävissä ruokablogikirjoituksissa kertomuksen aihetta. Esimerkiksi matkakertomus *Savossa ruoan ja musiikin perässä* (C 2015d) alkaa Olavinlinnaa esittävällä maisemakuvalla.

Abstraktina toimivien kuvien kuvakulmat ovat huomiota herättävän vakiintuneet. Ruokakuva on lähes kaikissa tapauksissa otettu yläviistosta ja vain kolmessa tapauksessa suoraan ylhäältä. Ruoan kuvaaminen yläviistosta näyttää muutenkin olevan ruokablogeissa vallitseva trendi. Ruokabloggaaja Mari Moilanen selittää kuvakulman suosiota MTV:n ruokasivujen haastattelussa sillä, että noin 45 asteen kulmassa otettu kuva saa ruoan näyttämään siltä kuin katsoja istuisi samassa pöydässä ruoan ääressä (Kuitunen 2014). Suoraan ylhäältä kuvaamisen puolestaan sanotaan imartelevan pizzojen ja keittojen kaltaisia litteitä, kerroksettomia annoksia ja korostavan koristeltua kokonaisuutta (Åkerström 2014; Kuitunen 2014). Aineistossani suoraan ylhäältä kuvatut ruoat ovatkin ohuista lohiviipaleista sommiteltu carpaccio (HL 2015a), jugurttikeitto (KÄR 2015a) ja muodoltaan litteä lihanpala eli grillatut villisian kylkiluut (S 2015c). Ruoan kuvaaminen suoraan ylhäältä on viime vuosina yleistynyt ruokablogeissakin, koska kuvakulma on erityisen suosittu Instagramin ruokakuvissa (Kuitunen 2014). Aineistossani ei yhdessäkään abstraktina toimivassa kuvassa ole kuvattu ruokaa suoraan sivulta päin. Suoraan sivusta on sen sijaan otettu lähes kaikki muuta kuin ruokaa esittävät abstraktikuvat. Tällainen kuvakulma onkin näissä tapauksissa luonteva, koska esimerkiksi Olavinlinnaa olisi matkailijan vaikea kuvata yläviistosta tai suoraan ylhäältä päin.

Abstrakti on siis useimmiten ruokablogikirjoituksen aloittava kuva, mutta se voi olla myös tekstiä. Tekstinä esiintyvä abstrakti toimii esipuheena ja pohjatuksena sitä seuraavalle kertomukselle. Esimerkissä 41 bloggaaja aloittaa kirjoituksensa nollapersoonassa olevilla yleistyksillä lukijoille todennäköisesti tutuista tilanteista ja mainitsee sitten aikovansa kertoa asiasta, jota hän ei kuitenkaan vielä paljasta.

41) Kesälomalla tulee aina reissattua jossain vähän pidemmälläkin kuin vain kodin ja mökin väliä. Tulee käytyä sukulaisissa tai muuten vaan jossain päin Suomea, melkein kaikki kolkat on koluttu jossain vaiheessa. Tämä matkailu tapahtuu ihmisten ja paikkojen ehdoilla, ei ruuan, ja sen kyllä huomaa. Avaudun nyt asiasta, josta on saanut lukea monesta

muustakin paikasta, eikä tässäkirjoituksessa ole mitään uutta, vanhan toistoa ja ihmettä vaan. (S 2015d)

Esimerkin 41 yhteydessä abstraktina toimii kuva, joka esittää patoa ja voimakasta veden virtausta. Kuvan voisi tulkita liittyvän paitsi kesälomamatkoilla nähtyyn maisemaan myös siihen, että kirjoittaja aikoo tekstissä päästää patoumansa purkautumaan ja antaa sanojen virrata. Näin abstraktijakson kuva ja teksti muodostavat yhdessä tehokkaan merkityskokonaisuuden.

5.1.8 Orientaatio

Orientaatio on moniin narratiiveihin kuuluva mutta ei välttämätön funktionaalinen jakso, joka johdattelee aiheeseen (Labov 1972: 364–365). Kun abstraktijakson tarkoitus on tiivistää koko kertomuksen sisältö ja merkitys, orientaation tarkoitus on pohjustaa varsinaisia tapahtumia siten, että kertomusta olisi helpompi seurata. Orientaatiojaksossa tyypillisesti esitellään henkilöt, tapahtuma-aika ja -paikka sekä tilanteessa vallitseva toimintakulttuuri (mp.). Se siis rakentaa kertomuksen kehykset.

Jakso sijoittuu yleensä kertomuksen alkuun, mutta kuten Labov (1972: 364–365) toteaa, orientaatiota voidaan tarpeen mukaan sirotella kertomuksen lomaan selvennystä vaativiin kohtiin. Esimerkissä 42 orientaatiojakso (korostettuna) sijaitsee ruokablogikirjoituksen ensimmäisessä tekstikappaleessa vasta komplikaatio- ja evaluaatiojaksosten jälkeen.

- 42) Grillatut kampasimpukat maistuivat taivaallisen hyviltä avokadokreemin kera. Ehkä myös senkin vuoksi, koska meillä ei ole aikoihin kampasimpukoilla herkuteltu. **Eilen mies oli innostunut ostamaan niitä Hertan kalatiskiltä.** (KB 2015c)

Kirjoituksessa mennään suoraan asiaan, ja vasta orientaatiojaksosta ilmenee, mihin aikaan kertomus sijoittuu, keitä kirjoittaja tarkoittaa *meillä* (itseään ja miestänsä) ja mistä kampasimpukat ovat ilmestyneet.

Orientaatiojakso voi olla pitkäkö ja sisältää kuvitusta ja linkkejä, kuten esimerkissä 43.

- 43) Eilen luulin [linkki aiempaan kirjoitukseen], että tänään olisi Tour de Francen toinen lepopäivä, mutta mitä sitä turhia! Lepopäivä on vasta huomenna, onneksi luimupupu [linkki toiseen blogiin] oikaisi harhaluuloni. Perheen sipulivastainen on edelleen sillä tiellään, mille hänet lähetin kaksi viikkoa sitten, eikä tule lomalle ennen kuin perjantaina, joten nyt on vielä turvallista keitellä sipulikeittoa.

Keitin ensimmäisen sipulikeittoni [linkki aiempaan kirjoitukseen] blogin ensimmäisenä kesänä ja jostain syystä se on yksi blogin avatuimmista postauksista. Toisen kerran tein sipulikeittoa [linkki aiempaan kirjoitukseen] tämän vuoden alussa, kun olimme syöneet ystävänäpäivänä ihanaa keittoa Sinne Helsingissä [linkki aiempaan kirjoitukseen]. Yritin toistaa keiton rakennetta kotikeittiössä aivan siihen yltämättä.

[Kuva valmistusaineista.]

Nyt oli aika taas keitellä tuota keittojen keittoa. (C 2015e.)

Esimerkissä 43 esiteltävät henkilöt ovat kirjoittaja itse, toinen bloggaaja *luimupupu* sekä *perheen sipulinvastainen* eli todennäköisesti kirjoittajan puoliso. Ruoanlaittoon tarvittavat aineetkin esitellään kuvassa. Tapahtuma-aika on Ranskan ympäriajon Tour de Francen toista lepopäivää edeltävä päivä ja paikka bloggaajan koti. Tilanteen toimintakulttuurista paljastuu ainakin, että sipulikeitto näyttäisi kuuluvan bloggaajan suosikkiruokiin, koska hän on kirjoittanut siitä ainakin kolmessa muussa blogikirjoituksessa ja koska hän nimittää sitä *keittojen keitoksi*. Sipuliruokia vaikuttaa olevan ”turvallista” laittaa vain silloin, kun sipulia vastustava perheenjäsen on poissa kotoa.

5.1.9 Komplikaatio

Komplikaatio on yhtä tai useita peräkkäisiä tapahtumia kuvaava funktionaalinen jakso (Labov & Waletzky 1967: 32–33). Voisi todeta, että kertomusta ei voi olla ilman komplikaatiojaksoa, koska komplikaatioissa kuvatut tapahtumat muodostavat kertomuksen rungon ja kuljettavat juonta eteenpäin. Komplikaation tarkoituksena on kertoa jostakin tilanteesta tai tapahtumasta jokseenkin ymmärrettävässä järjestyksessä (mp.). Jaksolle tyypillinen kielen piirre onkin kerrota jäsentävien partikkelien eli konnektiivien käyttö (ks. VISK § 820). Konnektiivien käytön runsautta nähdään esimerkissä 44, jossa jokainen virke sisältää konnektiivin (korostettuna).

- 44) **Niinpä** nykäisin kakut ulos ja repeämät laskeutuvat jäätyamisen aikana kiinni. Kakku ei **kuitenkaan** lässähtänyt (eli painunut kuopalle) vaan pohjista tuli kauniin tasaiset. Ruokoihin **kyllä** siinä hiljaa mielessäni kaikkia keksimiäni suklaakakkujen ja pienten lasten syntymäpäivien jumalia, että pohja on juuri kypsä, silkkinen ja mehukas. (SK 2015b)

Labov ja Waletzky (1967: 32–33) sekä Labov (1972) pilkkovat suullisesti esitettyjen narratiivien komplikaatiojaksot hyvinkin pieniin osiin analyysiään varten. Tässä tutkimuksessa erottelen komplikaatiojaksoja useimmiten virke-, tarvittaessa myös lausetasolla, koska kirjoitetussa muodossa olevat lauseet ja virkkeet ovat huomattavasti monimutkaisempia kuin puhutut. Toisin sanoen tässä tutkimuksessa pienin komplikaatiojakso voi olla yksittäinen lause, vaikka tavallisemmin komplikaatiojakso voi koostua useista kokonaisista virkkeistä tai jopa kappaleista. Komplikaatiojakso päättyy, kun seuraava erilainen funktionaalinen jakso alkaa. Näin ollen käsittelen esimerkin 45 kaltaista tapahtumaketjua yhtenä komplikaatiojaksona sen sijaan, että jäsentäisin sen useiksi erillisiksi komplikaatiojaksoiksi.

- 45) Ja ruuanlaittoon suhtauduttiin kunnianhimoisesti. Kun kuvasimme annoksiamme, Michellkin jo turhautui lausumaan, että se kuuluu syödä. Nyt. (KÄR 2015e)

Ruokablogikirjoituksissa komplikaation aikamuoto on useimmiten imperfekti. Komplikaatiossa voidaan kuitenkin käyttää myös preesensia, kuten esimerkissä 46.

- 46) Alkuun tilaamani grillattu mustekala shichimimajoneesilla on taivaallista. Juuri oikeamoinen kypsyy ja ihan mahtava maku. Japanilaiseen tyyliin annos on minimalistisen kaunis. Hakiessaan tyhjää lautasta Sebastian [tarjoilija] meinannee kysyä maistuiko, mutta naurahtaa hymyillen kun näkee todella tyytyväisen ilmeeni. (SS 2015d)

Kertomuksen yhtenäisyyden kannalta oleellisinta on, että aikamuoto pysyy samana ruokablogikirjoituksen kaikissa komplikaatiojaksoissa.

5.1.10 Evaluaatio

Evaluaatio on kertomuksen lomaan sijoittuva kertomuksen merkitystä arvioiva jakso (Labov & Waletzky 1967: 33–36). Siinä kertoja siirtyy hetkeksi sivuun tapahtumien selostamisesta ja täsmentää lukijalle, miksi hän ylipäättään kertoo asiaansa, mitä mieltä hän on tapahtumista tai mitä lukijan tulisi ajatella niistä. Evaluaation tarkoitus on siis todeta, mitä itua kertomuksessa on. Evaluaatio pitää lukijan mielenkiintoa yllä siinä missä abstrakti herättää mielenkiinnon, ja siksi Labov (1972: 366) pitää evaluaatiota yhtenä tärkeimmistä narratiivisista jaksoista. Evaluaatiojakso liittyy nimenomaan henkilökohtaisista kokemuksista kertomiseen, eikä sitä välttämättä ole kansansatujen kaltaisissa narratiiveissa. Tyypillisimmillään se sijoittuu komplikaatiojakson jälkeen ennen resoluutiojaksoa (Labov 1972: 363), kuten esimerkissä 47.

- 47) [Tanskalaisen ravintolan ruoka oli s]emmoista, että kun Kristine [ravintolan omistaja] saanoi jälkiruuan olevan tanskalaisia mansikoita, kurturuusua, marenkia ja kermavaahtoa, **hävettää sanoa, että ajattelin hohhoijaa tämä on niin nähty**. Jälkiruoka oli kuitenkin yksi elämäni upeimman makuisista. (KÄR 2015e)

Esimerkissä bloggaaja mainitsee evaluaatiojaksossa ennakkoluuloistaan, jotta jälkiruuan erityinen herkullisuus korostuisi.

Ruokablogikirjoituksissa evaluaatio näyttäisi olevan perin yleinen jakso, vaikka bloggaaja voi korostaa asiansa tärkeyttä muillakin funktionaalisilla jaksoilla, kuten huomiolla tai houkuttelulla (ks. selitykset myöhemmin tässä luvussa). Samassa ruokablogikirjoituksessa voi olla useita evaluaatiojaksoja, mutta siinäkin tapauksessa ne ovat lähellä komplikaatiojaksoja. Esimerkissä 48 korostettuna näkyvä ensimmäinen evaluaatiojakso kiilaa komplikaatioksi tulkitsemäni virkkeen väliin. Toinen evaluaatiojakso seuraa komplikaatiota.

- 48) Mumman entisen kasvimaan laidalle, **joka on entinen, koska siinä kaikki ennemmin kituu kun kasvaa, syy lienee lähistön koivut**, on mumma joskus tuonut metsämansikan taimia ja ne ovat siinä levinneet ihan pieneksi metsämansikkapelloksi. **Se on aika hyvä, koska näillä main niitä harvoin tapaa enää luonnossa, tai ehkä sitä ahon laittaa on vaan niin harvoin mahdollisuus tallustella.** (KÄR 2015b)

Esimerkin 48 jälkimmäinen evaluaatiojaksso selventää, että isoäidin metsämansikkapellosta kannattaa kertoa, koska metsämansikat ovat harvinaisia luonnossa.

Evaluaatiojaksossa aikamuoto voi olla muu kuin komplikaatiojaksossa. Esimerkissä 49 komplikaatiojaksso kerrotaan imperfektissä, mutta evaluaatiossa (korostettuna) käytetään perfektia.

- 49) Grillatut kampasimpukat maistuivat taivaallisen hyviltä avokadokreemin kera. **Ehkä myös senkin vuoksi, koska meillä ei ole aikoihin kampasimpukoilla herkuteltu.** (KB 2015c)

Tässä evaluaatio tekee mainitusta ruokailusta poikkeustilanteen. Kampasimpukat lienevät herkullisia muulloinkin, mutta juuri tällä kertaa ne ovat olleet taivaallisen hyviä, kun niitä on syöty pitkästä ajasta. Näin bloggaaja tulee evaluaation avulla perustelleeksi, miksi hän kertoo tästä aiheesta tämänkertaisessa blogikirjoituksessaan.

Evaluaatiojaksossa kirjoittaja voi myös osoittaa lukijalle, miten kerrottuihin seikkoihin kannattaisi suhtautua. Esimerkissä 50 bloggaaja täsmentää komplikaatio- ja houkuttelujaksojen välissä olevalla evaluaatiojaksolla (korostettuna), ettei hän ole oopperan asiantuntija, mutta maallikkonakin hän piti esityksestä.

- 50) Kesäinen ilta ei ollut liian lämmin Olavinlinnan markiisikaton alla ja saimme nauttia erittäin viihdyttävästä esityksestä. **En edes yritä teeskennellä oopperan asiantuntijaa, mutta uskallan sanoa**, että tämä esitys oli kertakaikkiaan riemukas ja oivaltava. Puvustus ja lavastus olivat nokkelat ja pidin aivan valtavan paljon hetkittäisistä hidastetuista liikkeistä, vaikka musiikki ja laulu menivät täyttä höyryä eteenpäin. (C 2015d)

Tässä evaluaatiojaksossa on mielenkiintoista se, että kirjoittaja pehmentää mielipidettään toteamalla, ettei ”yritä teeskennellä” asiantuntijaa. Labovin ja Waletzky (1967: 34) mukaan evaluaatiojaksossa on tyypillisempää kertojan itsekorostus (*self-aggrandizement*) eli se, että kertoja esittää itsensä asiastaan tietävänä ja mahdollisimman hyvässä valossa.

5.1.11 Resoluutio

Resoluutio on jaksso, jossa komplikaatiojaksossa selostetut tapahtumat saavat ratkaisunsa. Jakson tarkoituksena on yksinkertaisesti sanottuna ilmaista, millaisen päätöksen tapahtumat saivat. (Labov & Waletzky 1967: 39.) Resoluution esiintyminen edellyttää komplikaatiojak-

son olemassaoloa, koska ilman jotakin aiempaa tapahtumaa tai tapahtumaketjua ei voi syntyä ratkaisevaa tilannetta. Sen vuoksi selvennän esimerkillä 51, kuinka resoluutiojako (korostettuna) seuraa komplikaatiojaksoa (esimerkin ensimmäinen virke) ja evaluaatiojaksoa (esimerkin toinen virke). Komplikaatiojaksossa bloggaaja luettelee kesälomamatkan ruokapaikat ja evaluaatiojaksossa esittää kritiikkiä niitä kohtaan. Kritiikin jälkeen vaikuttaa loogiselta kertoa resoluutiojaksossa, millaiset ateriat olivat onnistuneita.

- 51) Tällä viimeisellä reissulla aamiaiset syötiin hotellissa, päivällistä syötiin huoltsikalla, tavallisessa ketjuravintolassa ja "hienossa historiallisessa" ravintolassa, joka kuitenkin kuuluu isoon ketjuun. Kaksi ensinmainittua olivat juuri sitä mitä olettikin (ei millään hyvällä), mutta kyllä se ketju näköjään saa ketjutettua hienonkin miljöön. **Paras ateria reissulla oli se, kun olimme ostaneet paikallisesta hallista hyviä leikkeleitä ja juustoja ja lisäksi tuoretta leipää, mansikoita ja sesongin hedelmiä. Ja ylivoimaisesti paras ruoka oli yksinkertainen ateria mökillä reissun päätteeksi: mies grillasi kokonaisen kalan, minä uunitin uudet potut ja esikoinen teki uudesta kaalista salaatin.** (S 2015d)

Labovin ja Waletzky (1967: 39) mukaan resoluutio seuraa usein evaluaatiota, joka puolestaan osoittaa kertomuksen huippukohdan. Edeltävässä esimerkissä (51) jaksot ovat järjestyneet juuri niin. Sama järjestys ei suinkaan esiinny kaikissa aineistoni ruokablogikirjoituksissa, vaan resoluutio voi seurata myös suoraan komplikaatiojaksoa. Esimerkissä 52 resoluutio (korostettuna) seuraa suoraan komplikaatiota. Komplikaatiojaksossa bloggaaja kertoo, kuinka Jukka ei ensin pitänyt ruoasta. Ratkaiseva tapahtuma on se, että Jukka lisää annokseensa sinihomejuustoa, minkä seurauksena ruoan maku paranee.

- 52) Kukkakaaliset etanat saivat Jukan naaman vääntymään alaspäin. Fiilis meni kuulemma ihan liikaa kohti sellaista kesäkeittoa, jossa vihannekset on keitetty ylimuhjuisiksi. Minä en tuota tunnelmaa tavoittanut lainkaan, vaan haarukoin kokonaisuutta ylen tyytyväisenä valkoviiniä siemailen. **Jukan ilmekin kirkastui, kun hän nosteli reilusti enemmän sinihomejuustoa ruuan päälle. Maku kuulemma parani huomasti.** (SS 2015d)

Labovin ja Waletzky (1967: 39) mukaan resoluutio on pakollinen jakso, koska se kertoo viimeisen, ratkaisevan tapahtuman. Ruokablogikirjoituksista resoluutio voi kuitenkin puuttua kokonaan ilman että kokonaisuus vaikuttaisi epätäydelliseltä, koska jokin muu funktionaalinen jakso voi täyttää resoluution tehtävän. Tällaisina kertomuksen vaihtoehtoisina ratkaisuuina voivat toimia ainakin houkuttelu- ja huomiojaksot (ks. luvut 5.1.2 ja 5.1.14).

5.1.12 Kooda

Kooda on narratiivin lopettava funktionaalinen jakso. Se sijaitsee yleensä aivan kertomuksen lopussa. Koodan tarkoitus on tehdä lukijalle selväksi, että kertomus päättyy. Jakson avulla siirrytään menneisyyden tapahtumista nykyhetkeen, ja siinä voidaan kommentoida kertomusta

nykyhetkestä käsin. Siksi koodassa käytetään yleensä eri aikamuotoa kuin komplikaatio- ja resoluutiojaksoissa. (Labov & Waletzky 1967: 39–41.)

Esimerkissä 53 koodajakso lopettaa matkakertomuksen. Blogikirjoitus on muuten käsitellyt bloggaajan yksin tekemää kesälomamatkaa, mutta koodajakson aluksi hän ilmaisee tapahtumapaikan muuttuneen ja kerronnan siirtyneen nykyhetkeen. Ajan muutosta korostaa sana *nyt*. Koodasta selviää, että bloggaaja on palannut kotiin ja seuraa parhaillaan miehensä ruoanvalmistusta.

53) **Nyt kotona** Jukka puuhaa meksikolaisia makuja grillattavalle possulle. Keittiöstä kuului juuri ”vau minkä makuinen muhju!”. Olen minä oikea onnentyttö! (SS 2015c)

Kaikissa ruokablogikirjoituksissa ei ole koodaa. Jos koodaa käytetään, se sijaitsee yleensä lähellä muita narratiivisia jaksoja. Kahdessa tapauksessa kooda on erillään muista narratiivisista jaksoista ja sijoittuu aivan ruokablogikirjoituksen loppuun reseptin jälkeen, kuten esimerkissä 54.

54) Kyllä mä sittenkin voisin ottaa pari päivää hellettä, että pääsisin syömään tätä [kuumaan kesäpäivään sopivaa jugurtitkeittoa] autenttisessa ympäristössä! (KÄR 2015a)

Tällaisella koodajakson käytöllä tavoiteltaneen sitä, että blogikirjoituksessa jaettu resepti si-
dostuu tiiviimmin osaksi kertomusta. Blogikirjoituksesta syntyy selkeä kokonaisuus, jolla on tunnistettava aloitus, käsittelyosa ja lopetus.

5.1.13 Viittaus

Bloggaamisen eettisiin periaatteisiin kuuluvat avoimuus ja läpinäkyvyys. Blogioppaissa neuvotaan, että bloggaajan tulee ajatuksia tai aineistoa lainatessaan viitata alkuperäislähteeseen (esim. Korteso 2014: 109). Ruokablogikirjoituksissa näyttää olevan tapana merkitä lähdetiedot selvästi näkyviin, ja bloggaajat mainitsevatkin kirjoituksissaan, mistä heidän kokeilemansa reseptit ovat peräisin. Siksi ei ole yllättävää, että kirjoituksista erottuu viittaus omana funktionaalisenä jaksanaan. Viittausjakson tarkoituksena on siis viitata alkuperäislähteeseen ja antaa kunnia sille, jolle se kuuluu.

Jos viittausjaksolla viitataan internetissä olevaan aineistoon, lähdetieto sisältää usein linkin verkkosivulle. Blogikirjoituksissa on monenkirjavia käytäntöjä siitä, mistä sanoista muodostetaan linkki. Esimerkissä 55 koko lause on tehty linkiksi.

55) [Pikkelssin ohje löytyy Sipulan blogista, täältä näin](#) [linkki Sillä sipuli -blogin kirjoitukseen]. (SK 2015a)

On kuitenkin huomattava, etteivät kaikki blogikirjoituksissa olevat linkit ole viittauksia ajatusten tai aineiston alkuperäislähteisiin, koska linkkien avulla saatetaan myös tarjota täsmen-tävää lisätietoa jostakin aiheesta. Raja viittausjakson merkitsemään vain edellisen esimerkin kaltaisia tapauksia, joissa bloggaaja näyttää olevan kiitollisuudenvelassa jollekulle muulle ja viittaa siksi tämän tekstiin. Tällöin viittausjakson funktio on tehdä näkyväksi tiedon lainaus- ja mahdollinen yhteistyösuhde.

Viittaus voi kertoa myös siitä, että reseptin tai blogikirjoituksen taustalla on kaupallista yhteistyötä. Tällöin jakson tarkoituksena on mahdollisimman yksiselitteisesti ilmoittaa bloggaajan ja jonkin yrityksen kaupallisesta yhteistyöstä avoimesti ja selvästi piilomainonnan ehkäisemiseksi. Blogeissa esiintyvistä mainonnasta Kilpailu- ja kuluttajavirasto (2015 [2013]) linjaa, että ”mainos on voitava tunnistaa mainokseksi heti ensisilmäyksellä ilman tarkempaa tutustumista siihen”.

Blogeista on tullut entistä kaupallisempia (Aller 2014). Kilpailu- ja kuluttajaviraston (2015 [2013]) mukaan bloggaajien ja yritysten yhteistyömuodot ovat moninaiset: yritys voi esimerkiksi lähettää bloggaajalle tuotenäytteitä tai kutsuja tilaisuuksiin tavoitteenaan saada tuotteelleen tai palvelulleen näkyvyyttä blogissa. Yhteistyöstä tai vastikkeettomien etujen vastaanottamisesta tulee kertoa blogissa avoimesti (mt.), kuten esimerkissä 56 bloggaaja tekee viiniarvostelunsa päätteeksi.

56) Kiitos maahantuojalle tuotenäytteistä. (HL 2015b)

Vastuu mainonnan kaupallisen tarkoituksen ilmi tulemisesta on mainostavalla yrityksellä, ei bloggaajalla itsellään, koska kuluttajansuojalainsäädäntö tai Journalistin ohjeet eivät velvoita harrastajabloggaajaa (Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2015 [2013]). Bloggaajan on kuitenkin kannattavaa kertoa kaupallisesta yhteistyöstä avoimesti senkin vuoksi, että blogeissa esiintyvän piilomainonnan on havaittu ärsyttävän lukijoita (Aller 2014). Riittävä yhteistyömaininta voi Kilpailu- ja kuluttajaviraston (2015 [2013]) mukaan lyhimmillään olla esimerkiksi *X:n sponsoroima* tai *yhteistyössä X:n kanssa*. Usein yhtiön nimestä on linkki sen kotisivuille, kuten esimerkissä 57.

57) yhteistyössä [ARLA](#) [linkki yhtiön kotisivuille] (SS 2015d)

Edellisessä esimerkissä 57 mainittu yhteistyö meijeryhtiö Arlan kanssa ilmenee ruokablogikirjoituksessa *Kermainen kukkakaalipeti etanoille* (SS 2015d) siten, että ruoan valmis-

tamiseen käytetään kahta reseptin ainesosaluettelossa mainittavaa Arlan tuotetta, kuohukermaa ja Castello Blue -sinihomejuustoa. Tuotteitten nimistä on linkit yhtiön verkkosivujen tuotesivuille. Samat tuotteet näkyvät ruokablogikirjoituksessa myös kahdessa kuvassa, mutta vain kuohukerma on pakkauksessa näkyvästä logosta tunnistettavissa Arlan tuotteeksi; sinihomejuuston pakkausta ei kummassakaan kuvassa näy, mutta juustojen ystävät voivat tunnistaa Castellon sen muodosta. Erikoista on, ettei blogikirjoituksessa missään kohta eksplikoida, että mainostetut tuotteet olisivat ilmaisia tuotenäytteitä. Tuotteita ei myöskään arvioida tai esitellä, eikä reseptin valmistusohjeessa täsmennetä, että paras lopputulos syntyy juuri kyseisen yhtiön tuotteita käyttämällä. Huomion arvoista on niin ikään se, että samassa blogikirjoituksessa kerrotaan kukkakaalit hankitun läheiseltä ruokatilalta. Ruokatilan muustakin tarjonnasta kerrotaan usean virkkeen verran, ja tilan nettisivuille on linkki tekstissä. Tämä mainos näyttää kuitenkin olevan bloggaajan henkilökohtainen suositus eikä yritysyhteistyötä, koska ruokatilaa ei mainita yhteistyökumppanina.

Viittausjaksossa jää toisinaan hieman epäselväksi, mistä aineistoa tarkalleen on lainattu. Esimerkissä 58 bloggaaja mainitsee jakamansa reseptin olevan peräisin Hanna G:ltä eli ruokakirjailija ja -bloggaaja Hanna Gullichsenilta.

58) Hanna G:n [linkki Hanna Gullichsenin kotisivuille] varhaiskaalisalaatti on ollut meidän keittiön luottoresepti jo usean kesän ajan. (L 2015c)

Kunnian reseptistä saa siis oikea henkilö, mutta alkuperäistä ohjetta ei pysty löytämään tämän lähdetiedon perusteella. Lähdetiedossa mainittu linkki vie nimittäin Gullichsenin kotisivuille eikä esimerkiksi tämän ruokablogissa olevaan reseptiin. On myös mahdollista, että reseptiä ei ole lainkaan julkaistu internetissä, vaan se on jossakin Gullichsenin keittokirjoista. Tällainen maininta ei todennäköisesti olisi mahdollinen, mikäli kyse olisi kaupallisesta yhteistyöstä.

5.1.14 Huomio

Edellä esiteltyjen funktionaalisten jaksojen lisäksi aineistoni ruokablogikirjoituksissa esiintyy tiuhaan jakso, jossa bloggaaja tuo ilmi oppimiaan tai havaitsemiaan asioita, mainitsee varsinaiseen kertomukseen liittymättömiä taustatietoja ja eksplikoi tekemisen vaihtoehtoisia mahdollisuuksia. Nimesin tämän kehottavan tai ohjeistavan jakson huomioksi, koska siinä kirjoittaja lausuu julki kokemuksen kartuttamaa viisauttaan välihuomauksen tapaan. Huomiojaksossa bloggaaja neuvoo, mitä lukijan kannattaisi tehdä tai vaikkapa missä kohdin reseptiä voi joustaa. Huomiot voivat olla sekä lukijalle tarkoitettuja ohjeistuksia että kirjoittajalle itselleen

suuntautuvia muistiinpanoja myöhempiä kokeiluja varten. Huomiojakso eroaa valmistusohjeesta siten, että siinä toiminta esitetään mahdollisena, ei pakollisena imperatiivimuodossa.

Huomiojaksolle on tyypillistä, että siinä ilmaistaan mahdollisuutta modaalisin keinoin etenkin modaaliverbejä, adverbejä ja partikkeleita käyttämällä. Esimerkissä 59 ilmaistaan mahdollisuutta nesessiivirakenteella *kannattaa lukea* sen sijaan, että käytettäisiin vaikkapa imperatiivia *lue*.

- 59) Alkuperäinen ohje [linkki *The Guardianin* sivulle] **kannattaa lukea** läpi sillä siinä esitellään suhteellisen paljon erilaisia kikkoja ja tekniikoita suklaakakkujen tekoon. (SK 2015b)

Jakson tarkoituksena on jakaa hyödyllisenä pidettyjä neuvoja ja osoittaa, että bloggaaja ottaa huomioon myös erilaiset tilanteet ja omistaan poikkeavat mieltymykset. Esimerkeissä 60 ja 61 käytetään adverbin *hyvin* ja partikkelin *tokihan* lisäksi *voida*-verbiä ilmaisemaan dynaamista modaalisuutta. Dynaaminen modaalisuus tarkoittaa, että tekemiseen on lähinnä ulkoisten edellytysten suoma mahdollisuus (ks. VISK § 1566).

- 60) Makeamman puuron ystävät **voivat hyvin lisätä** hunajaa enemmänkin. (L 2015e)
- 61) Minulle kotimaiset marjat ja lehtikaali ja talkkuna ovat riittävästi superia, mutta **tokihan** siihen **voi sekoittaa** vielä jotain ulkomailta rahdattuja supermarjoja ja/tai -siemeniä ja muuta foodia. (S 2015b)

Edellisissä esimerkeissä vinkkaaminen liittyy siis siihen, että blogikirjoituksen aiheena olevaan ruokaan voi halutessaan käyttää enemmän hunajaa tai ulkomaisia erikoisaineita, jos sellaisia sattuu olemaan ja niitä tekee mieli.

Huomiojaksot voivat sijaita melkein missä tahansa kohtaa ruokablogikirjoitusta. Aivan ensimmäisten joukossa olevina jaksoina niitä ei kuitenkaan käytetä, koska huomiot näyttäisivät liittyvän aina tiiviisti johonkin jo mainittuun seikkaan.

Huomiot perustuvat usein bloggaajien empiirisiin havaintoihin. Esimerkissä 62 bloggaaja on huomannut kaalin soveltuvan grillattavaksi. Toisessa esimerkissä 63 bloggaaja on keillut toisenlaista kakkuvuokaa kuin alkuperäisessä reseptissä.

- 62) Kaali jostain syystä pitää erityisen paljon tummaksi paahtuneesta pinnasta, eikä maistu lainkaan palaneelta tai kitkerältä. (L 2015a)
- 63) Alkuperäisessä ohjeessa käytettiin irtopohjavuokaa, mutta onnistuu todistettavasti hyvin myös tavallisessa vuuassa. (SK 2015b)

Huomiojaksoissa ei siis käsketä tekemään mitään, vaan niihin tallennetaan kokeilujen tuloksia. Juuri tämä käskemättömyys kehottamattomuus erottaa ne valmistusohjejaksosta. Valmis-

tusohjeessahan kehoitetaan toimimaan juuri tietyllä tavalla halutun tuloksen saavuttamiseksi, kun taas huomiojaksossa ilmaistaan jouston ja toisin tekemisen mahdollisuutta.

Huomiojaksot seuraavat ja rytmittävät erityisesti reseptien valmistusohjeita. Valmistusohjejaksojen väleissä olevat huomiot eivät välttämättä ole sulkeissa. Esimerkissä 64 painekattilan käyttöön liittyvistä huomioista ensimmäinen ei ole sulkeissa, kun taas toinen on.

- 64) Lisää lihaliemi, kuumenna keittopohja kiehuvaaksi ja laita painekansi päälle. Nosta lämpöä niin, että painekeittäminen pääsee alkuun. **Omassa kattilassani nostan kannen merkkiraidat kahden merkkiviivan väliin noin puoleentoista.** Keitä 15 minuuttia. **(lähdeohjeessa keitettiin vain 5 minuuttia, mutta tähänastisen kokemuksen mukaan vartti on melkein minimi melkein mihin tahansa ruokaan)** (C 2015e)

Sulkeilla pyritään mahdollisesti ilmaisemaan sitä, että sulkeisiin sisällytetty huomio ei ole niin oleellista tai ehdotonta kuin valmistusohje muuten. Esitetyt huomiot ovat kuitenkin merkityksellisiä, koska ne mainitaan kirjoituksessa. Sulkeitten käyttöä ei kuitenkaan pohdita tässä tutkielmassa tämän enempää, koska tavoitteeni ei ole tarkastella kielen piirteitä välimerkkien tasolla.

5.2 Esimerkki ruokablogikirjoituksen rakentumisesta

Tässä luvussa esittelen yhden aineistooni kuuluvan ruokablogikirjoituksen ja käsittelen sen sisältämiä funktionaalisia jaksoja. Kirjoituksen tarkastelulla on tarkoitus havainnollistaa, kuinka funktionaaliset jaksot toimivat kokonaisessa tekstissä.

Esimerkkitapaukseksi ei ollut mahdollista valita prototyypistä ruokablogikirjoitusta, koska sellaista ei aineistoni perusteella näytä olevan olemassa. Mitkään analysoimistani ruokablogikirjoituksista eivät sisältäneet täsmälleen samoja funktionaalisia jaksoja samassa järjestyksessä. Koska tekstien funktionaalisten jaksojen hyödyntämisessä oli havaittavissa runsaasti variaatiota, ruokablogikirjoituksille näyttäisi olevan ominaista tekstilajin resurssien monipuolinen hyödyntäminen. Tekstilajin tuottajilla on käytössään edellä esiteltyt 14 erilaista funktionaalista jaksoa, joita he voivat hyödyntää tarpeittensa mukaan melko vapaasti.

Valitsin esimerkkinä käsiteltäväksi ruokablogikirjoituksen, joka sisältää kuitenkin monia niistä ominaisuuksista, jotka ovat yleisiä ruokablogikirjoituksissa. Se sisältää niin välttämättömiä kuin valinnaisia funktionaalisia jaksoja, ja sitä voisi pitää funktionaalisten jaksojensa määrän osalta tekstilajinsa keskimääräisenä edustajana. Kirjoituksen nimi on *Karamellisoi-
tunut raparperi-valkosuklaacookie*, ja se on peräisin *Siskot kokkaa* -blogista (SK 2015c). Kyseinen kirjoitus sisältää aineistoni kaikkien ruokablogikirjoitusten tapaan kerrontaa ja kuvia. Siinä on 2 kuvaa, mikä vastaa aineistoni mediaania (2 kuvaa /ruokablogikirjoitus) mutta on

hieman vähemmän kuin kaikissa kirjoituksissa keskimäärin (4). Lisäksi siinä on resepti, kuten 74 %:ssa aineistoni ruokablogikirjoituksista. Kirjoitus sisältää 11 erilaista funktionaalista jaksoa (keskiarvo 10, mediaani 10) ja on kokonaisuudessaan 19 jaksoa pitkä (keskiarvo 19, mediaani 18). Pituudeltaan teksti on 459 sanaa, mikä on enemmän kuin aineistoni ruokablogikirjoitusten keskipituus (363 sanaa) ja mediaani (269 sanaa). Linkkejä on 4, mikä on niin ikään enemmän kuin aineistossani muuten (keskiarvo 2, mediaani 1).

Esimerkin teksti on tässä alkuperäisessä kirjoitusasussaan. Tekstissä olevien linkkien kohdat on merkitty alleiviivauksin, joitten jälkeen selitetään hakasulkeissa, minne linkki vie. Esimerkkiin on merkitty funktionaaliset jaksot pystyviivojen väliin korostetusti seuraavaan tapaan: | **Abstrakti** | . Pystyviivojen välissä oleva jakson nimi osoittaa funktionaalisen jakson alun. Sama jakso jatkuu niin kauan, kunnes uusi jakso alkaa. Esimerkin jälkeen selostan perusteluja analyysilleni.

perjantai 17. heinäkuuta 2015

| **Otsikko** | Karamellisoitunut raparperi-valkosuklaacookie

| **Abstrakti** |

| **Orientaatio** | Muistatte varmaan ne taannoiset raparpericookiet joita tein [linkki aiempaan ruokablogikirjoitukseen]. Ne olivat ihan hyviä, mutta ajattelin, että reseptiä voisi ehkä tuunata jotenkin paremmaksi.

Se, mikä alkuperäisissä cookieissa minua vähän häiritsi oli, että ne eivät leviä juurikaan pellillä, raparperi meni liian pieniksi paloiksi, inkivääri oli lapsille liian poppaa palasina ja lopputulos oli hyvää joskin vielä aavistuksen terveellisen puolella. :) | **Komplikaatio** | Niinpä lisäsin taikinaan 2 kpl 175g valkosuklaahippupussia, käytin jauhettua inkivääriä ja tärkeintä kaikesta, korvasin ruskean sokerin kondensoidulla maidolla.

| **Houkuttelu** | Näin pikkuleivistä tulee karamellisempia, niissä on selkeämpi raparperijuttu ja itse asiassa makukin on minusta parempi. | **Huomio** | Tietyti pikkuleivä sitten kostuu siitä suuremmiksi paloiksi jätetystä raparperista tosi paljon yön yli, mutta pehmenneet pikkuleivät voi lämmitää & hieman kuivattaa uunissa ennen tarjoilua. Noin 150 astetta, lusikka uunin oven yläreunan väliin ja 15 min kiertoilmalla rapsakoittaa keksin pinnan uudelleen ja tekee valkosuklaasta jälleen pehmeää.

| **Komplikaatio** |

Lämmitetty ja uudelleen rapsakoitu pikkuleipä tarjottiin valniljakastikkeen ja mansikoiden kanssa. Aikuisten lasiin päätyi vähän pinkkiä kuohuvaakin. :) [kuvateksti]

Tarjosin näitä [Merituulin ja Jukan perheelle](#) [linkki *Sillä Sipuli* -blogiin] viime viikonloppuna; juurikin lämmitettynä ja perinteisen itsetehdyn vaniljakastikkeen sekä [vadelma-minttusokerin ja minttulehtien kanssa marinoiduilla tuoreilla mansikoilla](#) [linkki aiempaan ruokablogikirjoitukseen]. | **Resoluutio** | Lapset rakastivat pikkuleipiä niin, että lupasin ohjeen Merituulille pikapikaa. | **Huomio** | Jukka muuten tuumaili, että raparperia voisi olla vieläkin enemmän; mietttiin siinä että taikina saattaisi kantaa sellaisen litran verran isoksi pilkottua raparperia, joten voit kokeilla lisää jos tahdot. | **Kooda** | Ja tässä se ohje nyt sitten on.

| **Huomio** | Koska taikina on aika iso ja pikkuleivät parhaita heti uunista tullessa kannattaa miettiä puolitatko määrät. toinen vaihtari jota en vielä kokeillut oli, että tekisi koko taikinan mutta antaisi taikinan kovettua jääkaapissa pötköksi ja leikkaisi valmiita taikinakiekkoja pakkaseen. Näin toimimalla pikkuleipiä voisi paistaa tarpeen mukaan sopivan määrän?

| **Houkuttelu** | Joka tapauksessa näistä tuli minusta parempia kuin alkuperäisistä.

| **Otsikko** | Karamellisoitunut raparperi-valkosuklaacookie | **Riittävyysarvio** | (n. 3-4 pellillistä)

| **Ainesosaluettelo** |

115 g voita
 1 prk kondensoitua maitoa n. 390g
 1,5 dl sokeria
 2 munaa
 1,5 tl vaniljasokeria (aitoa)
 5 dl jauhoa
 aitoa vaniljaa n. 1/3 tl hippuina tai 2 tl vaniljasokeria
 1, 5 tl jauhettua inkivääriä
 1 tl soodaa
 1 tl suolaa
 7 dl kaurahiutaleita, suuria
 n. 8 dl pilkottua raparperia suurehkoina palasina
 2 pss [pirkan valkosuklaahippuja á 175g](#) [linkki yrityksen tuote-esittelysivulle]
 (n, 1,5 dl pilkottua sokeroitua inkivääriä)

| **Valmistusohje** | Lämmitä uuni 200 asteeseen ja laita kiertoilmalle | **Huomio** | sillä kiertoilmalla tuli ainakin meillä paljon kauniimpia keksejä.

| **Valmistusohje** | Vatkaa voi ja sokerit vaahdoksi yleiskoneessa. Sillä aikaa siivilöi toiseen kulhoon jauhot, sooda, mausteet ja suola.

Lisää sitten voi-sokerivaahtoon yksitellen munat koko ajan vatkaten. Lisää toinen muna vasta kun edellinen on sekoittunut kokonaan taikinaan.

Lisää sitten osa jauhoseoksesta, kondensoitunut maito ja sekoita. Lisää sitten loput jauhot ja sekoita taas.

Lopuksi lisää raparperit, valkosuklaa, kaurahiutaleet ja inkivääri jos käytät.

Muotoile taikinasta keksejä leivinpaperille; älä jätä isoksi kasaksi koska taikina ei hirveästi leviä.

Paista sitten uunissa n. 10-20 min kiertoilmalla. | **Huomio** | Paistoaika riippuu keksin koosta ja uunista joten ei ole huono idea paistaa vaikka yksi koepikkuleipä.

Uudelleenlämmityksessä käytä paljon matalampaa lämpöä, meillä 150 astetta, lusikka oven väliin jotta ylimääräinen kosteus pääsee pois ja n. 10 min tai kunnes pikkuleipä on lämminnyt ja hieman rapsakka pinnastaan. |

Viestin raapusteli [Nelle](#) klo 9.16

Tunnisteet: [jälkiruoka](#), [makea leivonnainen](#)

Esimerkkinä olevan ruokablogikirjoituksen alussa ovat ruokablogeissa yleiset tunnisteet eli päiväys sekä kirjoituksen otsikko. Itse kirjoitus alkaa otsikkojaksolla, kuten kaikki ruokablogikirjoitukset. Otsikkona on ruoan tai reseptin nimi, mikä on ruokablogikirjoituksissa useimmiten käytetty otsikointitapa. Tässä tapauksessa koko ruokablogikirjoituksen pääotsikko toistuu sellaisenaan myös reseptin otsikkona. Tällainen otsikointitapa kertoo ainakin kahdesta kirjoittajan tekemästä valinnasta: kirjoittaja pitää reseptiä tämän kirjoituksen tärkeimpänä sisältönä eikä todennäköisesti käytä samaa otsikkoa blogissaan toistamiseen.

Otsikkoa seuraa tekstilajille tyypillisesti kuvamuodossa oleva abstraktijakso. Abstraktijakson tarkoitus on Labovin (1972: 363–364) mukaan tiivistää kertomus kokonaisuutena ja herättää mielenkiinto. Ruokablogeissa tämä tehdään yleensä käyttämällä abstraktijaksona kuvaa, joka esittää valmista ruoka-annosta. Vaakasuuntainen kuva esittää valmista lautaselle aseteltua annosta, joka koostuu kirjoituksessa myöhemmin mainittavista aineksista. Kuva valmiista annoksesta siis osoittaa lukijalle heti aluksi, mistä kirjoitus kertoo ja millaisen ruoan valmistamista käsitellään. Samalla kuvan viehättävyys innostaa lukijaa tutustumaan kirjoitukseen. Kuvassa huomio kiinnittyy ensiksi kirkkaisiin vastaväreihin, mansikanpunaiseen ja mintunvihreään, jotka muodostavat houkuttelevan kontrastin. Tämä värikkäin kohta ei sijaitse aivan kuvan keskellä vaan hieman keskilinjan vasemmalla puolella, mikä tekee asetelusta mielenkiintoisen. Toisen kontrastin luovat tummanharmaa lautanen ja valkoisena hohtava vaniljakastike, jotka saavat punaisen ja vihreän värin loistamaan kirkkaina. Itse cookie eli

pikkuleipä jää kullanuskeana lähes muitten värien varjoon. Täsmälleen Kressin ja van Leeuwenin (2006: 171) mainitsemien ruokakuville tyypillisten ominaisuuksien mukaisesti pöydälle katettu annos näkyy terävänä, ja sumeampi tausta vaikuttaa siksi vähemmän oleelliselta. Ruokablogien kuville ominaiseen tapaan kuva on myös otettu yläviistosta noin 45 asteen kulmassa. Se saa annoksen näyttämään siltä kuin katsoja istuisi katetun pöydän ääressä (Kuitunen 2014). Näin jo ruokablogikirjoituksen ensimmäisessä funktionaalisessa jaksossa syntyy vaikutelma siitä, että lukija on tervetullut kuulemaan ruokakertomusta ja osallistumaan vuorovaikutukseen.

Abstraktijaksoa seuraa yleensä orientaatiojakso, ja niin on tässäkin kirjoituksessa. Orientaatiossa esitellään kertomuksen aiheena olevat raparpericookiet, osallistujat eli ainakin minäkertoja sekä kertomisen syy, joka on tässä tapauksessa aiemman reseptin kehittäminen paremmaksi. Orientaatiojakso sisältää myös linkin aiempaan blogikirjoitukseen, jotta lukija voi tutustua mainittujen pikkuleipien varhaisempiin vaiheisiin. Orientaatiojakso auttaa myös hahmottamaan kertomuksessa vallitsevaa toimintakulttuuria. Tässä tapauksessa kerrotaan imperfektimuodossa, mikä aiemmin leivotuissa cookieissa oli vikana. Orientaatiojakso sisältää internetin kielenkäytölle tyypillisen hymiön, jonka voisi tulkita myös lyhyeksi evaluaatiojaksoksi, jos se sijaitsisi komplikaatiojakson jäljessä. Orientaatiojakson lähettyvillä hymiön voi kuitenkin katsoa sisältyvän toimintakulttuurin esittelyksi. Affektiivisellä merkkiyhdistelmällä kirjoittaja ottaa kantaa kertomaansa ja osoittaa, että suhtautuu leikillisesti mainintaansa pikkuleipien terveellisyydestä.

Seuraavana olemassa komplikaatiojaksossa kerrotaan imperfektimuodossa, kuinka reseptiä on sittemmin muunneltu. Kirjoittaja siis etenee kertomuksessaan toimintaan: lähtötilanne ja toimintakulttuuri on esitelty, ja nyt hän kertoo, mitä tehtiin. Siirtymää pohjustuksesta tapahtumien kuvaamiseen korostaa sanan *niinpä*.

Ruokablogikirjoituksissa näyttää olevan yleistä, että kiinteästi kerrontaan liittyvän ja itse kerronnan merkitystä arvioivan evaluaatiojakson sijasta kerronnan lomassa saattaa olla houkuttelu- ja huomiojaksoja. Tässä komplikaatiojaksojen välissä on houkuttelu- ja huomiojaksoista koostuva kappale. Houkuttelujaksossa kirjoittaja arvioi preesensmuodossa uudistettujen pikkuleipien onnistumista. Houkuttelujakso sisältää adjektiiveja ja adjektiivien vertailumuotoja, kuten tässä *karamellisempia*, *selkeämpi* ja *parempi*. Tässä houkuttelujakso on siis kerronnan lomassa, vaikka Egginsin (2004: 67–68) mukaan houkuttelujakso kuuluu tiiviisti reseptitekstilajiin. Joka tapauksessa tarkoituksena on esittää lukijalle, miksi hänen kannattaisi kokeilla juuri tämän ruoan valmistusta (mp.).

Huomiojaksossa aikamuoto on preesens, kun kirjoittaja selostaa, mitä hänen cookie-reseptiin tekemänsä muutokset aiheuttavat. Huomiot perustuvat kirjoittajan henkilökohtaisiin kokemuksiin. Huomiojaksoille ominaisista kielen piirteistä on tässä esimerkiksi adverbi *tietysti* ja nollapersoonassa oleva ehdotus *voi lämmittää*. Huomiojaksot ovat ruokablogikirjoituksissa mitä tyypillisimpiä jaksoja, ja niitten tarkoituksena on jakaa käteviä vinkkejä eli bloggaajan kokemustietoa eteenpäin.

Kirjoitus jatkuu komplikaatiojaksolla, joka tässä tapauksessa on kuvan, kuvatekstin ja tekstin yhdistelmä. Ne kaikki kuvaavat samoja tapahtumia tai samaa kohtaa kertomuksesta. Aikamuotona käytetään jälleen kerronnalle ominaisesti imperfektiä. Aiemman komplikaatiojakson tapahtuma oli se, että reseptiin tehtiin muutoksia. Nyt kerrotaan, kenelle ja miten valmiit cookiet tarjoiitiin sekä tarjotaan lukijalle lisätietoa kertomuksen kuvaamasta tilanteesta. Pystysuunnassa oleva kuva esittää samaa valmista annosta kuin kirjoituksen aloittanut vaakakuva, mutta tällä kertaa ruoka-annos jää kuvan alaosaan ja tausta erottuu selvemmin. Lautasen ympärillä näkyvät pikarillinen vaaleanpunaista kuohujuomaa ja suomalaiskodeissa erittäin yleistä tuotemerkkiä oleva jälkiruokalusikka, jotka voisi tulkita keskiluokkaisuuden symboleiksi. Kuvan yläosassa häämöttää muitakin astioita, joten kuva osoittaa, että ruokaa nautitaan seurueessa eikä yksin. Kuvatekstissä mainitaan ”aikuisten” juomavalinnasta, mistä voi päätellä, että kertomuksessa kuvatussa tilanteessa on ollut tarpeen erotella toisistaan lapset ja aikuiset. Näin lukija saa lisää tietoa kertomuksen henkilöistä. Lisäksi kuvatekstissä kerrotaan ruoka-annoksesta täsmällisemmin luettelemalla sen komponentit. Tämä komplikaatiojakso näyttäisi sisältävän tarjoiluehdotusjakson piirteitä, koska siinä kerrotaan ja näytetään, kuinka ruokalaji tarjoiitiin. Toisaalta siinä ei ehdoteta eikä kehoteta noudattamaan samaa tarjoiluehdotusta, mikä olisi tyypillisempää sille jaksolle. Siksi luokittelen tämän osuuden kokonaan komplikaatiojaksoksi. Komplikaatiojakso sisältää kaksi linkkiä. Ensimmäisen linkin avulla voidaan jättää mainitut henkilöt ”Merituulin ja Jukan perhe” esittelemättä, koska linkki ohjaa etunimeltä mainittujen henkilöitten omaan ruokablogiin. Toinen linkki puolestaan vie ruokablogin aiempaan kirjoitukseen, jossa on pikkuleipien lisäkkeenä tarjotun ruoan resepti. Tälläkin linkityksellä säästetään tilaa ja vaivaa, kun vanhaa reseptiä ei tarvitse kirjoittaa uudelleen.

Komplikaatiojaksojen jälkeen tapahtumaketjun huipentaa samaan kappaleeseen sisältyvä resoluutiojakso eli viimeinen, ratkaiseva toiminta tai tapahtuma. Resoluutiojakso vastaa kysymykseen ”Mitä lopuksi tapahtui?” (Simpson 2004: 115). Kerronta on tässä tullut päätökseensä, kun paljastetaan, mitä syöjät pitivät kehitellyistä kekseistä. Myös maininta ystävälle

luvatusta reseptistä näyttäisi viittaavan siihen, että ollaan siirtymässä kerronnasta kohti ruokaohjetta.

Kappale jatkuu yhden pitkän virkkeen mittaisella huomiojaksolla. Siinä kirjoittaja ehdottaa maistajakokemuksen pohjalta kehitysehdotusta kekseihin. Jakso sisältää huomiojaksolle tyypillisesti konditionaalimuodossa olevia sanoja *voisi* ja *saattaisi* sekä lukijan suoraa puhuttelua ehdotuksessa *voit kokeilla lisätä, jos tahdot*.

Samassa tekstikappaleessa on viimeisenä lyhyt koodajakso, jossa annetaan ymmärtää, että resepti olisi kirjoituksessa seuraavana. Koodalle on tyypillistä, että kerronnan menneestä aikamuodosta astutaan nykyhetkeen. Tässä kirjoittaja antaa olettaa, että heti koodan perään tulisi ohje. Niin ei kuitenkaan käy, vaan teksti jatkuukin vielä.

Ennen reseptiosaa olevassa kappaleessa on pitkäkö huomiojakso, jossa esitetään vielä lisää muunteluehdotuksia reseptiin. Tässä huomiojaksossa kirjoittaja kertoo omista kokemuksistaan minä-muodossa, pohtii ruoan valmistamisen kehitysehdotuksia ja puhuttelee lukijaa sinä-muodossa. Tyypillistä on myös konditionaalimuotoisten sanojen *tekisi*, *antaisi* ja *leikkaisi* käyttö.

Samassa kappaleessa on virkkeen pituinen houkuttelujakso, jossa kirjoittaja arvioi ruoan onnistuneisuutta. Houkuttelujakso sisältää sille tyypillisesti komparatiivimuodon *parempia*. Houkuttelujakso sijaitsee myös tyypillisehköllä paikallaan ennen reseptiosaa muistuttamassa lukijaa siitä, miksi juuri tämän ruoan valmistusta kannattaisi kokeilla.

Reseptiosa alkaa tyypilliseen tapaan reseptin otsikolla ja riittävyysarviolla. Reseptin otsikko on täysin sama kuin ruokablogikirjoituksen otsikko. Erikoista on, että riittävyysarviossa ohjeella valmistettävien pikkuleipien määrä arvioidaan pelleittäin, ei kappaleittain. Tällainen ratkaisu edellyttää lukijalta taustatietoa tai kokemusta tämänkaltaisten pikkuleipien valmistamisesta. Missään kohdassa reseptiä ei mainita, kuinka monta cookieta pellille mahtuu, joten lukija joutuu itse kokeilemaan.

Ainesosaluettelo on niin ikään tavanomaisesti rakentunut. Siinä luetellaan omille riveilleen asetelluilla nominilausekkeilla, mitä aineksia ruoan valmistamiseen tarvitaan ja kuinka paljon (Soikkeli 2014: 75). Ainesosaluetteloon sisältyy yksi linkki: valkosuklaahiput mainitaan tuotemerkin ja yrityksen tuote-esittelysivulle johdattavan linkin kera. Ruokablogikirjoituksesta ei kuitenkaan muuten ilmene, että kyseessä olisi kaupallinen yhteistyö, joten en ole luokitellut tätä linkin sisältävää kohtaa yhteistyömaininnaksi.

Valmistusohjeen alkuun on upotettu huomiojakso, jolla perustellaan uunin kiertoilma- toiminnon käyttöä kirjoittajan omalla kokemuksella. Muuten valmistusohje koostuu yksikön

toisen persoonan imperatiivilla alkavista lauseista, ja ruoan valmistus neuvotaan vaiheittain, kuten tapana on (Soikkeli 2014: 75).

Valmistusohjetta seuraa huomiojakso, jossa todetaan yleinen totuus paistojen vaihtelevuudesta ja vinkataan ensin kokeilukeksin paistamisesta ja sitten pikkuleipien uudelleenlämmityksestä. Uudelleenlämmitystä neuvottiin kirjoituksessa jo aiemmin kerronnan välissä olevana huomiojaksona.

Ruokablogikirjoituksen lopussa on tunnustietoina bloggaajan nimimerkki ja kirjoituksen julkaisukellonaika. Nimimerkkiä edeltää maininta ”Viestin raapusteli”, mikä selvästi on kirjoittajan blogiinsa tekemä henkilökohtaistus. Blogger-alustalla kyseinen teksti kuuluu normaalimuodossaan *viestin kirjoitti*, mutta oletustekstejä voi muuttaa haluamallaan tavalla. Sananvalinta *raapustella* on frekventatiivijohdos verbistä *raapustaa*, joka merkitsee ’kirjoittaa vaivalloisesti, riipustaa, sepustaa, kyhätä’ (KS s.v. *raapustaa*). Sananvalinta näyttäisi ilmentävän rennon tyylin tavoittelua ja vaatimatonta suhtautumista blogin kirjoittamiseen. Muina tunnustietoina mainitaan kaksi tagia, jotka liittävät kirjoituksen blogin muitten *jälkiruokien* ja *makeitten leivonnaisten* joukkoon.

Kokonaisuudessaan tämä ruokablogikirjoitus rakentuu tekstilajille ominaiseen tapaan. Tässä selostuksessa olen kuvannut, millaisia ratkaisuja olen tehnyt analyysissäni. Olen myös pyrkinyt tuomaan ilmi ne kohdat tai funktionaaliset jaksot, jotka voi tulkita eri tavoin.

5.3 Ruokablogikirjoituksen rakennepotentiaali

Tässä luvussa kuvaan ruokablogikirjoituksen mahdollista rakennetta. Ensiksi luon katsauksen funktionaalisten jaksojen esiintymistiheyteen luvussa 5.3.1. Samalla pyrin hahmottamaan, mitkä funktionaalisista jaksoista ovat tässä tekstilajissa välttämättömiä ja mitkä valinnaisia. Sitten tarkastelen jaksojen järjestystä luvussa 5.3.2. Lisäksi yritän muodostaa keskimääräisyysperustuvan esimerkin ruokablogikirjoituksen rakenteesta.

5.3.1 Funktionaalisten jaksojen esiintymistiheys

Funktionaalisten jaksojen esiintymistiheyden määrittämisen aluksi on syytä selostaa, kuinka olen tulkinut funktionaalisten jaksojen rajat. Kuten luvuissa 5.1.1–5.1.14 on tullut ilmi, funktionaalisten jaksojen pituus vaihtelee yksittäisistä sanoista kokonaisiin virkkeisiin ja jopa useisiin tekstikappaleisiin. Muutamissa poikkeustapauksissa on ollut vaikea erottaa, missä eri jaksojen rajat menevät eli ovatko eri jaksot peräkkäisiä vai toisiinsa limittyneitä. Tällaiset

limittymät tekevät täsmällisen kvantitatiivisen analyysin haastavaksi. Olen pyrkinyt tarkastelemaan aineistoa ja laskemaan funktionaalisten jaksojen esiintymiä johdonmukaisesti niin, että yksi funktionaalinen jakso päättyy, kun toinen jakso alkaa. Samaan funktionaaliseen jaksoon saattaa sisältyä erilaisissa ilmiöissä näyttäytyvää sisältöä eli tekstiä, kuvaa tai kuvatekstiä. Sisällön ilmiön muutokset eivät näin ollen välttämättä tarkoita funktionaalisen jakson päättymistä, kuten eivät myöskään tekstin kappalejaot. Yksittäisen funktionaalisen jakson esiintymä jatkuu siis sen ilmiöstä riippumatta niin pitkään, kunnes jokin toinen funktionaalinen jakso alkaa.

Ruokablogikirjoitusten pituus vaihtelee huomattavasti. Luvussa 4.2 selvisi, että aineistoni ruokablogikirjoitukset ovat 84–1 272 sanan pituisia. Näin suuri vaihteluväli antaa olettaa, että myös funktionaalisten jaksojen määrät ovat keskenään hyvin erilaiset. Seuraavasta taulukosta selviää, kuinka paljon erilaisia funktionaalisia jaksoja ja kuinka paljon niitä kaikkiaan on aineistoni teksteissä vähimmillään, enimmillään ja keskimäärin. Lisäksi kerrotaan funktionaalisten jaksojen mediaanit eli jakauman lukuarvoista suuruusjärjestyksessä keskimäiset luvut.

Taulukko 9. Ruokablogikirjoitusten funktionaalisten jaksojen määrät.

	Erilaisten funktionaalisten jaksojen määrä	Kaikkien funktionaalisten jaksojen määrä
Vähimmillään	5	7
Enimmillään	13	69
Keskiarvo	10	19
Mediaani	10	18

Taulukon 9 mukaisesti keskimääräinen ruokablogikirjoitus sisältää (kokonaisluvuiksi pyöristettynä) 19 funktionaalista jaksoa, joihin sisältyy 10 erilaista funktionaalista jaksoa. Tästä kumpuaa kysymys, mitkä nämä 10 funktionaalista jaksoa voisivat todennäköisimmin olla. Kysymykseen vastaamiseksi on tarkasteltava funktionaalisten jaksojen yleisyyttä.

Olen laskenut funktionaalisten jaksojen esiintymiä kahdella tavalla. Ensiksi olen laskenut, kuinka monessa erillisessä ruokablogikirjoituksessa kukin funktionaalinen jakso esiintyy. Tällöin suurin mahdollinen lukumäärä on 50, koska aineistossani on niin monta ruokablogikirjoitusta. Toiseksi olen laskenut, kuinka monesti kukin funktionaalinen jakso esiintyy yh-

teensä kaikissa aineistoni ruokablogikirjoituksissa. Tällä laskutavalla lukumäärät voivat olla suurempia, koska funktionaaliset jaksot voivat esiintyä samassa ruokablogikirjoituksessa useaan kertaan. Seuraavaan taulukkoon on koottu tiedot siitä, kuinka monessa ruokablogikirjoituksessa kukin funktionaalinen jakso esiintyy ja mikä on jaksosten esiintymien kokonaismäärä.

Taulukko 10. Ruokablogikirjoitusten sisältämien funktionaalisten jaksosten yleisyys.

Funktionaalinen jakso	Kuinka monessa kirjoituksessa esiintyy	Esiintymien kokonaismäärä
Otsikko	50	89
Houkuttelu	35	64
Ainesosaluettelo	35	72
Valmistusohje	37	79
Riittävyysarvio	20	22
Tarjoiluehdotus	22	34
Abstrakti	48	51
Orientaatio	43	49
Komplikaatio	43	177
Evaluaatio	31	118
Resoluutio	34	39
Kooda	25	29
Viittaus	16	18
Huomio	39	126

Tästä taulukosta 10 voidaan löytää vastaus edellä esitettyyn kysymykseen keskimääräisen ruokablogikirjoituksen funktionaalisista jaksoista. Taulukon mukaan kymmenen yleisintä funktionaalista jaksoa ovat otsikko (esiintyy 50 ruokablogikirjoituksessa), abstrakti (46:ssa), orientaatio ja komplikaatio (kumpikin 43:ssa), huomio (39:ssä), valmistusohje (37:ssä), houkuttelu ja ainesosaluettelo (kumpikin 35:ssä), resoluutio (34:ssä) ja evaluaatio (31:ssä). Keskimääräinen ruokablogikirjoitus sisältäisi siis juuri nämä kymmenen funktionaalista jaksoa, ja joitakin jaksoista olisi useampia niin, että jaksosten yhteismäärä olisi 18 tai 19.

Jotta ruokablogikirjoituksen todennäköisestä rakenteesta saisi rakennettua mahdollisimman täsmällisen, on seuraavaksi syytä tarkastella, kuinka monta kutakin jaksoa todennäköisesti olisi. Jaksosten todennäköisintä järjestystä käsitellään luvussa 5.3.2. Kuten taulukosta 9 selviää, ruokablogikirjoituksessa on keskimäärin 19 funktionaalista jaksoa, jotka edustavat 10:tä erilaista jaksoa. Yleisempiä jaksoja on siis samassa kirjoituksessa useita, kun taas harvinaisempia jaksoja on todennäköisesti vain yksi kutakin.

Esiintymien kokonaismäärien mukaan katsottuna komplikaatio (177 esiintymää) on sisältöosien yleisin funktionaalinen jakso. Se on niin yleinen, että vain huomio (126 esiintymää) ja evaluaatio (118 esiintymää) pääsevät kokonaismäärältään lähelle sitä. Näitten kolmen jakson poikkeuksellisen yleisyyden syy on se, että komplikaatio ja evaluaatio usein vuorottelevat henkilökohtaiseen kokemukseen perustuvissa kertomuksissa. Ruokabloggaajat näkyvät monesti esittävän näkemyksiään kertomuksen merkityksistä tapahtumien selostamisen välissä. Näin ollen komplikaatio- ja evaluaatiojaksojen määrät ovat ruokablogikirjoituksessa todennäköisesti samat tai lähellä toisiaan. Huomiojaksojen määrää ei puolestaan rajoita minkään muun jakson määrä, koska ruokablogikirjoituksissa esitetään muita kuin kertomukseen liittyviä huomioita eli vinkkejä ja ehdotuksia eri kohdissa.

Taulukon 10 perusteella voidaan valita ruokablogikirjoituksessa todennäköisimmin esiintyvät 19 funktionaalista jaksoa siten, että jaksojen määrä on suhteessa esiintymien kokonaismäärään aineistossa. Toisin sanoen mitä useammin jokin funktionaalinen jakso esiintyy aineistossani, sitä useampia kappaleita sitä voisi olla myös keskimääräisessä ruokablogikirjoituksessa. Näin verraten saadaan jaksojen todennäköisiksi määriksi seuraavat, kun jaksoja on yhteensä ruokablogikirjoituksessa keskimääräinen määrä 19: komplikaatiojaksoja 4, huomio- ja evaluaatiojaksoja 3 kumpaakin, otsikko- ja valmistusohjejaksoja 2 kumpaakin sekä aineisosa-, houkuttelu-, abstrakti-, orientaatio- ja resoluutiojaksoja 1 kutakin.

Tähän mennessä on saatu selville, mitä funktionaalisia jaksoja ruokablogikirjoitus todennäköisimmin sisältää ja kuinka monta kutakin jaksoa on. Seuraavassa luvussa tarkastellaan, millaiseen järjestykseen jaksot todennäköisimmin asettuvat ruokablogikirjoituksessa.

5.3.2 Funktionaalisten jaksojen järjestys

Kuten edellä on tullut ilmi, ruokablogikirjoitus koostuu lukuisista funktionaalisista jaksoista. Kirjoitusten koostumuksissa on runsaasti yksilöllistä vaihtelua. Funktionaalisten jaksojen keskinäistä järjestystä voisi kuitenkin kuvata yllättävän kiinteäksi. Tässä luvussa selostan havaintoni funktionaalisten jaksojen järjestyksestä.

Narratiiviset jaksot eli abstrakti, orientaatio, komplikaatio, evaluaatio, resoluutio ja kooda järjestyvät useimmiten Labovin kuvaamaan ja tässäkin lueteltuun järjestykseen (ks. luku 2.5). Labovin mallista poiketen ruokablogikirjoituksessa kerrontaosuudet saattavat jäädä ikään kuin kesken. Komplikaatiojaksoja eli tapahtumaketjuja eivät välttämättä seuraa resoluutio- ja koodajaksoja. Evaluointia voi kuitenkin olla komplikaatiojaksojen välissä useaan ottee-

seen. Jos ruokablogikirjoituksessa on resepti, kaikki narratiiviset jaksot ovat yleensä ennen sitä. Reseptin jäljessä narratiivisista jaksoista voivat yleensä olla vain resoluutio ja kooda.

Reseptiin liittyvät jaksot esiintyvät ani harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta järjestyksessä otsikko – mahdollinen riittävyysarvio – ainesosaluettelo – valmistusohje – mahdollinen tarjoiluehdotus. Reseptillä on lähes aina oma otsikkonsa (ks. luku 5.1.1.). Kuten luvussa 5.1.5 on tullut ilmi, riittävyysarvio ei ole pakollinen jakso, joten sitä ei ole kaikissa ruokablogikirjoituksissa. Ainesosaluettelon ja valmistusohjeen jäljessä voi olla rajoittamaton määrä huomiojaksoja, joitten jälkeen saatetaan palata edelliseen samanlaiseen jaksoon. Tarjoiluehdotus sijoittuu yleensä reseptin loppuun viimeisen valmistusohjejakson perään, mutta se voi toisinaan sijaita muuallakin ruokablogikirjoituksessa. Houkuttelujakso puolestaan voi sijaita ruokablogikirjoituksessa missä tahansa, mutta usein se toimii ikään kuin siirtymänä reseptiin eli viimeisenä jaksoneen ennen sitä.

Huomiojaksot voivat sijaita ruokablogikirjoituksessa melkein pä minkä tahansa jakson perässä. Ne eivät kuitenkaan voi aloittaa ruokablogikirjoitusta eivätkä yleensä sijaitse ihan sen alussa, koska ne tarjoavat lisätietoa johonkin jo mainittuun asiaan. Sama pätee viittausjaksoihin.

Näitten yleisluonteisten havaintojen pohjalta voidaan järjestää ruokablogikirjoituksen 19 keskimääräistä jaksoa todennäköisimpään järjestykseen. Ruokablogikirjoituksen aloittaa kaikissa tapauksissa **otsikko**. Siitä jatketaan todennäköisimmin narratiivisilla jaksoilla järjestyksessä **abstrakti – orientaatio – komplikaatio – evaluaatio**. Näistä kaksi jälkimmäistä jaksoa voivat kertautua useaan otteeseen esimerkiksi siten, että neljän komplikaatiojakson välissä olisi kolme evaluaatiojaksoa. Viimeisen komplikaatiojakson jälkeen seuraa tyypillisesti **resoluutio**, jonka jälkeen voisivat olla jaksot **huomio – houkuttelu** kummassa järjestyksessä tahansa. Lopuksi todennäköisimmät jaksot olisivat (reseptin) **otsikko – ainesosaluettelo – valmistusohje – huomio – valmistusohje – huomio**.

Edellä on käsitelty ruokablogikirjoituksen todennäköistä rakennetta. Herää kuitenkin kysymys, millaisia ovat rakenteeltaan lyhyimmät ruokablogikirjoitukset. Kuten taulukosta 9 kävi ilmi, ruokablogikirjoitus koostuu lyhimmillään seitsemästä funktionaalisesta jaksosta, joita voi vähimmillään olla viisi erilaista. Seuraavaksi annan esimerkkejä ensiksi viidestä erilaisesta funktionaalisesta jaksosta koostuvasta kirjoituksesta ja toiseksi lyhyistä, vain seitsemästä funktionaalisesta jaksosta koostuvista kirjoituksista.

Vähimmillään viidestä erilaisesta funktionaalisesta jaksosta koostuvia ruokablogikirjoituksia on aineistossani vain yksi, *Sauvajyvänen*-blogin kirjoitus *Mökki heinäkuussa 2015* (S

2015e). Kirjoitus ei sisällä reseptiä, vaan se koostuu otsikosta ja narratiivisista jaksoista. Otsikon ja abstraktin jälkeen siinä vuorottelevat komplikaatio- ja evaluaatiojaksot, ja viimeisenä on resoluutio. Jaksoja on yhteensä 13. Kirjoituksessa ei ole mukana orientaatio- eikä koodajaksoja, koska siinä aletaan suoraan kertoa tapahtumista ja arvioida niiden merkitystä, eikä kirjoituksen loppuksi palata nykyhetkeen.

Aineistoni lyhyimpiä eli vain seitsemän funktionaalisen jakson pituisia ruokablogikirjoituksia on kolme kappaletta. Ne ovat *Vesimeloni-fetasalaatti* (KB 2015e), *Tour de Francen päätöspäivä* (C 2015a) ja *Adega Pegoes Colheita Seleccionada 2014* (HL 2015b). Näistä vain ensimmäinen (KB 2015e) sisältää reseptin, ja kirjoituksen jaksot ovat **otsikko – abstrakti – houkuttelu – tarjoiluehdotus – otsikko – ainesosaluettelo – valmistusohje**. Kirjoitus on pituudeltaan 105 sanaa. Kaksi muuta esimerkkiä eivät sisällä reseptiä, vaan niissä kerrotaan kuulumisia (C 2015a) ja suositellaan viiniä (HL 2015b). Kuulumisista kerrotaan ruokablogikirjoituksessa C 2015a narratiiville tyypillisessä järjestyksessä **otsikko – abstrakti – orientaatio – komplikaatio – evaluaatio – resoluutio – kooda**. Teksti on aineistoni toiseksi lyhin, pituudeltaan 96 sanaa. Viinisuositus puolestaan saadaan lyhimmillään esitettyä ruokablogikirjoituksessa HL 2015b järjestyksessä **otsikko – abstrakti – houkuttelu – tarjoiluehdotus – huomio – houkuttelu – viittaus**. Tekstin pituus on 125 sanaa. Nämä kolme sisällöltään, rakenteeltaan ja siten myös viestinnälliseltä tavoitteeltaan erilaista ruokablogikirjoitusta voivat toimia esimerkkeinä tiiveimmistä mahdollisista ratkaisuista.

Moni muu tekstilaji koostuu aloituksesta, käsittelyosasta ja lopetuksesta (esim. Mikkonen 2010: 78), mutta ruokablogikirjoituksen muodollinen rakenne ei tulkintani mukana noudata tällaista kolmijakoista mallia vaan jäsentyy varsinaiseen sisältöön ja mahdolliseen reseptiin. Ruokablogikirjoitukset voivat alkaa pitkälläkin johdattelulla tai mennä suoraan asiaan. Samoin niitten lopetuskäytännöt ovat vähintään yhtä kirjavia, eikä selvää päätäntöä välttämättä ole lainkaan. On muistutettava, että edellisessä kappaleessa esitetty todennäköinen rakenne on esimerkki jaksosten todennäköisimmästä määrästä ja järjestyksestä. Ruokablogikirjoituksissa esiintyy todellisuudessa huomattavasti enemmän variaatiota. Kuten Mäntynen (2006: 48) toteaa, tekstilajin rakennepotentiaali on ”mahdollisten valintojen varasto” ja yksittäinen teksti muotoutuu jaksoihin liittyvien mahdollisuuksien ja rajoitusten mukaisesti.

6 PÄÄTÄNTÖ

6.1 Tutkimuksen tulokset ja niiden merkitys

Tässä tutkielmassa olen tarkastellut suomalaisten harrastajabloggaajien ruokablogikirjoituksia. Päätaavoitteena oli saada selville, millainen tekstilaji on suomalainen harrastajabloggaajan ruokablogikirjoitus. Sitä on operationaalistettu neljällä osakysymyksellä, joihin vastaamalla saadaan vastattua varsinaiseen tutkimusongelmaan. Osakysymyksiinä oli tarkoitus selvittää tekstilajin viestinnällinen tavoite, tekstilajin sisältämät funktionaaliset jaksot, narratiivisten jaksosten käyttö ja todennäköinen rakenne. Tutkimus täydentää osaltaan tekstilajintutkimuksen kenttää.

Ruokablogikirjoitusten viestinnällistä tavoitetta on selvitetty luvussa 4. Ruokabloggaajat ovat blogikirjoitustensa perusteella DIY- eli tee se itse -henkisiä kansalaisjournalisteja, jotka haluavat tallentaa omia ruokaan liittyviä ajatuksiaan ja inspiroida niillä muita. Ruokablogeissa jaetaan ajankohtaisia ja muuten hyviksi koettuja reseptejä, joitten toivotaan hyödyttävän myös lukijoita. Blogikirjoituksissaan ruokabloggaajat jakavat reseptejä, arvioivat matkoja ja ravintoloita, kertovat kuulumisiaan, opastavat ruoanlaiton saloihin, pyytävät apua ongelmatilanteisiinsa ja esittelevät tuotteita. Kaikkea tätä toteutetaan viihdyttävästi ja jopa humoristisesti, mistä kumpuaa tämän tutkielman pääotsikko *Rukoilin suklaakakkujen jumalia*. Se on viittaus *Siskot kokkaa* -blogin kirjoitukseen (SK 2015b), jossa bloggaaja kertoo kakkua paistaessaan rukoilleensa kaikkia keksimiään ”suklaakakkujen ja pienten lasten syntymäpäivien jumalia”, että kakkupohjasta tulisi halutunlainen (ks. esimerkki 44 luvusta 5.1.9). Kaikki nämä toiminnan tavat edellyttävät jonkinlaisen vuorovaikutusyhteisön olemassaoloa ja samalla rakentavat sellaista. Esimerkiksi huumorin käyttö edellyttäne jonkinlaisen yleisön tunnistamista. Ruokablogikirjoitusten viestinnällisen tavoitteen voisi kiteyttää siten, että tavoitteena on jakaa ruokaan liittyviä tarinoita, tietoa ja tunnetta.

Ruokablogikirjoitusten viestinnällisen tavoitteen toteuttamiseksi käytetään neljäätoista funktionaalista jaksoa, joita on käsitelty luvussa 5.1. Ruokablogikirjoituksissa mahdollisiin funktionaalisiin jaksoihin kuuluvat erityisesti reseptien esittämiseen liittyvät otsikko, houkuttelu, ainesosaluettelo, valmistusohje, riittävyysarvio ja tarjoiluehdotus, erityisesti kerrontaan liittyvät abstrakti, orientaatio, komplikaatio, evaluaatio, resoluutio ja kooda sekä ruokablogikirjoituksessa esitettyjä asioita täydentävät viittaus ja huomio. Ainoa kaikissa ruokablogikirjoituksissa pakollinen jakso on otsikko. Kullakin kirjoituksella on aina pääotsikko, minkä lisäksi saatetaan käyttää väliotsikkoa osoittamaan reseptin alkukohta. Koska erilaisia funktio-

naalisia jaksoja on käytettävissä peräti neljätoista, ruokablogikirjoituksissa on runsaasti mahdollisuuksia, joita voi esiintyä. Kirjoittajat muokkaavat tätä tekstilajia sopivaksi omiin tarkoituksiinsa.

Narratiivisten jaksojen käyttöä kuvataan luvuissa 5.1.7–5.1.12 ja esimerkkinä olevan kokonaisen ruokablogikirjoituksen kautta luvussa 5.2. Tarinoitten kertomiseen käytetään pääasiassa narratiivisia jaksoja abstraktia, orientaatiota, komplikaatiota, evaluaatiota, resoluutiota ja koodaa. Muut ruokablogeissa mahdolliset funktionaaliset jaksot täydentävät narratiivisten jaksojen käyttöä. Tietoa välitetään erityisesti huomio- ja viittausjaksoilla, mutta myös reseptiin liittyviä jaksoja ainesosaluettelo, valmistusohjetta ja tarjoiluehdotusta voidaan pitää tiedon välittäjinä. Tunteita ilmaistaan houkuttelulla ja narratiivisista jaksoista erityisesti evaluaatiolla, jonka tarkoitus on ottaa kantaa kertomuksessa esitettyihin seikkoihin. Tarinat, tieto ja tunne kietoutuvat toisiinsa niin tiiviisti, ettei voi todeta yhden osa-alueen pelkästään tukevan toista. Ei siis voi väittää, että tarinoilla vain höystetään tietoja tai tiedoilla kuorrutetaan kertontaa.

Tekstilajin rakennetta on käsitelty esimerkin avulla luvussa 5.2 sekä todennäköisten mahdollisuuksien kautta luvussa 5.3. Tekstilajina ruokablogikirjoitus on kompleksinen, eikä sille hahmotu vain yhdenlaista kokonaisrakennetta. Aineistoni perusteella ruokablogikirjoitus koostuu 7–69 funktionaalisesta jaksosta, joita käytetään yhdessä kirjoituksessa keskimäärin 19. Erilaisia funktionaalisia jaksoja voi olla 5–13, eli yhdessäkään aineistoni ruokablogiteksteistä ei käytetä kaikkia neljätoista funktionaalista jaksoa. Yhdessä kirjoituksessa käytetään keskimäärin 10 funktionaalista jaksoa. Luvussa 5.3.2 esiteltiin keskiarvoihin perustuva ruokablogikirjoituksen todennäköinen kokonaisrakenne, joka on otsikko – abstrakti – orientaatio – komplikaatio – evaluaatio – komplikaatio – evaluaatio – komplikaatio – resoluutio – houkuttelu – huomio – otsikko – ainesosaluettelo – valmistusohje – huomio – valmistusohje – huomio. Näistä jaksoista houkuttelu ja huomio voivat sijaita muisakin kohdissa.

Luvussa 5.3.2 esiteltiin myös kolme aineistossani ollutta todellista esimerkkiä lyhyimmistä mahdollisista ruokablogikirjoituksista. Reseptin sisältävä ruokablogikirjoitus koostuu lyhyimmillään jaksoista otsikko – abstrakti – houkuttelu – tarjoiluehdotus – otsikko – ainesosaluettelo – valmistusohje (KB 2015e). Kuulumisten kerrontaan puolestaan voi hyödyntää jaksoja otsikko – abstrakti – orientaatio – komplikaatio – evaluaatio – resoluutio – kooda (C 2015a) eli edetä narratiivisten jaksojen tyypillisessä järjestyksessä. Ravintolan tai ruoan suositteluun näyttävät riittävän esimerkiksi jaksot otsikko – abstrakti – houkuttelu – tarjoi-

luehdotus – huomio – houkuttelu – viittaus (HL 2015b). Muitakin mahdollisuuksia on toki loputtomasti, ja nämä kolme esimerkkiä kuvaavatkin aineistooni sattuneita tiiveimpiä tapauksia.

Ruokabloggaajat hyödyntävät tehokkaasti ruokablogitekstilajin ja muitten tekstilajien resursseja ja muuntelevat niitä tarpeittensa mukaan. Tältä osin ruokablogikirjoituksia voisi verrata kaunokirjallisuuteen, joka tarjoaa loputtomasti mahdollisuuksia muunteluun. Narratiivisia jaksoja käytetään niin osittaisten kuin kokonaisten kertomusten rakentamiseen, ja yksittäinen ruokablogikirjoitus voi sisältää useita erillisiä tai sisäkkäisiä kertomuksia. Osa ruokabloggaajista rohkenee myös leikitellä tekstilajin konventioilla esimerkiksi kirjoittamalla reseptin lapsen kielellä (ks. KÄR 2015b). Resursseina ei kuitenkaan hyödynnetä kaikkia multimodaalisen tekstiympäristön – blogialustan – mahdollistamia ilmaisukeinoja, kuten videoita ja kyselyitä. Ruokablogikirjoituksissa luotetaan tekstin, kuvien ja linkkien voimaan.

Ruokablogikirjoituksissa näkyy kirjoittajien halu kertoa asioista seikkaperäisesti ja jakaa ruokaan liittyvää asiantuntemustaan lukuisten huomioitten avulla. Kerronta ja huomiot tai vinkit tekevät teksteistä huomiota herättävän pitkiä. Myös ruokien valmistusohjeita saatetaan selittää sadoin sanoin sen sijaan, että sama asia näytettäisiin muutaman kymmenen sekunnin videona. Havainnollistavia kuvia käytetään resepteissä huomattavan vähän. Visuaalinen viehättävyys on kuitenkin muuten tärkeä osa ruokablogeja, ja blogikirjoituksissa käytetäänkin runsaasti lähes ammattilaistasoista kuvitusta. Kuvat toimivat tekstin tapaan funktionaalisina jaksoina. Ruokablogikirjoituksissa ensimmäisenä oleva kuva on lähes aina abstraktijakso, jonka tarkoitus on herättää lukijan mielenkiinto ja joka tiivistää kirjoituksen sisällön otsikkoa tehokkaammin.

Tekstilajille tyypillinen otsikko kertoo vain tekstin aiheen mutta ei paljasta rajausta eikä näkökulmaa. Reseptin sisältävän ruokablogikirjoituksen otsikko on yleensä ruoan nimi. Samoin ravintolakäynnistä kertovan kirjoituksen otsikkona voi olla pelkkä ravintolan nimi. Tällainen otsikointitapa on toki luonteva, kun ajatellaan tiedon etsimistä hakukoneilla, mutta muuten sitä ei voi pitää järin informatiivisena. Näyttää siltä, että sama otsikointitapa on yleistynyt myös muuntyyppisissä tekstilajeissa. Eri tekstilajien otsikointia ja kirjoittajien perusteluja valitsemilleen otsikointitavoille voisi selvittää jatkotutkimuksella, koska siitä voisi olla hyötyä kirjoittamisen opettamisessa.

Näitten tulosten pohjalta voidaan vastata varsinaiseen tutkimuskysymykseen. Suomalaisen harrastajabloggaajan ruokablogikirjoitus on moni-ilmeinen tekstilaji, joka taipuu moniin tarkoituksiin kirjoittajansa halujen mukaan. Ruokablogikirjoituksille on ominaista jakaa tari-

noita, tietoa ja tunnetta, ja tämän tavoitteen saavuttamiseksi kirjoittajat hyödyntävät tekstilajin resursseja monipuolisesti. Ruokablogikirjoitus eroaa tekstilajina resepteistä henkilökohtaisuudellaan ja kertomuksellisuudellaan, mikä selittää käytettävissä olevien funktionaalisten jaksosten moninaisuutta.

Tämän tutkimuksen antia kirjoittamisen opetukselle on ainakin ymmärrys siitä, että ruokablogikirjoituksen kaltaista vapaa-ajan tekstilajia tuotetaan täysin kirjoittajan omista lähtökohdista. Tekstilajia eivät hallitse tiukat säännöt tai konventionaalistunut rakenne, vaan kirjoittajat muuntelevat funktionaalisten jaksosten järjestystä tarpeittensa mukaan. Vapaa-ajan tekstilajien kirjoittamiseen liittyvät vapaudet saattavat toisinaan heijastua tiukemmin normitettujen tekstien puolelle. Koululaisten ja entistä enemmän myös opiskelijoitten tekstitaidoista ollaan jatkuvasti huolestuneita, ja suurinta huolta aiheuttanevat puhekielen ja arkityylin ilmausten käyttö asiatyylisessä tekstissä. Tekstitaitojen monipuolista osaamista varten olisi syytä tuntea vapaa-ajan ja tiukemmin normitettujen tekstilajien eroja ja tietää, millaisia resursseja kussakin tekstilajissa on käytettävissä.

Aloittelevat ruokabloggaajat – kuten minkä tahansa diskurssiyhteisön noviisijäsenet – saattavat pohtia, kuinka laaditaan tekstilajin mukaista tekstiä. Ruokablogin perustamiseen ja esimerkiksi ruokakuvaamisen periaatteisiin on saatavilla paljon neuvoja, mutta itse ruokablogikirjoituksen tekstilajin tuottamiseen ei ainakaan helposti löydy ohjeita. Tämän tutkimuksen tuloksia voikin hyödyntää tekstilajin rakenteeseen tutustumisessa. Tekstilajin konventioiden hallinta ei kuitenkaan riitä suosion saavuttamiseen. Ruokabloggaajat ja bloggaajat ylipäätään joutuvat kirjoituksissaan tasapainottelemaan tekstilajin konventioiden ja persoonallisten ratkaisujen välillä. Luetuimmiksi kohoavat ne ruokablogit, joihin onnistutaan rakentamaan muista erottuva ja kuitenkin riittävän tavanomainen konsepti, joissa julkaistaan säännöllisesti juuri kyseiseen blogiin sopivaa sisältöä ja joissa tavoitteellisesti pyritään aktiiviseen vuorovaikutukseen yhteisön kesken.

6.2 Tutkimuksen arviointi ja pohdinta

Tässä tutkielmassa ei ole millään tavalla tarkoitus arvostella aineiston lähteinä käytettyjä ruokablogeja tai asettaa niitä minkäänlaiseen paremmuusjärjestykseen. Tavoitteena on ollut kuvata suomalaisia ruokablogikirjoituksia sellaisina kuin ne ovat. Tekstilaji muodostuu ja kehittyy diskurssiyhteisön tekemien valintojen myötä, ja kaikki diskurssiyhteisön jäsenet saavat edelleen tuottaa tekstilajia haluamallaan tavalla.

Blogikirjoituksia voi pitää eettisesti turvallisena tutkimuskohteena, koska kaikki tutkimi ruokablogit ovat internetissä avoimesti saatavilla. Julkisten blogien tutkimiseen ei tarvita sivustojen haltijoitten lupaa (Kuula 2006: 188), joten en ole pyytänyt bloggaajilta erillistä suostumusta heidän kirjoitustensa käyttöön tutkimusaineistona. Tieteellisten viittauskäytäntöjen mukaisesti ilmoitan tutkielmassani aina, mitä olen lainannut ja mistä. Koska tutkimusjulkaisu on luonteeltaan avoin ja pysyvä, en ole tarpeettomasti sisällyttänyt tutkimukseeni blogeissa julkaistuja henkilötietoja, kuten bloggaajien koko nimiä tai asuinpaikkakuntia. Kuulan (2006: 189) mukaan henkilötietojen mainitsemattomuutta tukee se, että bloggaajat voivat päivittää blogeissaan olevia tietoja täysin halunsa mukaan, mutta tutkielmiin tallentuneisiin tietoihin he eivät voi vaikuttaa.

Digitaalisen diskurssin tutkimuksia on monesti kritisoitu sitä, että yksityiskohtaisia tutkimustuloksia on yleistetty koskemaan kaikkea verkkokirjoittamista (Helasvuo, Johansson & Tanskanen 2014: 13–14). Tässä tutkielmassa olen pyrkinyt välttämään liian laajoja yleistyksiä. Olen kuvannut kymmenen suomalaisen harrastajabloggaajan ruokablogikirjoituksia, enkä suinkaan voi väittää, että kaikki tuhannet suomalaiset ruokabloggaajat laatisivat tekstinsä samalla tavalla. Harkinnanvarainen näytteeni antaa kuitenkin jonkinlaisen kuvan tekstilajin rakentumisesta. 50 ruokablogikirjoitusta sisältävää aineistoani on ollut mahdollista käsitellä tämän tutkielman laajuudessa ja tutkimuskysymyksiin vastaamisessa. Tutkimustuloksia tarkasteltaessa on syytä ottaa huomioon, että analysoimissani ruokablogikirjoituksissa harrastajuus näkyy sekä ruoan että kirjoittamisen harrastamisena. Harrastajuus ilman paineita esimerkiksi kaupallisista tavoitteista antaa kirjoittajille mahdollisuuden värikkääseen ja metaforiseen itseilmaisuun sekä vaikuttaa siihen, millaisia teksteistä rakentuu. Harrastajien teksteissä onkin havaittavissa runsaasti variaatiota, koska heillä ei ole niiden kirjoittamiseen liittyvää ulkoista pakkoa. Ruokablogikirjoitukseen ei siis esimerkiksi ole välttämätöntä sisällyttää reseptiä, jos ei halua.

Funktionaalisten jaksojen määrällisessä tarkastelussa voi olla jonkin verran virhemarginaalia sen vuoksi, että jaksojen erottelemisessa ja niiden laskemisessa on voinut sattua virheitä. Esimerkiksi kaikki taulukoissa olevista tiedoista vain osa on laskettu taulukkolaskentaohjelman laskutoimituksia käyttämällä. Määrälliset tutkimustulokset eivät kuitenkaan ole tämän tutkielman oleellisinta sisältöä, vaan niiden tarkoitus on toimia suuntaa-antavina seikkoina ruokablogikirjoituksen funktionaalisen rakenteen määrittelyssä.

Puhun tässä tutkielmassa harrastajabloggaajista. Ei voi pitää varmana, kuinka ruokabloggaajat merkityksellistävät ruokabloggaamistaan toimintana, koska sitä ei ole tässä tut-

kimuksessa kysytty heiltä itseltään. Aineiston lähteinä toimivat ruokablogit on oletettu harrastajien ylläpitämiksi sillä perusteella, ettei niissä ole aineiston keruuhetkellä näkynyt merkkejä kaupallisesta yhteistyöstä. Harrastajuus on muutenkin monimutkainen käsite, eikä sitä voi suoraan pitää epäkaupallisuuden synonyyminä. Harrastaja voi olla ruokaharrastaja, harrastajakokki, harrastajakirjoittaja tai harrastajakuvaaja tai kaikkia näitä.

6.3 Jatkotutkimushaasteet

Harrastajuuden käsitteeseen liittyvä pulma voi tarjota aihetta jatkotutkimukseen. Voisi selvittää, kuinka ruokabloggaajat itse määrittelevät itsensä tekstilajin tuottajina ja kuinka he merkityksellistävät ruokabloggaamistaan toimintana. Ruokablogit ovat kaupallistuneet nopeaan tahtiin, ja kaupallistuminen näkyy lisääntyneinä yhteistyökuvioina kuten tuotenäytteitten saamisena ja reseptien kehittelynä maksaville tahoille. Suositut harrastajabloggaajat saattavat alkaa ansaita ruokablogeillaan ja muuttua ennen pitkää ammattilaisiksi – tai ainakin ammattimaisemmiksi ja tavoitteellisemmiksi bloggaajiksi. Liika mainoshenkisyys ei saisi kuitenkaan näkyä blogissa. Suuren blogitutkimuksen (Aller 2014) mukaan ”väärin toteutettu kaupallisuus” on lukijoita yleisimmin ärsyttävä seikka. Olisi kiinnostavaa selvittää, edustavatko harrastajien epäkaupalliset ja ammattilaisten kaupalliset ruokablogit kokonaan eri tekstilajeja. Sitä voisi tutkia vertailemalla, kuinka ruokablogikirjoitukset muuttuvat, kun blogi kaupallistuu. Häviävätkö jotkin elementit harrastajuuden mukana tai korvautuvatko ne joillakin toisilla ammattimaistumisen myötä?

Toiseksi voisi selvittää tarkemmin harrastaja- ja ammattimaisempien kirjoittajien hyödyntämien funktionaalisten jaksojen käyttöä suhteessa kirjoittajien eksplikoimiin viestinnällisiin tavoitteisiin. Millaisia ja missä järjestyksessä jaksoja käytetään, kun kirjoituksessa halutaan nimenomaan esitellä vaikkapa tiettyä tuotetta tai ravintolaa? Jos ruokablogikirjoituksessa on selvästi esille tuotu kaupallinen tavoite, käytetäänkö esimerkiksi houkuttelu-, huomio- ja viittausjaksoja toisella tapaa kuin harrastajien ruokablogikirjoituksissa? Sisältävätkö markkinoivat tekstit esimerkiksi enemmän houkuttelujaksoja sijoiteltuna useampiin kohtiin?

Kolmas kiinnostava jatkotutkimuskysymys liittyy ruokabloggaajien suhtautumiseen ruokaan. Tekstilaji ilmentää kirjoittajien myönteistä ja innostunutta suhtautumista ruokaan, mutta toistaiseksi ruokadiskurssia ei liene tutkittu suhtautumisen teoriaa apuna käyttäen. Rossin (2015) mukaan ”ruokaan liittyvät haaveet kertovat paljon siitä, mitä asioita kaipaamme elämäämme”. Olisi mielenkiintoista selvittää, mistä ruokabloggaajat tarkalleen puhuvat, kun he puhuvat ruoasta.

LÄHTEET

- Aller 2014: Suuri blogitutkimus. – http://www.aller.fi/wp-content/uploads/2014/11/Suuri_blogitutkimus_28.10.2014.pdf 4.7.2016.
- Apo, Satu 1986: *Ihmesadun rakenne. Juonien tyypit, pääjaksot ja henkilöasetelmat satakuntalaisessa kansansatunaineistossa*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 446. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Aristoteles 2007: *Runousoppi*. 7. painos. Helsinki: Otava.
- Barthes, Roland 2008 [1961]: Toward a psychosociology of contemporary food consumption. – Carole Counihan & Penny Van Esterik (toim.), *Food and culture* s. 28–35. New York: New York.
- Bhatia, Vijay K. 1993: *Analysing genre: language use in professional settings*. Applied Linguistics and Language Study. Malaysia: Longman Group.
- 2004: *Worlds of written discourse. A genre-based view*. Advances in Applied Linguistics. London: Continuum.
- Blogikonsultti 2014: *Blogger vs. WordPress*. – <http://blogikonsultti.blogspot.fi/2014/07/blogger-vs-wordpress.html> 31.7.2016.
- Brillat-Savarin, Anthelme 2008 [1825]: *Maun fysiologia*. Helsinki: Gummerus.
- Cision 2013: *Cision listasi Suomen ruokablogien kymmenen kärjen*. – <http://news.cision.com/fi/cision-finland-oy/r/cision-listasi-suomen-ruokablogien-kymmenen-karjen,c9360123> 6.5.2013.
- 2016: *Top 10 -blogit. Cision julkaisee Suomen top 10 -blogit kerran kuussa vaihtuvasta aiheesta*. – <http://www.cision.fi/tietopankki/tapahtumat-ja-webinaarit/top-10-blogit/#toggle-id-1> 29.5.2016.
- Eggins, Suzanne & Martin, James M. 1997: Genres and registers of discourse. – Teun A. van Dijk (toim.), *Discourse as structure and process. Discourse studies: A multidisciplinary introduction volume 1* s. 230–256. London: Sage.
- Eggins, Suzanne 2004: *An introduction to systemic functional linguistics 2*. London: Continuum.
- Feuerbach, Ludwig 1990: Die Naturwissenschaft und die Revolution. – Werner Schuffenhauer (toim.), *Gesammelte Werke 10. Kleinere Schriften III (1846–1850)* s. 347–368. Berlin: Akademie-Verlag.
- Gulich, E. – Quasthoff, U. M. 1985: Narrative analysis. – van Dijk, T. (toim.): *Handbook of discourse analysis* vol. 2 s. 169–197. New York: Academic Press.
- Hasan, Ruqaiya 1989 [1985]: The structure of text. – M. A. K. Halliday & Ruqaiya Hasan, *Language, context, and text: Aspects of language in a social-semiotic perspective* s. 52–69. Oxford: Oxford University Press.
- Heikkinen, Vesa & Voutilainen, Eero 2012: Genre – monitieteinen näkökulma. – Vesa Heikkinen, Eero Voutilainen, Petri Lauerma, Ulla Tiililä & Mikko Lounela (toim.), *Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käsikirja* s. 17–47. Tallinna: Gaudeamus Oy.
- Helasvuo, Marja-Liisa, Johansson, Marjut & Tanskanen, Sanna-Kaisa 2014: Johdatus digitaaliseen vuorovaikutukseen. – Marja-Liisa Helasvuo, Marjut Johansson & Sanna-Kaisa Tanskanen (toim.), *Kieli verkossa. Näkökulmia digitaaliseen vuorovaikutukseen* s. 9–28. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 1402. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Herring, Susan C. & Paolillo, John C. 2006: Gender and genre variation in weblogs. – *Journal of Sociolinguistics* 10 (4) s. 439–459.
- Herring, Susan C., Scheidt, Lois Ann, Wright, Elijah & Bonus, Sabrina 2005: Weblogs as a bridging genre. – *Information Technology & People* 18 (2) s. 142–171.
- Ho, Hui-Yi & Chang Chien, Pi-Hsuan 2010: *Influence of message trust in online word-of-mouth on consumer behavior – by the example of food blog*. 2010 International Conference On Electronics and Information Engineering (ICEIE) 1.–3.8.2010. Volume 1 s. 395–399.
- Hämeen-Anttila, Jaakko & Rossi, Venla 2015: *Nälästä nautintoihin. Ruoan tarina*. Helsinki: Otava.
- Itkonen, Matti 2012: Kulttuurimatalla maailmassa – filosofinen tutkielma ajasta, olemisesta ja suomalaisuudesta. – Matti Itkonen & V. A. Heikkinen (toim.), *Mielin kielin kaupungissa. Esseitä ruoka- ja matkailukulttuurista* s. 137–193. Vantaa: HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu
- Juvonen, Riitta, Virtanen, Mikko & Voutilainen, Eero 2012: Fennistisen tekstilajitutkimuksen suuntia. – Vesa Heikkinen, Eero Voutilainen, Petri Lauerma, Ulla Tiililä & Mikko Lounela (toim.), *Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käsikirja* s. 453–469. Tallinna: Gaudeamus Oy.
- Jäkälä, Mikko & Pekkola, Samuli 2011: Mitä on sosiaalisen median sosiaalisuus? – Terhi Aaltonen-Ogbeide, Pentti Saastamoinen, Heikki Rainio & Tero Vartiainen (toim.), *Silmät auki sosiaaliseen median* s. 96–113. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 3/2011. Helsinki: Tulevaisuusvaliokunta.
- Jääskeläinen, Janne & Korteso, Katleena 2013: *Nörtin esiintymisopas. Suoritusmanuaali substanssiosaajalle*. Helsinki: Talentum.

- Karihalme, Oili 2012: Sanastontutkimus – leksikologia. – Vesa Heikkinen, Eero Voutilainen, Petri Lauerma, Ulla Tiirilä & Mikko Lounela (toim.), *Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käsikirja* s. 636–642. Tallina: Gaudeamus Oy.
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2015 [2013]: *Kuluttaja-asiamiehen linjaus. Mainonnan tunnistettavuus blogeissa.* – <http://www.kkv.fi/ratkaisut-ja-julkaisut/julkaisut/kuluttaja-asiamiehen-linjaukset/aihekohtaiset/mainonnan-tunnistettavuus-blogeissa/> 29.7.2016.
- Komppa, Johanna 2006: *Tiedotteen rakenteen potentiaalit.* – Anne Mäntynen, Susanna Shore & Anna Solin (toim.), *Genre – tekstilaji* s. 303–326. Tietolipas 213. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Koro, Anna 2013: *Digitaalisen verkkomedian käyttö ruokaharrastamisen tukena.* Pro gradu -työ. Helsingin yliopisto, opettajankoulutuslaitos, kotitaloustiede.
- Kortesuo, Katleena 2014: *Sano se someksi I. Ammattilaisen käsikirja sosiaaliseen mediaan.* Helsinki: Kauppa-kamari.
- Koski, Kaarina 2007: Katsaus: Mikä kertomus on? Tieteidenvälisyyden haasteita ”kertomusten” tarkastelussa. – *Elore* 14 (1). – http://www.elore.fi/arkisto/1_07/kos_c_1_07.pdf 22.10.2017.
- Koskinen, Kaisa 2014: Tunteella ja tuttavallisesti. Margot Wallströmin blogi osana Euroopan komission viestintää. – Marja-Liisa Helasvuo, Marjut Johansson & Sanna-Kaisa Tanskanen (toim.), *Kieli verkossa. Näkökulmia digitaaliseen vuorovaikutukseen* s. 127–147. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 1402. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- KS = *Kielitoimiston sanakirja.* – <http://www.kielitoimistonanakirja.fi/> 31.7.2016.
- Kress, Gunther & van Leeuwen, Theo 2006: *Reading images. The grammar of visual design.* 2. painos. London: Routledge.
- Kuitunen, Heli 2014: *Ruokabloggaajan vinkit: täydellinen kuvakulma ruokakuviin.* – <http://www.mtv.fi/lifestyle/makuja/artikkeli/ruokabloggaajan-vinkit-taydellinen-kuvakulma-ruokakuviin/4523844> 31.7.2016.
- Kuula, Arja 2006: *Tutkimusetiikka. Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys.* Tampere: Vastapaino.
- Labov, William & Waletzky, Joshua 1967: Narrative analysis. – J. Helm (toim.), *Essays on the verbal and visual arts* s. 12–44. Seattle: University of Washington Press.
- Labov, William 1972: *Language in the inner city. Studies in the Black English vernacular.* Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Leppänen, Niina 2016: *Ammattimaisten bloggaajien käsityksiä blogien nimistä ja nimeämisperusteista.* Maisterintutkielma. Jyväskylän yliopiston kielten laitos. – <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-201606082965> 8.8.2016.
- Lofgren, Jennifer 2013a: *Changing tastes in food media: A study of recipe sharing traditions in the food blogging community.* Masters by Research thesis. Queensland University of Technology. – http://eprints.qut.edu.au/60826/1/Jennifer_Lofgren_Thesis.pdf 5.7.2016.
- 2013b: Food blogging and food-related media convergence. – *M/C Journal* 16 (3). – <http://journal.media-culture.org.au/index.php/mcjournal/article/view/638> 5.7.2016.
- Luukka, Minna-Riitta 2002: M. A. K. Halliday ja systeemis-funktionaalinen kielitiede. – Hannele Dufva & Mika Lähtenmäki (toim.), *Kielentutkimuksen klassikoita* s. 89–123. Soveltavan kielentutkimuksen teoriaa ja käytäntöä 4. Jyväskylä: Soveltavan kielentutkimuksen keskus, Jyväskylän yliopisto.
- Manifesto 2015: *Blogibarometri 2015: Videoblogit ja sosiaalinen media muuttavat blogikenttää.* – <http://www.manifesto.fi/fi/uutta/-blogibarometri-2015-videoblogit-ja-sosiaalinen-media-muuttavat-blogikenttaa> 30.5.2016.
- Matikainen, Janne 2011: Miksi ihmiset käyttävät sosiaalista mediaa? – Terhi Aaltonen-Ogbeide, Pentti Saastamoinen, Heikki Rainio & Tero Vartiainen (toim.), *Silmät auki sosiaaliseen median* s. 66–79. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 3/2011. Helsinki: Tulevaisuusvaliokunta.
- McGaughey, Kerstin 2010: Food in binary: Identity and interaction in two German food blogs. – *Cultural Analysis* 9: s. 69–98.
- Mikkonen, Inka 2010: “Olen sitä mieltä, että...” Lukiolaisten yleisönosastotekstien rakenne ja argumentointi. Jyväskylä Studies in Humanities 135. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Milham, Alea 2012: *Create Post Titles that Will Increase Blog Traffic.* – <http://bloggingforfoodies.com/create-post-titles-that-will-increase-blog-traffic/> 19.7.2016.
- Miller, Carolyn R. & Shepherd, Dawn 2004: Blogging as a social action: A genre analysis of the weblog. – Laura J. Gurak, Smiljana Antonijevic, Laurie Johnson, Clancy Ratliff & Jessica Reyman (toim.), *Into the blogosphere: Rhetoric, community and culture of weblogs.* – http://conservancy.umn.edu/bitstream/handle/11299/172818/Miller_Blogging%20as%20Social%20Action.pdf 31.7.2016.
- Mäntynen, Anne 2006: *Näkökulmia tekstin ja tekstilajien rakenteeseen.* – Anne Mäntynen, Susanna Shore & Anna Solin (toim.), *Genre – tekstilaji* s. 42–71. Tietolipas 213. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

- Mäntynen, Anne & Shore, Susanna 2006: *Tekstilajien risteyksessä. Mika Myllylän testamentti*. – Anne Mäntynen, Susanna Shore & Anna Solin (toim.), *Genre – tekstilaji* s. 283–302. Tietolipas 213. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Niemi-Pynttäre, Risto 2007: Verkkoproosa. Tutkimus dialogisesta kirjoittamisesta. Helsinki: ntamo.
- Prince, Gerald 1982: *Narratology. The form and function of narrative*. Berlin: Mouton Publishers.
- Pyhälähti, Minna 2017: Kun suomalaiset rakastuivat nyhtöön. – *Kotus-blogi* 3.4.2017. – https://www.kotus.fi/nyt/kotus-blogi/minna_pyhalahhti/kun-suomalaiset-rakastuivat-nyhtoon.23846.blog 29.10.2017.
- Raitakari, Jasmin 2016: ”Usein saan safkainpiksen nimenomaan blogista.” *Tarkastelussa kolmen ruokablogin lukijat*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitos. – <http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-201606092247> 21.7.2016.
- Rantala, Kati 2016: *Vain harva pystyy elättämään itsensä blogilla – vaatii intohimoa ja avautumista*. – Yle Kotimaa 12.6.2016. – http://yle.fi/uutiset/vain_harva_pystyy_elattamaan_itsensa_blogilla_vaatii_intohimoa_ja_avautumista/8938009 13.6.2016.
- Rossi, Venla 2015: Syömisessä tärkeintä on seura – oman porukan arvot näkyvät myös lautasella. – *Helsingin Sanomat* 16.8.2015. – <http://www.hs.fi/ruoka/a1439523462341> 18.7.2016.
- Sanastokeskus TSK 2012. *Blogi*. Tietotekniikan termitalkoot 10.1.2012. – http://www.tsk.fi/tsk/termitalkoot/fi/node/266?page=get_id&vocabulary_code=TSKTT&id=ID0218 28.5.2016.
- 2014. *Bloggaaja; blogisti; bloggari*. Tietotekniikan termitalkoot 25.4.2014. – http://www.tsk.fi/tsk/termitalkoot/fi/node/266?page=get_id&vocabulary_code=TSKTT&id=ID351 28.5.2016.
- Seppä, Anita 2012: *Kuvien tulkinta. Menetelmäopas kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin tulkitsijalle*. Helsinki: Gaudeamus.
- Seppänen, Janne 2002: *Katseen voima. Kohti visuaalista lukutaitoa*. Tampere: Vastapaino.
- Seppänen, Janne & Välvärrönen, Esa 2012: *Mediayhteiskunta*. Tampere: Vastapaino.
- Shore, Susanna & Mäntynen, Anne 2006: *Johdanto*. – Anne Mäntynen, Susanna Shore & Anna Solin (toim.), *Genre – tekstilaji* s. 9–41. Tietolipas 213. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Simpson, Paul 2004: *Stylistics. A resource book for students*. Routledge English language introductions. London: Routledge.
- Soikkeli, Iida 2014: *Kirjoitettujen ja puhuttujen leivontaohjeiden rekisterit ja tekstilajit. Esimerkkinä Sikke Sumarin reseptit*. Maisterintutkielma. Jyväskylän yliopiston kielten laitos. – <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/43416> 30.5.2016.
- Solin, Anna 2006: Genre ja intertekstuaalisuus. – Anne Mäntynen, Susanna Shore & Anna Solin (toim.), *Genre – tekstilaji* s. 72–95. Tietolipas 213. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Swales, John M. 1990: *Genre analysis. English in academic and research settings*. The Cambridge Applied Linguistics Series. Cambridge: University Press
- Tiainen, Katriina 2012: *A genre analysis of academic research blogs*. Maisterintutkielma. Helsingin yliopiston nykikielten laitos. – <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201210029318> 4.8.2016.
- Tilastokeskus 2016: Asunnot ja asuinolot 2015. – http://tilastokeskus.fi/til/asas/2015/asas_2015_2016-05-24_fi.pdf 18.7.2016.
- TNS Gallup 2016: *Suomen web-sivustojen viikkoluvut*. – <http://tnsmatrix.tns-gallup.fi/public/> 28.7.2016.
- Todorov, Tzvetan 2000 [1976]: *The origin of genres*. First published as L'origine des genres in 1976. – David Duff (toim.), *Modern genre theory* s. 193–209. Harlow: Longman.
- Top 100 -ruokablogit 2016a: *Suomen suosituimmat ruokablogit juuri nyt*. – <http://top100ruokablogit.com/> 27.7.2016.
- Top 100 -ruokablogit 2016b: *Usein kysytyt kysymykset*. – <http://top100ruokablogit.com/faq.php> 27.7.2016.
- Toolan, Michael 2001 [1988]: *Narrative: a critical linguistic introduction*. 2. painos. London: Routledge.
- Tuominen, Elina 2013: Vanhaa, uutta ja lainattua. Katsaus saarnatekstilajin funktionaaliseen rakenteeseen. Maisterintutkielma. Jyväskylän yliopiston kielten laitos. – <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201305301857> 22.7.2016.
- Ventola, Eija 1987: *The structure of interaction: A systemic approach to the semiotics of service encounters*. London: Frances Pinter.
- VISK = Auli Hakulinen, Maria Vilkkunen, Riitta Korhonen, Vesa Koivisto, Tarja Riitta Heinonen ja Irja Alho 2004: *Iso suomen kielioppi*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. – <http://scripta.kotus.fi/visk> 28.7.2016.
- Werlich, Egon 1983: *A text grammar of English*. Toinen, tarkistettu laitos. Heidelberg: Quelle & Meyer.

- Åkerström, Kira 2014: *Valo, stailaus ja tarina – näin syntyy täydellinen ruokakuva.* – <http://www.soppa365.fi/kiraakerstrom/2014/09/15/valo-stailaus-ja-tarina-nain-syntyty-taydellinen-ruokakuva/> 31.7.2016.
- Östman, Sari 2015: ”Millasen päivityksen tästä sais?” *Elämäjulkaisijuuden kulttuurinen omaksuminen.* Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 119. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Aineistolähteet

1. Kananpoikien Bistro (<http://bistro.ruokavinkki.fi/>)

- KB 2014: *Kuka kumma kokkaa.* – <http://bistro.ruokavinkki.fi/bloggaajan-esittely/> 21.7.2016.
- KB 2015a: *Porkkanatsatsiki.* – <http://bistro.ruokavinkki.fi/porkkanatsatsiki/> 28.7.2015.
- KB 2015b: *Tuoretomaatti-pancettapasta.* – <http://bistro.ruokavinkki.fi/tuoretomaatti-pancettapasta/> 28.7.2015.
- KB 2015c: *Grillattu kampsimpukka ja avokadokreemi.* – <http://bistro.ruokavinkki.fi/grillattu-kampsimpukka-ja-avokadokreemi/> 28.7.2015.
- KB 2015d: *Kantarellirisotto.* – <http://bistro.ruokavinkki.fi/kantarellirisotto/> 28.7.2015.
- KB 2015e: *Vesimeloni-fetasalaatti.* – <http://bistro.ruokavinkki.fi/vesimeloni-fetasalaatti/> 28.7.2015.

2. CampaSimpukka (<http://campasimpukka.blogspot.fi/>)

- C 2015a: *Tour de Francen päätöspäivä.* – <http://campasimpukka.blogspot.fi/2015/07/tour-de-francen-paatospaiva.html> 28.7.2015.
- C 2015b: *Possunkärsätön baeckeoffe.* – <http://campasimpukka.blogspot.fi/2015/07/possunkarsaton-baeckeoffe.html> 28.7.2015.
- C 2015c: *Sipulikeiton jatkojalostus ranskalaiseen henkeen.* – <http://campasimpukka.blogspot.fi/2015/07/sipulikeiton-jatkojalostus.html> 28.7.2015.
- C 2015d: *Savossa ruoan ja musiikin perässä.* – <http://campasimpukka.blogspot.fi/2015/07/savossa-ruoan-ja-musiikin-perassa.html> 28.7.2015.
- C 2015e: *Julia Child -sipulikeitto höyrypannussa.* – <http://campasimpukka.blogspot.fi/2015/07/julia-child-sipulikeitto-hoyrypannussa.html> 28.7.2015.
- C 2016: *Miksi bloggaamme?* – <http://campasimpukka.blogspot.fi/p/miksi-bloggaamme.html> 21.7.2016.

3. Siskot kokkaa (<http://siskotkokkaa.blogspot.fi/>)

- SK 2008: *Ajatuksia ruuasta ja sen tekemisestä.* – <http://siskotkokkaa.blogspot.fi/2008/11/ajatuksia-ruuasta-ja-sen-tekemisest.html> 21.7.2016.
- SK 2015a: *Sieniretken mehevampi kantarellipiirakka.* – <http://siskotkokkaa.blogspot.fi/2015/07/sieniretken-mehevampi-kantarellipiirakka.html> 28.7.2015.
- SK 2015b: *Täydellinen suklaakakku.* – <http://siskotkokkaa.blogspot.fi/2015/07/taydellinen-suklaakakku.html> 28.7.2015.
- SK 2015c: *Karamellisoitunut raparperi- Valkosuklaacookie.* – <http://siskotkokkaa.blogspot.fi/2015/07/karamellisoitunut-raparperi.html> 28.7.2015.
- SK 2015d: *Ruokamatkalla Turussa eli tuuliajolla ja lomalla.* :). – <http://siskotkokkaa.blogspot.fi/2015/07/ruokamatkalla-turussa-eli-tuuliajolla.html> 28.7.2015.
- SK 2015e: *Perheenäidin pieni chilinkäyttöopas aloittelijalle.* – <http://siskotkokkaa.blogspot.fi/2015/07/perheenaidin-pieni-chilinkayttoohje.html> 28.7.2015.

4. Sillä sipuli (<http://sillasipuli.blogspot.fi/>)

- SS 2015a: *Raparperisorbetti.* – <http://sillasipuli.blogspot.fi/2015/07/raparperisorbetti.html> 28.7.2015.
- SS 2015b: *Aikuisten mangokastike grillilihalle.* – <http://sillasipuli.blogspot.fi/2015/07/aikuisten-mangokastike-grillilihalle.html> 28.7.2015.
- SS 2015c: *Japanilainen ravintola Kitamura ja lomapäivä Fiskarsissa.* – <http://sillasipuli.blogspot.fi/2015/07/japanilainen-ravintola-kitamura-ja.html> 28.7.2015.
- SS 2015d: *Kermainen kukkakaalipeti etanoille.* – <http://sillasipuli.blogspot.fi/2015/07/kermainen-kukkakaalipeti-etanoille.html> 28.7.2015.
- SS 2015e: *Salviapossu grillattuna.* – <http://sillasipuli.blogspot.fi/2015/07/salviapossu-grillattuna.html> 28.7.2015.
- SS 2016: *Info.* – <http://sillasipuli.blogspot.fi/p/info.html> 21.7.2016.

5. Herkkusuun lautasella (<http://lautasella.blogspot.fi/>)

- HL 2015a: *Wasabilohicarpaccio siankärsämöllä*. – <http://lautasella.blogspot.fi/2015/07/wasabilohicarpaccio-siankarsamolla.html> 28.7.2015.
- HL 2015b: *Adega Pegoes Colheita Seleccionada 2014*. – <http://lautasella.blogspot.fi/2015/07/adega-pegoes-colheita-seleccionada-2014.html> 28.7.2015.
- HL 2015c: *Mansikkapizza*. – <http://lautasella.blogspot.fi/2015/07/mansikkapizza.html> 28.7.2015.
- HL 2015d: *Mansikoita ja savusiikaa*. – <http://lautasella.blogspot.fi/2015/07/mansikoita-ja-savusiikaa.html> 28.7.2015.
- HL 2015e: *Siirtymä sydänystävälliseen dieettiin*. – <http://lautasella.blogspot.fi/2015/07/siirtyma-sydanystavalliseen-dieettiin.html> 28.7.2015.
- HL 2016: *Herkkusuusta*. – <http://lautasella.blogspot.fi/p/kuka-mina-olen.html> 21.7.2016.

6. Kaikki äitini reseptit (<http://kaikkiaitinireseptit.blogspot.fi/>)

- KÄR 2010: *Kolmen juuston porokeitto*. – <https://kaikkiaitinireseptit.blogspot.fi/2010/02/kolmen-juuston-porokeitto.html> 21.7.2016.
- KÄR 2015a: *Koldskål on tanskalaisen hellepäivän herkuu*. – <http://kaikkiaitinireseptit.blogspot.fi/2015/07/koldskal-on-tanskalaisen-hellepaivan.html> 28.7.2015.
- KÄR 2015b: *Maitotyön mansikkamaitua mumman tapaan*. – <http://kaikkiaitinireseptit.blogspot.fi/2015/07/maitotyton-mansikkamaitua-mumman-tapaan.html> 28.7.2015.
- KÄR 2015c: *S'more mansikka*. – <http://kaikkiaitinireseptit.blogspot.fi/2015/07/smores-mansikka.html> 28.7.2015.
- KÄR 2015d: *Koko kesä kanoja*. – <http://kaikkiaitinireseptit.blogspot.fi/2015/07/koko-kesa-kanoja.html> 28.7.2015.
- KÄR 2015e: *møf*. – <http://kaikkiaitinireseptit.blogspot.fi/2015/07/mf.html> 28.7.2015.
- KÄR 2016: *KESÄKANA ABC*. – <https://kaikkiaitinireseptit.blogspot.fi/2016/05/kesakana-abc.html> 29.7.2016.

7. Kokkeillaan (<http://kokkeillaan.blogspot.fi/>)

- K 2011: *Kokkeilu alkaa*. – <http://kokkeillaan.blogspot.fi/2011/07/kokkeilu-alkaa.html> 21.7.2016.
- K 2015a: *Kaiva kuvetta*. – <http://kokkeillaan.blogspot.fi/2015/07/kaiva-kuvetta.html> 28.7.2015.
- K 2015b: *Tuhtia päiväkahviseuraa: crumpeetit*. – <http://kokkeillaan.blogspot.fi/2015/07/tuhtia-paivakahviseuraa-crumpeetit.html> 28.7.2015.
- K 2015c: *Porkkanasta pestoksi*. – <http://kokkeillaan.blogspot.fi/2015/07/porkkanasta-pestoksi.html> 28.7.2015.
- K 2015d: *Espanja spagettilautasella*. – <http://kokkeillaan.blogspot.fi/2015/07/espanja-spagettilautasella.html> 28.7.2015.
- K 2015e: *Pannukakku / clafoutis*. – <http://kokkeillaan.blogspot.fi/2015/07/pannukakku-clafoutis.html> 28.7.2015.

8. Sauvajyvänen (<http://sauvajyvänen.blogspot.fi/>)

- S 2015a: *Pizza meni metsään: kyyhkypizza*. – <http://sauvajyvänen.blogspot.fi/2015/07/pizza-meni-metsaan-kyyhkypizza.html> 28.7.2015.
- S 2015b: *Punaherukka-lehtikaali-smoothie*. – <http://sauvajyvänen.blogspot.fi/2015/07/punaherukka-lehtikaali-smoothie.html> 28.7.2015.
- S 2015c: *Villisian ribsit eli kylkiluut chilikastikkeessa*. – <http://sauvajyvänen.blogspot.fi/2015/07/villisian-ribsit-eli-kylkiluut.html> 28.7.2015.
- S 2015d: *Matkalla Suomessa*. – <http://sauvajyvänen.blogspot.fi/2015/07/matkalla-suomessa.html> 28.7.2015.
- S 2015e: *Mökki heinäkuussa 2015*. – <http://sauvajyvänen.blogspot.fi/2015/07/mokki-heinakuussa-2015.html> 28.7.2015.
- S 2016: *Mikä, miksi, mitä?* – http://sauvajyvänen.blogspot.fi/p/mika-miksi-mita_01.html 21.7.2016.

9. Lempiruoka. (<http://lempiruoka.blogspot.fi/>)

- L 2015a: *Grillattu kaali on kesän kunkku*. – <http://lempiruoka.blogspot.fi/2015/07/grillattu-kaali-on-kesan-kunkku.html> 28.7.2015.
- L 2015b: *Kitamura - ravintola Fiskarsissa*. – <http://lempiruoka.blogspot.fi/2015/07/kitamura-ravintola-fiskarsissa.html> 28.7.2015.
- L 2015c: *Hanna G:n varhaiskaalisalaatti*. – <http://lempiruoka.blogspot.fi/2015/07/hanna-gn-varhaiskaalisalaatti.html> 28.7.2015.
- L 2015d: *Syötävän suloinen ketunleipä*. – <http://lempiruoka.blogspot.fi/2015/06/syotavan-suloinen-ketunleipa.html> 28.7.2015.
- L 2015e: *Raparperi-tuorepuuro*. – <http://lempiruoka.blogspot.fi/2015/06/raparperi-tuorepuuro.html> 28.7.2015.

10. Epätrendikäs ruokablogi (<http://epatrendikasruokablogi.blogspot.fi/>)

- ER 2012: *Tervetuloa*. – <http://epatrendikasruokablogi.blogspot.fi/2012/12/tervetuloa.html> 21.7.2016.

- ER 2015a: *Punasipulihilloketta, vuohenjuustoa ja timjama* voitaikinapasteijassa. – <http://epatrendikasruokablogi.blogspot.fi/2015/07/punasipulihilloketta-vuohenjuustoa-ja.html> 28.7.2015.
- ER 2015b: *Mökkiruokaa eli pikkuaahvenet* paistopussissa. – <http://epatrendikasruokablogi.blogspot.fi/2015/07/mokkiruokaa-eli-pikkuaahvenet.html> 28.7.2015.
- ER 2015c: *Kylmä kohokas on hyvä kesäjälkiruoka*. – <http://epatrendikasruokablogi.blogspot.fi/2015/07/kylma-kohokas-on-hyva-kesajalkiruoka.html> 28.7.2015.
- ER 2015d: *Bloomin' onion bread*. – <http://epatrendikasruokablogi.blogspot.fi/2015/07/bloomin-onion-bread.html> 28.7.2015.
- ER 2015e: *Kreikkalaiset lihapullat ja risoton näköinen kesäkurpitsapasta*. – <http://epatrendikasruokablogi.blogspot.fi/2015/07/kreikkalaiset-lihapullat-ja-risoton.html> 28.7.2015.
- ER 2016: *M. Tietoja minusta*. – <https://www.blogger.com/profile/07385935667122568957> 11.11.2016.